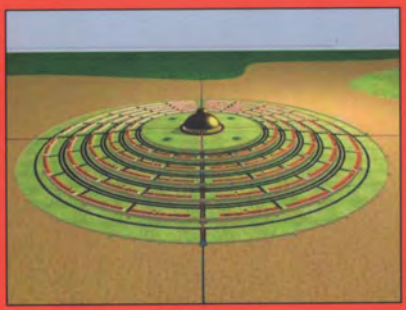
CIVITAS SOLIS

Güneş Ülkesi

Thoma Campanella

HUMANITAS
Yunan ve Latin Klasikleri

Latinceden Çeviren
Çiğdem Dürüşken

KABALCI

THOMA CAMPANELLA

GÜNEŞ ÜLKESİ

[*CIVITAS SOLIS*]

KABALCI YAYINEVİ: 317

Humanitas Dizisi: 16

Thoma Campanella
Civitas Solis
Güneş Ülkesi
© Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2007

Birinci Basım: Mart 2008
İkinci Basım: Ekim 2011

Kapak Düzeni: Gökçen Yanlı
Yayıma Hazırlayan: Eyüp Çoraklı
Dizi Editörü: Çiğdem Dürüşken

KABALCI YAYINEVİ
Gülbahar Mah. Cemal Sahir Sok. Çelik İş Merkezi No. 16 D Blok
Mecidiyeköy-İstanbul
Tel.: (0212) 347 5451 Faks: (0212) 347 5464
humanitas@kabalci.com.tr yayinevi@kabalci.com.tr
www.kabalciyayinevi.com
internetten satış: www.kabalci.com.tr

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Cataloging-in-Publication Data (CIP)
Thoma Campanella
Güneş Ülkesi

ISBN 975-997-123-2

Baskı: Melisa Matbaacılık (0212) 674 97 23
Çiftehavuzlar Yolu Acar San. Sit. No. 4 D. Paşa-İstanbul

THOMA CAMPANELLA

CIVITAS SOLIS

(IDEA REIPUBLICAE PHILOSOPHICAE)

GÜNEŞ ÜLKESİ

(FELSEFİ DEVLET MODELİ)

Çeviren
Çiğdem Dürüşken

KABALCI YAYINEVİ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 7

GÜNEŞ ÜLKESİ VE EDİSYON TARİHİ 19

ÇEVİRİ YÖNTEMİ 24

CIVITAS SOLIS 28

GÜNEŞ ÜLKESİ 29

KAYNAKÇA 187

DİZİN 191

SUNUŞ

"Güneş Ülkesi'nde öyle mi ya, orada görev bölümü yapıldığından, meslekler, emekler ve işler paylaşıldığından, insanlar günde dört saatten fazla çalışmıyor. Kalan zamanlarını güle oynaya öğrenmeye veriyorlar, tartışıyorlar, okuyorlar, anlatıyorlar, yazıyorlar, yürüyüş yapıyorlar, zihin jimnastiği yapıyorlar, beden eğitimi yapıyorlar, üstelik neşe içinde. Oturarak oynanan oyunlara izin verilmiyor, ne aşık kemiğine, ne zara, ne satranca, ne de bu tür bir oyuna. Top oynuyorlar, balon oynuyorlar, çember çeviriyorlar, güreşiyorlar, cirit atıyorlar, ok fırlatıyorlar, tüfek atıyorlar. Kahredici yoksulluk altında ezilen insanların kötü huylar edineceklerini, kurnaz, asık suratlı, hırsız, sinsi, serseri, yalancı olacaklarını ve güvenilmez tanıklıklarda bulunacaklarını söylüyorlar. Zenginliğin ise onları terbiyesiz, kibirli, cahil, hain, bilgisizliğine rağmen ukala, hilekâr, övüngen, sevgi yoksunu, iftiracı kimselere dönüştüreceğine inanıyorlar," diyor Campanella, yaşama ve insanlığa ilişkin özgün düşünceleriyle örülü devlet modelini tasarımlarken. Adını *Civitas Solis* (*Güneş Ülkesi*) koyuyor bu *Yok-Ülke*'nin.[1] Gökyüzüyle iç içe yaşıyor bu ülke yeryüzünde; Hindistan'dan gelip buraya yerleşmiş ve filozofça bir yaşam süren yurttaşları, Yüce Güneş'in, Ay'ın, yıldızların, takımyıldızların, gezegenlerin sayısız değişimlerine göre

[1] Thomas Morus'un 1516'da yazdığı *De Optimo Reipublicae Statu deque Nova Insula Utopia* adlı başyapıtıyla yaygınlaşan *utopia* terimi, Yunanca *ou* (yok, olmayan) ve *topos* (yer) sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşur ve "olmayan yer" anlamına gelir.

ayarlıyorlar bütün işlerini. İnce hesaplarla çıkardıkları yıldız haritalarına bakarak insanların üremesine, yetişmesine, alacakları eğitime, seçecekleri mesleklere karar veriyorlar; yıldızlardan aldıkları etkilere göre yeteneklerini belirliyor, yıldızlara göre görev bölümü yapıyorlar. Uğurlu yıldızların bir araya gelmesini bekleyerek kurmuşlar, yedi gezegenin adını taşıyan yedi çemberden oluşan Ülkelerini. Her şeyleri ortak; bir arada yiyip içiyorlar, bir arada çalışıyorlar, bir arada yürüyorlar, bir arada eğleniyorlar, bir arada şarkı söylüyor, dans ediyorlar, bir arada uyuyorlar ve bir örnek giyiniyorlar. Dediğimiz gibi, her şeyleri ortak, kadınları bile!

Başlarındaki en büyük yöneticiye *Metafizikçi* de diyebileceğimiz *Güneş* adını vermişler, yardımcılarına da *Güç*, *Bilgelik* ve *Sevgi*. Başka deyişle *Güneş, Güç, Bilgelik ve Sevgi* diyarı bu Güneş Ülkesi. Bütün bilimlerden, sanatlardan, zanaatlardan, dünyada konuşulan bütün dillerden haberdarlar. Yeryüzünün en kıyıda kalmış köşelerini, gökyüzünün en sırlı alanlarını avuçlarının içi gibi biliyorlar. Bütün keşifleri, bütün kâşifleri tanıyorlar ve kendileri de birçok keşfe imza atmışlar, hatta uçmaya dair bilgiler bile edinmişler; tek beklentileri bilmedikleri yıldızları kendilerine gösterecek bir dürbün ve semanın ahenkli sesini işitebilecekleri bir kulaklık. Her türlü hayvanı, her türlü bitkiyi de tanıyorlar; gizemli ilaçları ve tedavi yöntemleri var; bir de müthiş bir resim yetenekleri. Yedi çemberli ülkelerinin her bir duvarına bildikleri her şeyin devasa resimlerini çizmişler. Adalet anlayışları, her insana hakkını teslim etmek üzere kurulmuş; ne biraz eksik, ne biraz fazla. Tanrısal yasanın felsefi özünü, yani "*Sana yapılmasını is-*

temediğin şeyi başkalarına yapma, sana yapılmasını istediğin şeyi başkalarına da yap!" ilkesini düstur edinmişler. Vahiy inmemiş kendilerine, ama Campanella'ya göre, ahlaksal yaşayış biçimleri, hak hukuk anlayışları, doğaya ve insana saygıları ölçüt alınacak olursa neredeyse tam anlamıyla Hıristiyanlar. Güneş Ülkelilerin temel taşı doğa yasasıdır. Din doğuştan gelen bir duyuştur ve insanın hamuruna işlenmiştir. Tanrı bütün yarattıklarıyla kendini doğada sergiler, bu yüzden Onun bilgisine ermek için doğaya saygı beslenmelidir. Tanrı'nın yansısı olan Güneş'e şükretmeli ve onun aracılığıyla Tanrı'ya ibadet edilmelidir.

İşte, anahatları böyle *Güneş Ülkesi*'nin ya da 1568 yılında yoksul bir kunduracının oğlu olarak Calabria'nın Stilo kentinde gözlerini dünyaya açan ve on beş yaşında Dominiken tarikatına (Ordo fratrum Praedicatorum) giren İtalyan düşünür Giovanni Domenico Campanella'nın Hint Okyanusu'ndaki Taprobana adasına yerleştirdiği Ütopya'sının. Burası, yaşamının yarısını hapislerde geçirmiş bir düşünürün Kilise, Tanrı, doğa, varlıklar, evren, siyaset, toplum ve en önemlisi yeniden yapılanmayla ilgili bütün düşlerinin ete kana bürünüp dirildiği bir coğrafyadır; bir filozofun dünya üstünde kurmak istediği, ama ancak zihninin kıyısında bucağında kurmak zorunda kaldığı bir sığınaktır. Edebiyatta ütopya geleneğinin kurulmasındaki amaç da bu değil mi zaten? Thomas Morus'un Yunancadan yarattığı ve *Yok-Ülke* anlamına gelen bu sözcük, yaşadığı toplumun yoz düzenini düşüncesinde ve davranışında yeni baştan yaratmak isteyen her düşünürün, her edebiyatçının sığındığı bir zihin ülkesi değil mi?

Campanella'yı *Güneş Ülkesi*'ni yaratmaya, başka deyişle bir başka kent, bir başka ulus, bir başka yaşam biçimi ve bir başka Kilise arayışına götüren yolun başında, zihnini tanımaya başladığı ilk yıllardan itibaren tutkuyla bağlandığı Aristoteles karşıtı doğabilimci Bernardio Telesio'nun[2] görüşleri yer alır. Telesio'nun *De rerum natura iuxta propriis principiis* (*Özgün İlkeleri Doğrultusunda Şeylerin Doğası*, 1586) adlı çalışmasını, 1588 yılında bir başka Calabria kenti olan Cosenza'dayken satır satır okur ve ilk önemli yapıtı *Philosophia sensibus demonstrata*'da (*Duyularla Açıklanan Felsefe*, 1591) bilginin akılla değil de duyularla (*non ratione ... sed sensu*) elde edilebileceğini ileri süren Telesio'nun savunucusu kesilir. Onun doğayla ilgili bütün görüşlerini, yani doğanın canlı olduğunu, doğada olup biten her şeyin iki karşıt gücün, yani sıcağın ve soğuğun karşılıklı ilişkisi sonucunda meydana geldiğini ayrıntılarıyla açıklar.[3] Campanella'nın görüşüne göre felsefeci ilkin doğanın kitabını okumalıdır, çünkü hakikat gizli saklı değildir ve peşinden gitmek gerekir.[4] Gerçek anlamda bir doğa felsefesi kurmak için, insan eliyle yazılan kitaplar ile doğanın sonsuz kitabını karşılaştırmalı okumak gerekir; ancak bu yöntemle insanın eksikliğiyle yaptığı yanlışlar düzeltilebilir. Ona göre doğa

---

2 1509-1588 yılları arasında yaşamış İtalyan düşünür; Aristotelesçi görüşlere karşıt düşünceleriyle Rönesans'ta felsefi bir hareketin öncülüğünü üstlenir.

3 Telesio'nun doğa felsefesi Aristotelesçi Giacomo Antonio Marta'ya bir saldırı niteliğini taşır.

4 Campanella, *Le poesie*, F. Giancotti (ed.), Turin, Einaudi, 1998, s. 46.

Sonsuz Bilgelik üzerine yazılmış bir kitaptır.[5] Onun bu açıklamaları tartışmasız Aristotelesçi olan üstlerinin şimşeklerini üzerine çekmekte gecikmez.[6] Aslında kendisi de Aristoteles'in bütün eserlerini ve gerek klasik dönemde gerekse ortaçağda Aristoteles'in ardından gidenlerin eserlerini ve bu düşünürlerin yaptıkları yorumları dikkatle okumuş, Aristoteles tarafından eleştiri yağmuruna tutulan Sokrates-öncesi felsefecilerin görüşlerini yeniden değerlendirmiş ve sonuçta Aristoteles'e karşıt görüşlerin kendisine yakın olduğunu anlamıştır. Üstelik Campanella'nın Aristoteles karşıtlığı, salt kendisine özgü bir düşünce biçimi değil, XIV. yüzyılın sonundan başlayıp XV. yüzyılda devam eden ve XVII. yüzyılda doruk noktasına ulaşan yeni bir felsefe ve bilim anlayışının sonucudur.[7] Rönesans'ta Aristoteles, retoriğinden ötürü bir mürekkep balığına (*sepia*) benzetilir, *çünkü Aristoteles'in öğretisi belirsiz ve ifade biçimi karanlıktır. Tam yakaladım dediğiniz anda, bir mürekkep balığı gibi, kendi mürekkebiyle kendisini karartıp bulanıklaştırır.*[8] Platocu Atticus'un, Peripatetiklerin ruh, tanrısal öngörü ve

---

5 Campanella, *Le poesie*, s. 46.

6 D. J. Donno (ed.), *La citta del sole: dialogo poetico (The City of the Sun: A Poetical Dialogue)*, University of California Press, London, 1981, s. 5-6. Campanella'nın Aristoteles karşıtlığı için bkz. Campanella, *De gentilismo non retinendo (Bağlı Kalınmaması Gereken Putperestlik)*, Luici Firpo, *Bibliografia degli scritti di Tommaso Campanella*, Torino, 1940, s. 110-111.

7 Charles B. Schmitt, "Aristotle as a Cuttlefish: The Origin and Development of a Renaissance Image," *Studies in the Renaissance*, vol. 12 (1965) s. 60.

8 Charles B. Schmitt, *a.y.*, s. 60.

dünyanın sonsuzluğuna ilişkin öğretilerini reddetmesiyle başlayan bir karşıt düşünce çizgisi Rönesans çağında gittikçe yoğunlaşır.[9]

Campanella içinde bulunduğu düzenin kendi doğrularını anlamayacağını görünce sorgusuz sualsiz bir anda her şeyi bırakır ve 1589 yılında Napoli'nin yolunu tutar. Sonraki iki yıl boyunca da edebiyat ve felsefe çevrelerinde dolanır durur. İşte bu sırada, Rönesans'ın en ünlü âlimlerinden Giambattista Della Porta'yla tanışır ve onun doğal büyüyle ilgili görüşlerinin etkisiyle kendisini bir anda büyü ve astrolojinin içinde bulur.[10] Bu tür konulara olan ilgisi ve üstü kapalı da olsa süregelen Aristotelesçi karşıtlığı, adını Tommaso olarak değiştirip kardeşleri olduğu (Fra Tommaso) Dominikenlerin bazılarını kuşkusuz çok rahatsız eder. Ama Giambattista Della Porta'yla tanışıklığı, Campanella'nın kendi doğa felsefindeki doğal büyünün yerini de açımladığı *Del senso delle cose e della magia naturale* (*Varlıkların Duyusu ve Doğal Büyü Üzerine*, 1620) adlı eserinin ilk satırlarını kaleme almasına yol açar.[11] Campanella doğayı yaşayan bir organizma olarak görür. Duyu, kendini koruma ilkesiyle bağlantılıdır. Her varlık kendi yaşamını korumaya eğilimli olduğundan değişik oranlarda duyuyla donanmıştır. Bu, her varlığın yaşamına olumlu olanı ve yaşamını koruyanı, yaşamına olumsuz olandan ve yaşamı-

---

[9] Charles B. Schmitt, *a.y.*, s. 60.

[10] John M. Headley, "Tommaso Campanella and Jeande Launoy: The Controversy over Aristotle and his Reception in the West," *Renaissance Quarterly*, vol. 43, no. 3 (Autumn 1990) s. 529.

[11] Bu eserin dördüncü bölümü doğal büyüye ayrılmıştır.

nı yıkandan ayırt etme kapasitesidir. Bu sayede birey yaşamına olumsuz etkide bulunandan kaçınır, olumlu etkide bulunanın peşinden gider. Göksel cisimler ve ışık diğer canlılara göre çok daha keskin ve çok daha saf bir duyuya sahiptir. Şeylerin maddesi ağırlaştıkça, duyu hantallaşır ve karanlıklaşır, minerallerde ve metallerde olduğu gibi. Canlı organizmalarda yaşamsal ve bilişsel işlevler *spiritus*'a (ruh) bağlıdır. *Spiritus* tektir ve beyinde yerleşiktir, buradan incecik sinirlerden geçerek hem yaşamsal hem de bilişsel işlevlerini yerine getirir. Duyu organları aracılığıyla dışsal gerçeklikle temasa geçer. İnsanlarda diğer canlılara oranla çok daha saf bir *spiritus* vardır. Ama insanla diğer canlılar arasındaki en temel ayrım, insanın *spiritus* yanında tanrısal kaynaklı *mens*'e (zihin) sahip olmasıdır; bu, onun özel yaradılışının işaretidir. İnsan bütün kapasitesini bu dünyanın sınırlarında harcayıp tüketmez; kendisini düşüncesiyle ve sonsuza yönelik arzusuyla yansıtır. Dolayısıyla insan sadece kendisini korumaya yönelik bir varlık değil, aynı zamanda kendisini daha iyiye döndürebilen bir varlıktır. Her şeyin ötesinde, insan özgürdür. Duyuların isteklerine kapılan hayvanlardan farklı olarak, insan tutkuların dürtüsüne başkaldırabilir ve dolayısıyla basit çıkarların ve anlık tatminlerin ötesine geçecek seçimler yapabilir.[12] İşte *Del Senso*'nun dördüncü kitabında değindiği ve bütün yanlış anlaşılmaların ötesinde bir tanım getirdiği doğal büyü, ona göre doğayı tutkulu biçimde çalışma konusu yapmaktır. Çünkü

[12] Bkz. Campanella, *Del senso delle cose e della magia naturale*, Antonio Bruers (ed.), Bari, 1925.

doğal büyü[13] şeylerdeki duyunun ve *spiritus*'un öğretisidir. Doğadaki duygudaşlık ile karşıtlığı, çekiş ile itişi ve aralarındaki bağıntıları akılcı yolla anlamamızı sağlayan bir bilgidir. Bu yüce sanat, kendi döneminde büyücülerin, şeytanın batıl inançlı dostları olarak görülmesinden ötürü aşağılanmış bir sanattır. Campanella, Della Porta'nın bu konuda açıklamaya giriştiği, ama sağlam felsefi temellere dayandırmadığı için desteksiz kalan görüşlerini kendi doğa felsefesinin içine örerek irdeler. Pers bilgeliğinin izlerini taşıyan büyü, Yaşlı Plinius'un *Naturalis Historia* (*Doğa Tarihi*) adlı eserinde de açıkladığı gibi,[14] din, hekimlik ve astrolojinin birleşmesinden ibarettir. Din ruhu arındırıp inancı yerleştirir; hekimlik bitkilerin, taşların ve metallerin niteliklerini ve güçlerini anlamamıza neden olur; astroloji ise yıldızların en elverişli konumlarını anlayarak yerinde ve hayırlı işler yapmamıza olanak tanır. Büyünün türleri olan doğal büyü ve tanrısal büyü hakiki inançtır, aldatıcı ve şeytani büyüden farklıdır. Doğal ve tanrısal büyü saf bir kalp ve ruhun tanrısallığa yönelik kısmında içsel bir bağlılık gerektirir.

Campanella toplumsal otoriteye karşıt görüşlerinin, evrensel kardeşliğe olan düşlerinin ve kendine özgü yurtseverlik anlayışının yol açtığı gerginlikler sonucunda tutuklanıp San Domenico'da kısa bir süre hapse atılır. 1592 yılında, Telesiocu görüşlerinden kesinlikle vazgeçmesi ve Napoli'den bir süreliğine ayrılması istenir. Floransa'ya, ardından Padua'ya

[13] Özellikle bkz. Campanella, *a.g.e.*, s. 221-222, 226-229.

[14] Plinius Maior, *Naturalis Historia*, 30.1-2.

gider ve Padua'da Galileo ve Paolo Sarpi'yle tanışır.[15] Dinsel ve siyasi görüşlerini sergilediği, *Apologia pro Telesio* (*Telesio'yu Savunma*) ve *Rhetorica Nova* (*Yeni Hitabet*) adlı eserlerini kaleme alır. 1594 yılında, Kilise'yle ilgili düşüncelerini bir Yahudiyle tartıştığı gerekçesiyle yeniden tutuklanır. Yine kısa bir süre hapis yattıktan sonra gizlice Roma'ya götürülür ve kendisi gibi geleneksel kültürün durgun sularını terk edip hakikat denizine savrulan özgür ruhlar, Florentine Francesco Pucci ve Giordano Bruno'nun da tutuklu kaldığı Engizisyon hapishanesinin çilesini çeker. Campanella için bu hapishane, Polyphemus'un mağarasına, Creta'nın labirentine ve Atlas'ın sarayına benzer.[16] Bu süre içinde kendisini tümüyle çalışmalarına verir ve savunduğu felsefi görüşleri açıklayan eserler yazar. Bir yandan da kendisini bu mahkumiyetten kurtaracak bir yardım beklentisi içine girer, ama yazık ki beklediği yardım gelmez. 1595 yılında, büyük işkencelere maruz kalır ve sapkın düşüncelerinden dolayı bir kez daha mahkûm edilir ve çılgınca bağlandığı Telesio'nun düşüncelerinden döndüğünü açıkça ifade etmesi istenir. Bu aşağılayıcı istek karşısında teslim olmaktan başka çaresi kalmamıştır. Ardından Aventinus Tepesi'nde Santa Sabina Manastırı'nda zorunlu bir ikamet dönemi geçirir.[17] *Dialogo Politico Contra Luterani, Calvinisti ed altri Eretici* (*Luthercilere, Kalvincilere ve Öteki Sapkınlara Karşı Söylev*) adlı eserini burada kaleme alır. Campanella'nın yarı tutuklu, yarı özgür olarak sürdüğü yaşamında şans-

[15] Daniel J. Donno, *a.g.e.*, s. 6.

[16] Campanella, *Le poesie*, s. 254.

[17] Daniel J. Donno, *a.g.e.*, s. 7.

sızlık yakasını hiç bırakmamıştır ve 1597 yılında, idama mahkûm olan Calabrialı bir haydutun ihbarı üzerine yeniden sapkın olmakla suçlanıp hüküm giyer.[18] Birkaç ay sonra tekrar serbest bırakılır ve Calabria'ya dönmesi buyrulur. Böylece, otuz yıl sonra yeniden doğduğu topraklara dönmek zorunda kalır ve 1598 yılında Stilo'daki Santa Maria de Gesu Manastırı'nda yeni bir yaşama başlar.

Yaşadığı bütün sıkıntılara rağmen Campanella doğru bildiği düşüncelerinden asla vazgeçmez, tutuklu olarak yaşadığı yıllar onu sindireceğine içindeki ateşi daha da alevlendirir ve onu sadece zihniyle dövüşen bir insan olmaktan çıkarıp eylem adamına dönüştürür. Dinin, siyasal ve toplumsal yaşamın yenilenmesi gerektiğine olan inancıyla, Kilise'ye ve Güney İtalya'yı bir sömürge haline getiren İspanyol egemenliğine karşı şiddetli bir tavır takınır ve her fırsatta ikisini de sivri diliyle yermekten çekinmez. Bu tavır, astroloji ve peygamberlerden kalan metinlerden aklı karışan ve birtakım göksel işaretlerle dünyanın 1600'lü yıllarda trajik olaylara gebe olduğuna inanan bir insanın devrimciliğe soyunup siyasal rejimi yıkma isteğine yorulur. 1599 yılında, Calabria'daki İspanyol zorbalığına karşı bir ayaklanmaya karışması bardağı taşıran son damla olur. Bu olayın ardından, 150 kişiyle birlikte yakalanıp zincire vurulur ve bu şekilde Napoli'ye kadar götürülür. Campanella maruz kaldığı bütün işkencelere rağmen kendisini sonsuzca savunur ve adını isyancıya ve din düşmanına çıkaran bütün suçlamaları reddeder. Kilise'nin ve siyasal yaşamın köklü değişikler yaşaması gerektiğine olan inancına rağ-

[18] Daniel J. Donno, *a.g.e.*, s. 8.

men Kilise'den de asla vazgeçmez. 1602 yılında Engizisyon tarafından ömür boyu hapse mahkûm edilir. Bu cezadan, en önemlisi ölümden kaçıp kurtulmak için deli taklidi bile yapar ve hücresindeki şilteyi ateşe verir; çünkü Engizisyon'un deliliğe savunma hakkı tanıdığını bilir. Gerçi bu ölüm kadar tehlikeli bir oyundur, çünkü Engizisyon onun deliliğini bir dizi işkenceyle sınar ve bunlara dayanma gücünü ölçer. Campanella sayısız işkenceyi ölüm cezasına yeğler.[19] 1604 yılına kadar tutuklu kaldığı Castel Nuovo'dan kaçmaya yeltenince, bu kez Castel San Elmo'nun rutubetli zindanına atılır ve dört yıl boyunca burada yaşamak zorunda bırakılır. Kendi deyimiyle, bu kara zindan onun Caucasus'udur,[20] kendisi de Prometheus.[21] Burada kaleme aldığı *Monarchia del Messia* (*Mesih Monarşisi*) ve *Atheismus Triumphatus* (*Yengi Kazanan Tanrıtanımazcılık*) adlı eserleri derin hüznünü açığa vururken, bir yandan da metafizik düşüncelerini ortaya çıkarır; doğayı algılayışını, döneminin felsefesinde ve edebiyatında yaşanan yozlaşmadan ve zorbalıktan nefretini, insanlığın yeniden yapılanmasına yönelik ütopyasını ve Mesih beklentisini canlı bir üslupla açımlar.[22] 1608 yılında bu zindandan çıkarılıp daha iyi koşullarda bir odaya konur, üstelik birkaç ziyaretçi kabul et-

---

[19] Ayrıntılı bilgi için bkz. Joseph Scalzo, "Campanella, Foucault, and Madness in Late-Sixteenth Century Italy," *Sixteenth Century Journal*, vol. 21, no. 3, 1990, s. 359-372.

[20] İnsanlığın yararına tanrılardan ateşi çalan Prometheus Kafkas dağlarında zincire vurulmuştur.

[21] Daniel J. Donno, *a.g.e.*, s. 11.

[22] E. D. Blodgett, "Bacon's *New Atlantis* and Campanella's *Civitas Solis*: A Study in Relationships," *PMLA*, vol. 46, no. 3 (Sep. 1931) s. 766.

mesine de izin verilir. Ama bu görece rahat yaşantısı kısa sürer ve dış dünyayla kurduğu bağlantıların haber alınması sonucunda, hakkındaki eski şüpheler yeniden körüklenir. Bunun üzerine San Elmo'daki zindanında zincire vurulur ve böylece dört sefil yıl daha yaşamak zorunda kalır.[23] Yine de durmadan yazar; *Quod Reminiscentur* (*Anımsanacak Olan*) *Apologia pro Galileo* (*Galileo'yu Savunma*) adlı eserlerini bitirir, *Theologia*'sının büyük bir bölümünü tamamlar, bunun yanında hitabet, tıp, mantık, şiir, astroloji üzerine nice yazılar yazar. 1618 yılında Castel Nuova'ya götürülür. Burada, kaleme aldığı bütün eserlerini tekrar gözden geçirir, İtalyanca ve Latince karşılıklı çeviriler yapar. Özgürlüğüne kavuşma isteği daha da yoğunlaşır, dışarıda kendisini destekleyenlerin sayısı çoğalır, mektuplarla ulaştığı nüfuz sahibi rahiplerin gönlünü kazanır. İşlediği suç kesinkes kanıtlanmamıştır, ama tehlikeli bir insan olarak görüldüğünden her zaman gözaltında tutulmasının yararlı olacağına inanılır. 1626 yılında, özgürlük uğraşısı semeresini verir ve Campanella'nın Napoli'deki manastıra dönmesine izin verilir. Ama bu sevinç fazla uzun sürmez, çünkü üç hafta sonra Papalık elçisinin buyruğuyla yeniden tutuklanıp Roma'ya getirilir ve yeniden zincire vurulur. Serbest kalma girişimlerinin Engizisyon'u fazlasıyla kızdırdığı bellidir. Üç yıl daha alıkonduktan sonra, 1629 yılında tamamen özgürlüğüne kavuşur. Özgürlüğünün ilk yıllarını Roma'da geçirir ve başlangıçta VIII. Papa Urbanus'un gönlünü kazandıysa da, yakınlıkları fazla uzun sürmez. Bu arada öğrencilerinden Tommaso Pignatelli'nin başı çektiği bir suikast gi-

[23] Daniel J. Donno, *a.g.e.*, s. 12.

rişimi patlak verince, Campanella 1634 yılında Paris'e gitmeye zorlanır. Paris elçisiyle birlikte gittiği kentte Kardinal Richelieu tarafından dostça karşılanır. Böylece ömrünün kalan kısmını Paris'teki bir Dominiken Manastırında (Rue St. Honoré) sessiz ve huzurlu bir şekilde geçirir. Yine de şanslıdır Campanella, çünkü en azından 17 Şubat 1600 yılında sapkınlığından ötürü Roma'daki Campo de' Fiori'de canlı canlı yakılan Giordano Bruno'nun kaderini paylaşmamış, yaşamının son günlerinde de olsa kendisini tümüyle çalışmalarına verme fırsatını yakalayabilmiştir. Campanella bütün gayretiyle yazdıklarını bir külliyat halinde toparlamaya çalışır, ama ancak ilk bölümünü yayımlayabilir, çünkü bu kez de ölüm yakasına yapışır ve 2 Mayıs 1639'da, çoğu yılları zindanlarda işkence çekerek geçen yetmiş bir yıllık yaşamına yurdundan uzaklarda veda etmek zorunda kalır.

GÜNEŞ ÜLKESİ ve EDİSYON TARİHİ

Güneş Ülkesi, Cenevizli bir kaptan ile Baş Hospitalarius[24] arasında geçen capcanlı bir sohbettir. Rönesans'ın ruhuna uygun olarak, yeni dünyalar, yeni insanlar ve yepyeni âdetler

[24] Hastane rahibi, hayır işlerine bakan rahip: S. Ioannis de Deo (Aziz John) tarafından kurulan Ordo Hospitalarius (Hospitalarius Tarikatı) rahibi. Dinsel kimlikli askeri bir örgüt olan Hospitalarius tarikatı 1080'de Kudüs'te kuruldu ve kutsal topraklarda hastalanan hacılara bakma ve ihtiyaçlarını kaşılama görevini üstlendi. Campanella'nın *Güneş Ülkesi*'ni yazdığı tarihlerde, Baş Hospitalarius Fra Alof de Wignacourt idi, ama Campanella ne Hospitalarius'un ne de Cenevizli Kaptanın adını verir, bu yüzden eserdeki konuşmacılar hayali karakterler olarak kalır.

öğrenme aşkıyla yanıp tutuşan denizcilerden Cenevizli bir kaptan, dünya seyahatinin sonlarına doğru kendini ekvatorun altında yer alan Taprobana adlı bir adada bulur. Kıyıya çıkar çıkmaz, ada yerlileri kendisini bulur ve daha sonradan adının Güneş Ülkesi olduğunu öğreneceği bir hayal ülkeye götürürler. Cenevizli Kaptan bu ilginç ülkede bir süre kaldıktan sonra, gördükleri ve öğrendikleri karşısında şakına dönmüş bir halde geri döner, Baş Hospitalarius'a konuk olur ve ona başından geçenleri anlatır. Baş Hospitalarius merak içindedir, art arda sorular sorar, Cenevizlinin verdiği yanıtlar kafasında yeni sorular doğurur. Bu öğrenme telaşı metne bir canlılık, akıcılık ve hiç bitmeyen bir hareketlilik kazandırır. Cenevizli aklında kalan ayrıntıları bütün içtenliğiyle ve o sırada adeta Güneş Ülkesi'nde yeniden yaşıyormuşçasına anlatır. Bir yandan da aceleci bir tavır içindedir, çünkü gemisi onu beklemektedir. Hospitalarius ise sürekli ondan biraz daha kalmasını ve aklında beliren nice soruya bir an önce yanıt vermesini ister.

Cenevizli Kaptanı Güneş Ülkeliler çok candan karşılarlar, ilk önce ona ülkelerini gezdirir, sosyal kurumlarını anlatır, eğitim sistemlerini açıklar ve keşiflerinden söz ederler. Ayrıca birbirleriyle olan ilişkilerinden, yabancılara karşı tavırlarından, yönetim biçimlerinden, dinlerinden, bilgi edinme yollarından söz ederler. Komünist bir devlettir Güneş Ülkesi ve rahip yöneticilerin hükümranlığındadır. Ama yöneticiler toplumun en iyi eğitilmiş ve üstün bilgiye sahip insanlarıdır; Güneş ya da Metafizikçi başta olmak üzere, Güç, Bilgelik ve Sevgi adını almışlardır. Bunlar Campanella'nın felsefesinde varlı-

ğın üç ilkesidir. Yaşamı mutlu eden bütün her şey bunlardan gelir. Kötülük ise kendini beğenmişlikte yatar.[25] Komünist düzen bu ülkede kötülüğü, yani kendini beğenmişliği yok etmek için kurulmuştur, çünkü kendini beğenmişlik özel mülkiyetten kaynaklanır. Bu yüzden ülkedeki her şey herkese aittir. Sanatlar, mevkiler, onurlar, övgüler ortaktır. Dominikenlerin manastırındaki komünist yaşamı gören Campanella'nın bu tür bir toplum hayal etmesi ve komünist düzene göre toplumsal kurumları ve gündelik yaşamı belirlemesi hiç de zor olmamıştır.[26] Her şeyin ortak olması, Güneş Ülkesi'nin dokusuna sinen bir diğer önemli ayrıntıyı daha da ön plana çıkarmaktadır: Eğitim kurumu ve eğitim biçimi. Bütün kent başlı başına bir okuldur. Baş yöneticilerden Bilgelik bu okulun en üst mevkideki öğretmenidir. Bilgeliğin on üç yardımcısı vardır. Yurttaşların hepsi çocukluktan başlayarak hem kuramsal hem de pratik eğitimi birlikte alır; görerek ve duyarak bilgi edinir. Bu yüzden Güneş Ülkesi aynı zamanda bir bilim müzesidir. Ülkenin dört bir yanı her bir bilgi dalının özelliklerini görebileceğiniz resimlerle ve tanımlarla donatılmıştır. Sağlık konusunda da görkemli bir gelişme kaydetmişlerdir. Çünkü temizliğe ve beslenmeye verdikleri önem, hekimlik sanatında üstün bir bilgi sahibi olmalarıyla sonuçlanmıştır.

Campanella *Güneş Ülkesi*'ni, *La Città del Sole* başlığıyla ilkin İtalyanca olarak 1602 yılında kaleme alır ve bu eseri bir süre elyazması olarak yayımlanmadan öylece kalır. Öğrencilerinden ve hayranlarından Alman Tobia Adami'nin ricası üze-

[25] E. D. Blodgett, *a.y.*, s. 767.

[26] E. D. Blodgett, *a.y.*, s. 769.

rine 1613 yılında ilk Latince kopyasını, *Civitas Solis vel de rei publicae idea, dialogus poeticus (Güneş Ülkesi ya da Devlet Modeli; Şiirsel bir Sohbet)* başlığıyla tamamlar. Böylece eserin daha geniş kitlelere ulaşması amaçlanır. Bu kitapçık *Civitas Solis, appendix Politica, Idea Reipublica Philosophica* başlığıyla, ilk kez *Realis Philosophia Epilogistica partes quatuor, hoc est, de Rerum Natura, Hominum Moribus, Politica (cui Civitas Solis juncta est) et Oeconomica* adlı kapsamlı bir eserde 1623 yılında Frankfurt'ta yayımlanır.[27] *Civitas Solis*'in bu baskısını, bu edebi geleneğe düşkün olan Bacon'ın da okuduğu düşünülmektedir.[28] Aynı dönemlerde (1624/25) *Nova Atlantis* (*Yeni Atlantis*) adlı eseri üzerinde çalışmakta olan Bacon bir süreliğine başka çalışmalarına ağırlık vermek üzere ütopyasından ayrılmış ve bir daha da geri dönüp tamamlama şansına erişememiştir.[29]

Güneş Ülkesi'nin Campanella'nın da denetiminden geçen ikinci baskısı, 1637 yılında, *Philosophia Realis* (*Metafizik*) adlı dört ciltlik çalışmasına eklenerek Paris'te yayımlanır. Eserin Latincesi, İtalyanca yazılan ilk halini adeta gölgede bırakmış ve eser yaklaşık üç yüz yıl boyunca Latince olarak tanınmıştır. 1836 yılında G. B. Passerini, içeriğindeki komünist idealleri tanıtmak amacıyla, Paris edisyonundan yararlanarak *Güneş Ülkesi*'ni İtalyancaya çevirdi. Söz konusu edisyon, eserin daha sonra başta İngilizce olmak üzere, diğer dillere çevril-

---

[27] E. D. Blodgett, *a.y.*, s. 766.

[28] E. D. Blodgett, *a.y.*, s. 766.

[29] Bkz. F. Bacon, *Nova Atlantis: Yeni Atlantis*, çev. Çiğdem Dürüşken, Humanitas: Yunan ve Latin Klasikleri, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2008.

mesinde de kaynak oluşturdu.[30] Norberto Bobbio'nun o ana kadar bilinen 11 elyazmasının 10 tanesini titizlikle inceleyerek 1941 yılında hazırladığı edisyonu, 1949 yılında Luigi Firpo'nun dört ayrı elyazmasından daha yararlanarak hazırladığı edisyon izledi. *Scritti scelti di Giordino Bruno e Tommaso Campanella* başlıklı eser içinde yayımlanan bu metni temel alan ve Campanella'nın 1602 yılında kaleme aldığı İtalyanca kaynak elyazmasına dayalı tam metni içeren ilk İtalyanca-İngilizce çeviri kitap açıklamalarla birlikte 1981 yılında, Daniel J. Donno tarafından *La citta del sole: dialogo poetico (The City of the Sun: A Poetical Dialogue)* başlığıyla yayımlandı. Bu çalışmadan önce yapılan İngilizce baskılarda, örneğin Thomas W. Halliday'in (1885) ve W. J. Gilstrap'in (1952) çevirilerinde, Campanella'nın insan soyunun ıslahına ve üremesine yönelik düşüncelerini belirttiği satırlar ya sansüre uğramış ya da hiç çevrilmeden bırakılmıştır; aynı şekilde, astrolojiyle ilgili düşüncelerini açıkladığı pasajlarda da aynı sorun ortaya çıkmış, çoğu satırlar çevrilmemiştir.[31] *Güneş Ülkesi*'nin 1960 yılına kadar yapılan edisyonları, yorumlarla birlikte, Klaus, J. Heinish tarafından hazırlanan *Der utopische Staat - Morus, Utopia - Campanella, Sonnenstaat - Bacon, Neu-Atlantis - Übersetzt und mit einem Essay "Zum Verständnis der Werke,"* Bibliographie und Kommentar herausgegeben von Klaus J. Heinisch, Reinbek bei Hamburg (Rowohlt) 1960, (s. 266-292) künyeli çalışmanın içinde yer almıştır.

---

[30] Daniel J. Donno, *a.g.e.* s. 20.

[31] Daniel J. Donno, *a.g.e.* s. 21.

ÇEVİRİ YÖNTEMİ

Campanella'nın *Güneş Ülkesi*'nin Latinceden Türkçeye bu ilk sansürsüz çevirisinde, Campanella'nın ilk Latince çevirisinin yer aldığı F. Thomae Campanellae Calabri O. P., *Realis philosophiae Epilogisticae Partes Quatuor, hoc est de Rerum Natura, Hominum moribus, Politica, (cui Civitas Solis juncta est) et Oeconomica,* [cum adnotationibus Physiologicis. A Thobia Adami nunc primum edita. Quibus accedent Quaestionum partes totidem ejusdem Campanella contra omnes Sectas veteres novasque ad Naturalem ac Christianam Philosophiam hisce libris contentam confirmandam, (Appendix Politicae)], Francofurti: God. Tampachius, 1623 (s. 417-464) künyeli edisyon temel alınmıştır. Ayrıca, Joseph Hall (ed.), *Mundus alter et idem, sive Terra australis antehac semper incognita: longis itineribus peregrini Academici nuperrime lustrata Authore Mercurio Britanico. Accessit propter affinitatem materiae Thomae Campanellae Civitas solis et. Nova Atlantis Franc. Baconis, bar. de Verulamio, apud Joannem a Waesberge*, Ultrajecti [Utrecht] 1643 künyeli edisyonun Latince metninden; 1637 Paris edisyonunun Latince metninin temel alındığı ve İtalyanca kaynak metnin de yer aldığı, Roland Crahay tarafından Fransızcaya çevrilen Tommaso Campanella, *La Cité du Soleil*, Académie Royale de Belgique: Classe des Lettres, 1993 künyeli edisyonun Latince metninden de yararlanılmıştır. Eserde sıkça yer alan astrolojik dile özgü terimlerin ve Campanella'nın yaşadığı dönemin Latincesine özgü başka sözcüklerin çevirisinde,[32]

[32] Latince eserlerin Türkçeye kazandırılmasında özellikle 1300-1600

Nicolaus Gross'un hazırladığı *Vocabula Civitatis Solis a Thoma Campanella Scriptae* başlıklı derlemeden[33] ve Johann Ramminger, *Neulateinische Wortliste, Ein Wörterbuch des Lateinischen von Petrarca bis 1700*, Thesaurus Linguae Latinae, Goppelstrasse 11, D-80539, München, künyeli sözlükten yararlanılmıştır.[34] Kaynak metnin yorumlanmasında ve özellikle astrolojik terimlerde yaşanan güçlüklerde, Daniel J. Donno'nun hazırladığı, Tommaso Campanella, *La citta del sole: dialogo poetico (The City of the Sun: A Poetical Dialogue)*, University of California Press, London, 1981, künyeli kitaptaki yorumlara ve Tamsyn Barton, *Ancient Astrology*, Routledge, London, New York, 1994 künyeli çalışmaya başvurulmuştur. Ayrıca çeviride geçen kişi ve yer adlarının yazımında Latincesi benimsenmiş olmakla birlikte, anlaşılmasında güçlük yaratacağı ve metnin akıcılığını bozacağı düşünülen, Türkçemize yerleşmiş bazı adlar (örneğin Muhammed, Cenevizli, İspanyollar, İtalyanlar, Macaristan vs. gibi) Türkçeleştirilmiş ve dipnotta Latincesi belirtilmiştir; dipnotlarda verilen kimi tanımlarda

---

yılları arasında Latince yazan Rönesans edebiyatçılarının ve düşünürlerinin diliyle ilgili kapsamlı bir sözlük olmamasından ötürü büyük sıkıntılar yaşanmaktadır.

[33] Söz konusu derleme için bkz. N. Gross, "Vocabula Civitatis Solis a Thoma Campanella Scriptae," in periodico quod est Retiarius, 1, 1998, (Retiarius: Commentarii Periodici Latini: http://www.uky.edu/AS/Classics/retiarius/ian98gross.html: 14.1.2008). Ayrıca bkz. Cultural Heritage Language Technologies, University of Kentucky, Institute for Latin Studies Colloquia Collection, (http://www.chlt.org/sandbox/colloquia/gross/page.1.a.php: 14.1.2008).

[34] http://www.lrz-muenchen.de/~ramminger/index.htm: 14.1.2008.

Türk Dil Kurumunun sözlüğünden yararlanılmış ve TDK kısaltmasıyla belirtilmiştir. Yine çalışmamızın sunuş ve dipnotlarında alıntılanan klasikçağ yazarlarının kaynak metinlerinde, Kaynakça'da başka türlü belirtilmedikçe, Loeb Classical Library edisyonları temel alınmıştır.

Metnin çevirisi sırasında, özellikle felsefi terimlerde yaşadığım güçlüklerde yardımlarını esirgemeyen Sn. Prof. Dr. Teoman Duralı'ya, Sn. Prof. Dr. Cengiz Çakmak'a, Sn. Doç. Dr. Faruk Akyol'a, Sn. Yard. Doç. Dr. Sanem Yazıcıoğlu'na; Fransızca edisyonla karşılaştırmalarım sırasında bana destek olan Prof. Dr. Medar Atıcı'ya, meslektaşım Sn. Ekin Öyken'e; ayrıca bu çalışmanın Latince-Türkçe karşılıklı metin olarak hazırlanmasında büyük emek harcayan meslektaşım Sn. Eyüp Çoraklı'ya; Sn. Mustafa Küpüşoğlu'na ve Kabalcı Yayınevi'nin sahibi Sn. Sabri Kabalcı'nın şahsında yayımda emeği geçen kültür dostlarına içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Ortaköy, 2008 Çiğdem Dürüşken

THOMA CAMPANELLA

CIVITAS SOLIS

vel

DE REIPUBLICAE IDEA

Dialogus Poeticus

THOMA CAMPANELLA

GÜNEŞ ÜLKESİ

ya da

İDEAL DEVLET

Şiirsel Bir Sohbet

INTERLOCUTORES

Hospitalarius Magnus et Nautarum
Gubernator Genuensis Hospes

HOSP. EIA quaeso, memora tandem quaecunque tibi hac in Navigatione contigerunt.

GEN. Narravi iam quo pacto totius orbis Terrarum peragraverim gyrum: ac demum in Taprobanam pervenerim: coactusque fuerim in Terram descendere, ubi incolarum metu sylvam adierim; ex qua tandem egressus in planitiem magnam prorsus sub aequatore constiterim.

HOSP. Hic quid tibi accidit?

GEN. Ex templo in agmen frequens virorum, ac mulierum armatarum incidi: quorum multi nostrum callebant idioma: simulatque in Solis civitatem me conduxerunt.

HOSP. Dic qua ratione isthaec civitas fabrefacta est, quaque gubernetur?

GEN. Attollitur ex amplissima planitie collis ingens super quo maior pars civitatis fundata est. At multiplices illius Ambitus exponuntur ad multum

KONUŞMACILAR

Baş Hospitalarius ve Denizci Konuğu
Cenevizli Kaptan

HOSPITALARIUS: Haydi anlatsana, lütfen, şu Deniz Yolculuğunda neler başına geldi öyle.

CENEVİZLİ KAPTAN: Demin anlattım ya, Dünyayı başından sonuna kadar nasıl dolaştığımı, sonunda Taprobana'ya[1] vardığımı ve orada Karaya çıkmak zorunda kaldığımı, sonra da yerlilerden korkup ormana kaçtığımı, ardından ormandan çıkıp tam ekvatorun altında uzanan o büyük ovaya ulaştığımı.

HOSPITALARIUS: E, peki orada neler yaşadın?

CENEVİZLİ KAPTAN: Birden kendimi kadınlı erkekli bir sürü insanın ortasında buluverdim, hepsi silahlıydı. Çoğu dilimizi çok iyi biliyordu; beni tuttukları gibi hemen Güneş Ülkesi'ne[2] götürdüler.

HOSPITALARIUS: Anlat, nasıl bir ülke bu, nasıl yönetiliyor?

CENEVİZLİ KAPTAN: O geniş ovanın üstünde yükselen bir tepe var, işte bu ülkenin büyük bir kısmı o tepenin üstüne kurulmuş; ama çember şeklindeki duvarları tepenin eteğinden

spatium extra montis radices, qui ea constat magnitudine, qua civitatis diameter duo, et plus milliaria continet, ut circuitus sit septem. At ex gibbositate plura capit quam si in planitie foret. Distincta est civitas in septem gyros Ambitusve ingentes, a septem planetis nominatos, et ab altero in alterum per quatuor strata viarum intratur, perque portas quatuor ad mundi angulos quatuor spectantes. Et profecto sic aedificata est, ut si quis primum expugnaret gyrum, necesse habet duplicato labore expugnare secundum: et maiori tertium, ac semper geminare vires, laboresque. Quapropter septies expugnanda est volenti illam subiugare. Ego tamen iudico nec primum posse occupari ambitum, ita crassus est, terra plenus, munitus propugnaculis, turribus, bombardis, et fossis.

Ingressus igitur per portam Aquilonarem, quae ferro operta est, sic fabrefacta, ut possit elevari, ac demitti, et facile, et fortiter obserari processibus suis in postium robustorum sinubus decurrentibus mirifico artificio, intercapedinem planam vidi 70. passuum inter prima ac secunda maenia. Dehinc visuntur palatia ingentia muro secundi gyri copulata omnia, ut unum esse omnia dicere queas. Porriguntur ex media altitudine palatiorum fornices continuati per gyrum totum, super quibus sunt deambulatoria, et substentantur columnis ab imo crassis, formosisque subposticus quasi sepientibus sicuti peristilia, sive claustra Monachorum. Inferne autem introitus non habent, nisi ab interiori pariete in sui parte concava et intratur in aedes inferiores plane:

çok ötelere uzanıyor, öyle ki bütün ülkenin çapı iki mili geçiyor, çevresi ise yedi mil. Tepenin kamburunu da hesaba katarsan, bu kent ovaya kurulmuş olsaydı çapı çok daha büyük olurdu. Ülke yedi çembere bölünmüş ve bu çemberler adlarını yedi gezegenden almış; bir çemberden diğerine dört caddeden ve dünyanın dört köşesine bakan dört kapıdan giriliyor. Ayrıca bu ülke öyle inşa edilmiş ki, biri ilk çemberi yarmaya kalksa, ikincisini yarmak için iki kat, üçüncüsü için de bir o kadar çaba sarfetmeli, yani hep bir kat daha fazla çaba ve emek sarfetmek zorunda kalacak. Bu yüzden ülkeyi tamamen fethetmek için yedi çemberi yarması gerekecek. Ama bana sorarsan, ilk çemberi bile zaptetmek öyle kolay bir iş değil; duvarları öyle kalın ki, ayrıca siperlerle, kulelerle, toplarla ve hendeklerle öyle iyi tahkim edilmiş ki.

Demir kaplı, yukarıya aşağıya kalkıp inecek şekilde yapılmış, kolayca ve sıkı sıkıya kilitlenebilen ve mükemmel bir işçilik sayesinde menteşeleri sağlam kalaslarının oyuklarında rahatça hareket eden Kuzey kapısından girince, birinci çemberin duvarını ikincisinden ayıran 70 adım genişliğinde düz bir arazi gördüm. Buradan baktığımda, koskoca konaklarla karşılaştım, hepsi ikinci duvara bitişikti ve adeta tek bir konakmış izlenimi veriyordu. Konakların yarı yüksekliğinde kemerler vardı ve çember boyunca uzayıp gidiyorlardı; kemerlerin üstünde gezinti yolları vardı, altta kalın ve zarif sütunlara oturtulmuştu, tıpkı sütunlu avlular ya da Manastırların üstü kapalı kemerli yolları gibi duvarlarla çevrilmişti. Bu konaklara alttan giriş yoktu, sadece iç duvardan duvarın içe kavisli tarafına geçiliyor ve doğruca binanın aşağılarına iniliyordu.

in superiores vero per scalas marmoreas ad interiora consimilia deambulatoria, et ex illis ad superiores aedes quae formosae sunt, et fenestras habent ad concavum, et convexum parietem: et gracilibus distinguuntur parietibus. Quippe murus convexus, id est, exterior, crassitiem habet palmorum octo: concavus vero trium: intermedii unius, et forte cum dimidio. Dehinc pervenitur ad secundam planitiem angustiorem prima passibus fere tribus. Atque secundi ambitus primus conspicitur murus, consimilibus ornatus deambulatoriis superne, et inferne, et ab interiori parte alius est murus interior palatia intercludens, secunda maeniana et peristilia habet consimilia, columnis suffulta inferne; superne vero picturas egregias, ubi sunt aedium ianuae superiorum. Itaque deinde per consimiles ambitus, et muros duplices intercludentes palatia, ornatos deambulatoriis porrectis exterius, fultus columnis, itur usque ad supremum: ac continuo per planum aequale. Attamen quando per portas transitur, quae duplices sunt, hoc est, exterioris, interiorisque muri, scanditur per gradus, sed ita formatos, quod vix discernitur ascensio: quoniam oblique inceditur: et quasi invisibilibus distinctae sunt scalae elationibus. In montis cacumine Area est plana bene spatiosa: et in medio eius templum adsurgit mirifico constructum artificio.

HOSP. Perge nunc, perge: dic, oro per vitam.

GEN. Templum absolutae rotunditatis forma deco-

Üst kısımlara ise mermer merdivenlerle çıkılıyordu ve bu merdivenler duvarın iç kısmında birbirine benzer gezinti alanlarına açılıyordu. Buralardan konağın üst odalarına giriliyordu; çok güzel odalardı bunlar, surların içe kavisli ve dışa kavisli kısımlarına bakan pencereleri vardı, süslü duvarlarla da birbirinden ayrılmıştı. Dışa kavisli duvar, yani dıştaki duvar sekiz parmak, içe kavisli duvar üç parmak, ara duvar ise aşağı yukarı bir ya da yarım parmak kalınlığındaydı. Buradan ikinci düzlüğe çıkılıyordu, burası birinci düzlükten yaklaşık üç adım daha dardı. İkinci çemberin ilk duvarının altında ve üstünde birbirine benzer süslü gezinti yerleri göze çarpıyordu ve iç kısımdan yükselen başka bir iç duvar konakları çevreliyordu. İkincisinde verandalar ve diğerlerine benzer avlular vardı ve alttan sütunlarla desteklenmişti; üstte, yukarıdaki evlerin kapılarının bulunduğu alanda, muhteşem resimler gözüme çarptı. İşte böyle birbirinin benzeri çemberlerden ve konakları çevreleyen çifte duvarlardan, sütunlarla desteklenen ve dışarlara açılan süslü gezinti alanlarından geçerek son çembere varılıyor, yol dümdüz akıp gidiyordu. Sadece duvarın en içindeki ve en dışındaki iki kapıdan geçince merdiven çıkmaya başlıyorsun, ama bu merdivenler öyle yapılmıştı ki, yukarı çıkmakta olduğunu anlamıyorsun bile; çünkü basamaklar hafif meyilli ve alttaki basamakla üstteki arasında neredeyse gözle görülemeyecek bir yükseklik payı var. Tepenin doruğunda çok geniş bir Düzlük yer alıyor, tam ortasında ustaca inşa edilmiş görkemli bir tapınak yükselmekte.

HOSPITALARIUS: Durma, devam et, anlat, rica ediyorum, n'olur!

CENEVİZLİ KAPTAN: Tapınak çepeçevre daire şeklinde inşa

ratur: non circundatur muris, sed super columnis haeret crassis pulchre concinnatis. Testudo maxima, mira arte extructa in centro, vel polo sui testudinem editiorem habet parvam: et in hac spiraculum, quod altari imminet: quod unicum est, ac in centro Templi columnis circumseptum excedit 350. passus. Capitellis columnarum forinsecus innituntur fornices porrecti quasi octo passus extrorsum: Unde aliae columnae ipsos sustinentes attolluntur, inhaerentes crasso muro fortique erecto passibus tribus: inter quem ac priores columnas deambulatoria sunt inferiora pavimentis constrata pulchris: et in muri concavo crebris distincti portis amplissimis, sedilia sunt immobilia, tametsi et inter columnas interiores templum substentantes, non desint sellae portabiles plurimae decoraeque. Super Altare nihil conspicitur nisi globus Magnus, in quo totum depictum est coelum, et alter globus, in quo depicta est tellus. Porro in coelo testudinis magnae omnes coeli stellae a primo usque ad sextam magnitudinem depictae cernuntur, propriis notatae nominibus, ac virtutibus, quas terrestribus influunt rebus, in tribus quaeque versiculis. Adsunt poli, et circuli maiores minoresque iuxta rectum horizontem ipsorum in templo adnotati, sed non perfecti, quoniam deficit murus inferne. At videntur perfici in relatione ipsorum ad globos, qui sunt in altari. Pavimentum pretiosis lapidibus collucet.

edilmişti; etrafı adeta surlarla kuşatılmamış da, zarif şekilde bir hizada yapılanmış kalın sütunların üzerine oturtulmuştu. Merkezine ya da eksenine usta elinden çıkma çok büyük bir kubbe inşa edilmişti, ayrıca kendisinden çıkma ikinci bir küçük kubbesi vardı bu kubbenin; buraya, sunağın tam üstüne gelecek şekilde bir delik açılmıştı. Zaten tek bir sunak vardı, o da Tapınağın tam ortasında yer alıyordu, etrafı da sütunlarla çevrilmişti; tapınağın genişliği yaklaşık 350 adımı bulmaktaydı. Dıştaki sütun başlıklarının üstünde yaklaşık sekiz adım uzunluğunda kemerler uzanıyordu, buradan da kemerleri destekleyen başka sütunlar yükseliyordu; üç adım yüksekliğinde, kalın, sağlam ve dik duvarlara oturtulmuştu bu sütunlar. Tapınağın sütunlarıyla kemerlerin sütunları arasında, altta, güzel taşlarla döşeli gezinti alanları yer alıyordu; bir sürü geniş kapıyla süslenmiş duvarın girintisinde sabit oturma yerleri vardı, bunlar adeta tapınağı destekleyen sütunların içine yerleştirilmişti, bunların yanı sıra çok süslü ve taşınabilir birçok sandalye de mevcuttu. Sunağın üstünde sadece Koskoca bir küre göze çarpıyordu, üstüne çepeçevre gökyüzü resmedilmişti; başka bir küre daha vardı, onun da üzerine yeryüzü resmedilmişti. Bundan başka, büyük kubbenin tavanında, gökyüzündeki bütün yıldızların resimleri göze çarpıyordu; bilinen asıl adları ve özellikleri göz önünde tutularak büyüklüklerine ve özelliklerine göre birden altıya kadar sıralanmış, yeryüzündeki olayları etkileyiş biçimleri de kısacık üç dizeyle betimlenmişti. Tapınakta kutuplar ve daireler de[3] gösterilmişti, her birinin dik açıklıklarına göre küçüklü büyüklü; ama bunlar tamamlanmadan bırakılmıştı, çünkü altta duvar bitiyordu. Ama aşağıdaki sunağın üstünde yer alan kürelerde bunların tam çizimlerini görmek mümkündü. Tapınağın zemini değerli

Lampades aureae septem continuo igne accensae pendent, septem planetarum nomina gerentes. Super templo circumdant testudinem parvam cellae quaedam pulchrae ac parvae: et post planam intercapedinem super claustris seu fornicibus internarum, et externarum columnarum multae sunt cellae, ac grandes decoraeque, ubi Sacerdotes, et Religiosi habitant quasi quadraginta novem. Super minorem testudinem quasi vexillum volubile omnino eminet ostentans ventos: quos signant usque ad 36. Ac norunt qualem ferant annum venti singuli, et quales in terra ac mari mutationes, sed non nisi sui climatis. Ibidem sub vexillo codex adservatur literis inscriptus aureis.

HOSP. Rogo te generose Heros edissere mihi totam regiminis ipsorum rationem. Huc enim te praestolabar.

GEN. Princeps magnus inter eos est Sacerdos, quem vocant suo idiomate Sol: nostro autem diceremus Metaphysicum. Hic est omnium caput in temporalibus ac spiritualibus: omniaque negotia ac causae in ipsius iudicio postremum terminantur. Tres illi assistunt principes collaterales Pon, Sin, et Mor, quod nostra lingua sonat, Potestas, Sapientia, et Amor. Potestati curae sunt negotia belli ac pacis: artes militares: estque supremus in re bellica: at non super solem. Ipse regit magistratus militares, milites, curam munitionum gerit fortificationum, et expugnationum, et machinarum bellicarum, et fabricarum, et artificum huiusmodi res tractantium.

taşlarla döşenmişti. Tavandan sarkan yedi altın kandil gece gündüz hiç sönmeden yanıyordu, bunların her biri yedi gezegenin adını taşımaktaydı. Tapınağın üstünde, küçük kubbenin çevresinde birtakım küçük ve güzel odalar vardı, ayrıca iç ve dış sütunların pervazlarına ve kemerlerindeki düzlük alana büyük ve çok şık birçok başka oda yapılmıştı; yaklaşık kırk dokuz odada Rahipler ve Din Görevlileri ikamet ediyordu. Küçük kubbenin tepesinde, rüzgârları gösteren döner bir yelkovan[4] vardı ve sayıları otuz altıyı bulan rüzgârları gösteriyordu. Bu sayede Rahipler o yıl hangi tür rüzgârın eseceğini, karada ve denizde meydana gelebilecek değişiklikleri kestirebiliyor, bunun yanı sıra iklimsel değişiklikleri de izleyebiliyordu. Ayrıca bu yelkovanın altında altın harflerle yazılmış bir kitap bulunuyordu.

HOSPITALARIUS: Saygıdeğer Kaptanım, n'olur bana bu ülkenin yönetim sisteminden söz et şimdi. Çünkü asıl bunu dinlemek için sabırsızlanıyorum.

CENEVİZLİ KAPTAN: Onların arasında en büyük yönetici bir Rahip, adına Sol[5] diyorlar, biz olsak Metafizikçi derdik. Dünyevi ya da ruhani işlerin başında o var; bütün toplumsal konularda, bütün hukuksal davalarda en son karar merciidir kendisi. Eşit yetkiye sahip Pon, Sin ve Mor[6] adında üç yardımcısı var; dilimize çevirirsek, bunlara Güç, Bilgelik ve Sevgi deriz. Güç, savaş ve barışla ilgili her tür sorumluluğu üstlenmiştir, askerlik sanatında olsun, savaş sanatında olsun büyük yetki sahibidir; ama Sol'dan üstün değildir. Kendisi yüksek askeri görevlileri ve askerleri yönetir, levazım ve tahkimat hizmetlerini denetler, saldırı hazırlıklarını düzenler, savaş araç gereçlerini, cephanelikleri ve savaşla ilgili işlerle uğraşan zanaatkârları gözetir.

Sapientiae vero curae subiacent artes liberales et mechanicae, et scientiae, omnes et magistratus illorum et doctores, et disciplinarum scholae, sibique subiacent tot magistratus quot sunt scientiae. Est magistratus qui vocatur Astrologus, item et Cosmographus, Geometra, Historiographus, Poeta, Logicus, Rhetor, Grammaticus, Medicus, Physiologus, Politicus, Moralis, unumque modo volumen habent, quod vocant sapientiam, in quo omnes sunt scientiae compendio ac facilitate mira conscriptae. Hunc legunt ad populum iuxta ritum Pythagoreorum. Hic sapientia, totius civitatis parietes internos externosque inferiores ac superiores picturis praestantissimis adornari fecit, omnesque scientias in eis designari mirifico ordine. In muris templi exterioribus, et in cortinis, quae demittuntur cum sacerdos concionatur, ne vox dispersa praetervolet auditores, pictae sunt stellae ipsarumque magnitudines, virtutes et motus, tribus versiculis notatae singulae.

In interiori muro primi ambitus conspiciuntur depictae omnes figurae mathematicae longe plures quam Archimedes, et Euclides invenerunt: et ad parietis proportionem grandes et decore signatae cum brevi declaratione versiculo contenta in singulis: sunt et definitiones, et propositiones, etc. In exteriori convexo est primo descriptio integra per magna simul totius Terrae; hanc consequuntur tabulae peculiares cuiuslibet Provinciae. Ubi et ritus, et leges, et mores, et origines, et

Bilgeliğin sorumluluk alanı özgür sanatlar, mekanik sanatlar ve bütün bilimlerdir, ayrıca bu disiplinlerin öğreticilerini, âlimlerini ve öğrencilerini denetler. Bilim alanında ne kadar görevli varsa, onun hakimiyeti altındadır. Astrolog adı verilen bir görevlileri vardır, aynı şekilde Evrenbilimci, Geometrici, Tarih Yazarı, Şair, Mantıkçı, Hatip, Gramerci, Tıpçı, Doğabilimci, Siyasetbilimci, Ahlakbilimci adı verilen tek tek görevliler;[7] bunların hepsinin bilgelik adında tek bir kitabı vardır, içinde bütün bilimler kısa ve öz biçimde, hayranlık uyandırıcı bir üslupla kaleme alınmıştır. Bunlar bu kitabı halka Pythagorascıların tarzında yüksek sesle okurlar. Bilgelik, Kentin iç, dış, yüksek ve alçak bütün duvarlarının çok seçkin resimlerle donatılmasını ve bu duvarlara olağanüstü bir düzende bütün bilimlerin resimlerinin çizilmesini sağlar. Tapınağın dış duvarlarına ve rahip vaaz verirken sesi dağılıp da dinleyicilerin işitmesine engel oluşturmasın diye aşağıya indirilen perdelerinin üzerine yıldızlar işlenmiş, her birinin büyüklükleri, özellikleri ve devinimleri ayrı ayrı üç kısa dizeyle betimlenmiştir.

Birinci çemberin iç duvarına Archimedes ve Euclides'in bulduklarından daha fazla sayıda matematiksel şekil resmedilmiş. Resimlerin boyu duvarın büyüklüğüyle doğru orantılı, tek tek her birine de bir dizecik, kısa ve çok hoş bir açıklama yazılmış; ayrıca tanımlamalar ve önermeler vs. yapılmış. Duvarın dışa kavisli kısmında, ilk olarak tek tek her ayrıntısı tanımlanmış koskoca bir Dünya resmi göze çarpıyor. Hemen ardından her Ülkenin bir haritası çizilmiş; bu haritalarda yerli halkların törelerini, yasalarını, alışkanlıklarını, kökenlerini ve

vires incolarum brevi prosa comprehenduntur. Et Alphabeta, quibus utuntur Provinciae omnes, visuntur super Alphabeto Civitatis Solis.

In interiori secundi gyri domiciliorum scilicet secundorum cernuntur omnia lapidum genera pretiosorum et communium, et mineralium, metallorumque pictorum, at et verorum quoque frustula: cum declaratione apposita singulis in duobus versiculis. In exteriori omnia maria signata sunt, et flumina, et lacus, et fontes, quae sunt in Mundo: et vina, olea, et liquores cuncti: ipsorumque origines, qualitates, et virtutes. Adsuntque ampullae super fornicibus muro confabricatae, diversis plenae liquoribus a centum et trecentis annis, quibus varias curant infirmitates. Sunt et grandines, et nives, et tonitrua, et quaecunque in aere fiunt suis expressae picturis, versiculisque. Habent artem etiam faciendi intra cubiculum omnia meteorologica. i. ventos, pluvias, tonitrua, iridem, etc.

In interiori tertii gyri sunt omnes arborum et herbarum species depictae. Aliquae autem sunt in testis vivae super fornicum exteriori pariete cum declarationibus, ubi primo inventae sunt, quae sint ipsarum vires, et qualitates, et similitudines ipsarum cum rebus coelestibus, et metallis, et cum partibus corporis humani, et cum rebus marinis, et ipsarum usus in medicina, etc. In exteriori omnia piscium genera fluviorum, lacuum, et marium, ipsorumque mores, et virtutes, generationis

güçlerini açıklayan kısa bilgilere yer verilmiş. Ayrıca Güneş Ülkesi'nin kullandığı Alfabenin üzerinde bütün Ülkelerin kullandığı Alfabelerin de yer aldığı görülüyor.

İkinci çemberin, yani ikinci binaların içinde, değerli değersiz her çeşit taşın, her çeşit mineralin ve metalin resmi göze çarpıyor; ayrıca hepsinin aslından ufak bir parça da konmuş ve her birine iki dizelik kısa bir açıklama verilmiş. Çemberin dış kısmında, Yeryüzünde varolan bütün denizler, nehirler, göller, dereler gösterilmiş, bir de bütün şaraplar, yağlar ve farklı sıvılar; hepsi geldikleri yörelere, özelliklerine ve sertlik derecelerine göre belirtilmiş. Bundan başka, kemerlerin üzerindeki duvara şişeler yerleştirilmiş, bunlar yüz ila üç yüz yıldan kalma farklı türde sıvıyla dolu ve çeşitli türde hastalığa iyi geliyor. Ayrıca dolu, kar, gök gürültüsü ve havada meydana gelen her çeşit olay buraya resmedilmiş ve her biri kısa kısa dizelerle açıklanmış. Bu ülkenin halkı bütün doğa olaylarını, yani rüzgârları, yağmurları, şimşekleri ve gökkuşağını, vs. kendi evlerindeki odalara resmetme yeteneğine de sahip.[8]

Üçüncü çemberin içindeki duvara bütün ağaç ve bitki türlerinin resimleri çizilmiş. Bazılarının canlı bir örneği toprak saksılar içinde kemerlerin dıştaki duvarına yerleştirilmiş ve ilk nerede bulunduklarına, her birinin ne gibi özellikleri ve doğaları olduğuna ilişkin açıklamalar verilmiş, ayrıca bunların göksel cisimlerle, metallerle, insan bedeninin bazı kısımlarıyla, denizdeki canlılarla benzerlikleri belirtilmiş ve her birinin hekimlikte ya da bunun gibi alanlardaki kullanım şekilleri açıklanmış. Bu çemberin dıştaki duvarına nehirlerde, göllerde ve denizlerde yaşayan bütün balık türleri resmedilmiş ve hepsinin yaşam alışkanlıkları, özellikleri, üreme,

ratio, vitae, educationis, et usus, quem habent ad Mundum et ad nos. ipsorum quoque similitudines cum rebus coelestibus, et terrestribus a Natura et ab Arte productis, ita quod obstupui cum viderem piscem, episcopum, et catenam, et loricam, et clavum, et stellam, et verpam, et simulacra istarum rerum apud nos existentium, omnino referentes. Visuntur echini, conchilia, spondili, etc. Et quid scitu dignum mundus aqueus habet, mirabili pictura ac scriptura ibi patet.

In quarto interiori Avium genera omnia depicta visuntur, ipsorumque qualitates, magnitudines, mores, colores, vita, etc. Ac phoenix verissima illis habetur. In exteriori omnia reptilium animalium genera patent, serpentes, Dracones, vermes: et insecta, et muscae, culices, tafani, scarabei, etc. Cum ipsorum conditionibus, virtutibus, venenis, et usibus etc. Ac longe plura sunt quam nos existimare possimus.

In quinto interiori habentur animalia perfecta terrestria, tot generum, ut obstupescas. Nec nos millesimam novimus partem et cum sint plurima et ingentis magnitudinis in exteriori quoque depicta sunt, gyri ambitu, hem! Quot equorum genera modo? Pape, quae figurarum pulchritudo, docte declaratur.

In sexto interiori depictae sunt omnes Mechanicae artes, ipsarumque instrumenta, et quibus modis apud

yaşantı, üretim ve kullanım şekilleri gösterilmiş; ayrıca bunların Yeryüzüne ve biz insanlara ne gibi yararlar sunduğu da açıklanmış. Bundan başka, her birinin gök cisimleriyle, yeryüzündeki varlıklarla, gerek Doğanın yaratımlarıyla gerekse Sanat eserleriyle benzerlikleri öyle canlı betimlenmiş ki, bir balığın bir piskoposa, bir zincire, bir zırha, bir çiviye, bir yıldıza ya da bizim dünyamızda var olan başka nesnelere benzediğini gördüğümde donakaldım; öyle açık ve seçik gösterilmiş ki bu benzerlikler. Denizkestaneleri de vardı, istiridyeler, midyeler, daha neler neler; kısacası sular dünyasında görülmeye değer ne varsa muhteşem resimlerle ve açıklamalarla orada gözlerimizin önüne serilmişti.

Dördüncü iç duvarda bütün Kuş türlerinin resimlerini görebilirsin; hepsinin özellikleri, büyüklükleri, huyu suyu, renkleri, yaşamları ve bunun gibi her şey tek tek betimlenmiş. Anka kuşu ne sahici görünüyor aralarında. Dış duvarda yılanlar, Ejderhalar, solucanlar gibi her tür sürüngenin resmi var; bir de[9] böcekler, karasinekler, sivrisinekler, at sinekleri, bok böcekleri vb; bu resimlerde her bir yaratığın yaşam evreleri, özellikleri, zehirleri belirtilmiş ve onlardan nasıl yararlanılabileceği konusunda bilgiler verilmiş. Hayal bile edemeyeceğimiz kadar çok bunların sayısı.

Beşinci iç duvarda yeryüzünün en mükemmel canlılarına yer verilmiş, o kadar çok ki bunların sayısı, şaşırıp kalırsın. Binlercesinden haberimiz bile yok, öyle çoklar; en kocamanları da dış duvara çizilmiş, bütün çember boyunca çepeçevre, ah bir görsen! Kaç tür at var öyle? Tanrım, ne güzel biçimleri var, ne büyük bir beceriyle resmedilmişler!

Altıncı iç duvarda bütün Mekanik sanatlar çizilmiş, her birine ait alet edevatı, değişik Halklarda hangi şekillerde kul-

diversas Nationes tractantur, et iuxta dignitatem suam locatae ac declaratae apparent: et simul inventores ipsarum. In exteriori vero sunt depicti omnes Inventores scientiarum, et armorum, et legumlatores; vidi ibi Moysem, Osirim, Iovem, Mercurium, Lycurgum, Pompilium, Pythagoram, Zamolxim, Solonem, aliosque plurimos, quin et Macomettum depictum habent: quem tamen ut fabulosum, ac sordidum legislatorem oderunt. At in loco dignissimo IESU CHRISTI vidi effigiem ac duodecim Apostolorum, quos dignissimos reputant, magnique faciunt. Vidi Caesarem, Alexandrum, Pyrrhum, et Annibalem, aliosque bello et pace praeclaros heroas, praecipue Romanos in inferioribus supporticibus depictos. Cumque admirando quaererem, unde ipsi nostrorum nossent historiam: indicarunt, apud se omnium linguarum peritiam extare; ac de industria per orbem totum continuo sese mittere exploratores et legatos: qui mores, et vires, et regimen, et historias Nationum perdiscerent, bona ac mala cunctarum: ac deinde ad Rempublicam suam referrent, et in hac valde oblectantur. Vidi apud Chinenses inventas esse Bombardas, et Typographiam, antequam apud nos. Sunt magistri harum picturarum declaratores et pueri sine labore quasi ludendo addiscere consueverunt scientias omnes, historico tamen modo ante primum decennium.

lanıldıklarını, hepsini görebilirsin; bunun yanı sıra saygınlık derecelerine göre sıralanmışlar ve her birinin açıklaması yapılmış, bir de bu sanatları keşfedenlerin adları yazılmış. Dış duvara bilimlerin, savaş aletlerinin Mucitlerinin ve yasa koyucuların resimleri çizilmiş; burada kimleri görmedim ki, Musa'yı, Osiris'i, Iuppiter'i, Mercurius'u, Lycurgus'u, Pompilius'u, Pythagoras'ı, Zamolxis'i, Solon'u vs; Muhammed'in resmi bile var, ama buranın halkı onu efsanevi ve kaba bir yasa koyucu olarak görüyor ve sevmiyor. Buna karşın en üst köşede İsa Mesih'in resmini gördüm, ayrıca halkın çok büyük saygı duyduğu ve büyük değer verdiği on iki Havarinin resimlerini. Caesar'ı da gördüm, Alexander'i,[10] Pyrrhus'u ve Hannibal'ı, yani yaptıkları savaşlarla ya da barışlarla büyük ün salan kişileri; bu arada Romalı kahramanların resimleri özellikle revakların altına, daha aşağılara çizilmiş. Ben bunları hayran hayran seyrederken bir yandan da bizim tarihimizi nereden bildiklerini sorup öğrenmek istedim; bunun üzerine bana kendilerinin bütün dilleri bildiklerini söylediler, ayrıca büyük bir azimle dünyanın dört bir yanına sürekli kâşifler, elçiler gönderdiklerini ve böylece Halkların âdetlerini, güçlerini, yönetim biçimlerini ve tarihlerini hem iyi hem de kötü yanlarıyla baştan sona öğrendiklerini belirttiler. Edindikleri bu bilgileri kendi ülkelerinde hayata geçiriyorlar ve bundan da çok büyük bir haz alıyorlar. Bu arada Çinlilerin Ateşli silahları ve Matbaacılığı bizden çok önceleri keşfettiklerini de öğrendim. Aralarında bütün bu resimlerin anlamını açıklayan öğretmenler vardı, çocuklar hiç güçlük çekmeden, oyun oynar gibi bütün bilimleri öğreniyorlardı; ama on yaşına kadar sadece bu bilimlerin tarihlerini çalışıyorlardı.

Amor generationis primum curam gerit; ut ita copulentur masculi foeminis, quod optimam edant prolem. Ac irrident nos, qui generationi canum et equorum studiosam navamus curam: humanam vero negligimus. Item ipsius regimini subest educatio natorum: Medicina; Pharmocopolae: satio, et collectio frugum, et fructuum, agricultura, pastoralis: mensarum apparatus, coquinaria: et quidquid pertinet ad victum et vestitum, et coitum venereum, multosque magistros, ac magistras his artibus dedicatos ipse regit.

Metaphysicus autem haec omnia cum his tribus tractat Principibus: absque ipso enim factum est nihil. omniaque negotia Reipublicae inter quatuor hosce pertractantur; et quo inclinat Metaphysicus, concurrunt pari consensu omnes.

HOSP. At dic sodes magistratus, officia, functiones, educationem, genus vivendi, utrum sit Respublica an Monarchia, an Aristocratia.

GEN. Hoc genus hominum ab India illuc convenit, effugientes a clade Mogorum Regionem depopulantium, et praedonum, ac tyrannorum: statueruntque philosophicam vitam ducere in communitate; licet mulierum communitas non sit instituta inter caeteros ipsorum provinciae accolas, apud ipsos in usu est, hac ratione. Omnia illis communia sunt, at dispensatio in Magistratuum est ditione. Scientias tamen honores, et delitias communes ita habent, ut nemo sibi quidpiam appropriare queat.

Sevgi'ye gelince, asıl görevi üreme işini gözetmek. Erkeğin ve kadının kusursuz bir soy üretecek şekilde çiftleşmesini sağlamak. Bu konuda bizimle alay ediyorlar, çünkü biz atların, köpeklerin üremesine onca özen gösterirken insanların üremesine kayıtsız kalıyormuşuz. Sevgi doğan çocukların yetiştirilmesinden sorumlu; Hekimlikten, Eczacılıktan, toprağın ekiminden, tahıl ürünlerinin ve meyvelerin hasadından, ziraattan, meracılıktan, mevsimlere göre yapılan hazırlıklardan, aşçılıkla ilgili işlerden de; yani beslenmeyle, giyim kuşamla ve cinsel birleşmeyle ilgili ne var ne yoksa hepsinden sorumlu ve bu sanatları öğretmekle yükümlü erkek ve kadın öğreticileri yönetmekle görevli.

Sonuçta, Metafizikçi bu üç Yardımcısıyla birlikte yukarıda söz ettiğimiz bütün işleri çekip çeviriyor; kendisine danışılmadan hiç bir iş yapılmıyor. Ülkenin bütün toplumsal görevleri bu dört yönetici arasında paylaştırılmış, ama Metafizikçi ne yönde karar alırsa, diğerleri de ona göre hareket ediyor.

HOSPITALARIUS: Anlat lütfen, bu ülkenin devlet görevleri, memurlukları, işlevleri, eğitimi, yaşam tarzı nasıl; Yönetim tarzı Monarşi mi, yoksa Aristokrasi mi?

CENEVİZLİ KAPTAN: Bu ülkenin halkı Hindistan'dan gelmiş, Memleketlerini kasıp kavuran Magusların[11] baskıcı yönetiminden, soyguncular dan ve zorba yöneticilerden kaçmış ve ortaklık içinde, filozofça bir yaşam sürmeye karar vermiş. Gerçi Ülkenin diğer eyaletlerinde yaşayanlar arasında kadınların bu ortaklığa katılım hakları yok, ama burada var, çünkü kendi aralarında şu şekilde bir düzen oluşturmuşlar: Onlar için her şey ortak; bu ortak paylaşımda devletin Yüksek Görevlileri söz sahibi. Ama gerek bilimler, gerek devlet mevkileri gerekse dünyevi nimetler öyle iyi paylaştırılmış ki, hiç kimse hiçbir şeyi kendisine mal etmeye çalışmıyor.

Aiunt omnem proprietatem eo fieri ac foveri, quod propria domicilia seorsim singuli habemus, et liberos et uxores proprias. Ex quo oritur proprius amor: namque ut filium ad divitias, et dignitates sublimemus, et haeredem bonorum multorum relinquamus, evadimus quisque aut rapax publicae rei, si quis timorem ex divitiarum et generis potentia excussit: aut avarus et insidiosus et hypocrita, si tenuis est viribus, opulentia, et genere. At cum proprium amorem amiserimus remanet tantummodo Amor communitatis.

HOSP. Ergo nemo laborare volet, dum ut alii laborent unde ipse vivat, expectat, sicuti Arist. arguit hoc in Platonem.

GEN. Ego disputationi inservire non novi. Veruntamen dico tibi, eos tanto patriae amore flagrare, quantus vix credi potest. Ut tanto quidem magis quam de Romanis ultro pro patria occumbentibus narrant historiae, quanto proprietatem hi abiecerunt magis. Credo equidem et fratres, et monachos et Clericos nostrates, nisi consanguineorum aut amicorum amore, aut ad dignitates maiores ascendendi ambitione labefactarentur, longe sanctiores fuisse futuros, et minus proprietatis amantes: et plus charitatis redolentes erga omnes.

HOSP. Hoc videtur dicere S. Augustinus at inquam: ergo inter hoc genus hominum amicitia nil valet, quoniam non habent unde mutua beneficia sibi conferant.

Dediklerine bakılırsa, özel mülkiyetin ortaya çıkmasının ve gelişmesinin başlıca sebebi, tek tek her insanın kendisine ait ayrı evi, çocukları ve karısı olmasıymış. Onlara göre, bu durum bencil bir sevgi doğurur. Çünkü oğlumuzun servetini ve mevkisini yükseltmek, mülklerimize mirasçı bırakmak için, zenginsek ve soyumuzun sopumuzun gücüne güvenip hiçbir şeyden korku duymuyorsak, hepimiz ya devletin elindekileri kapmaya hazır hale geliriz ya da fazla bir nüfuzumuz yoksa, kaynaklarımız yetersizse ve vasat bir aileden geliyorsak, açgözlü, dalavereci, ikiyüzlü oluruz. Oysa bencil sevgiyi bir tarafa atmış olsak, ortada sadece topluma duyduğumuz Sevgi kalacak.

HOSPITALARIUS: Ama bu durumda hiç kimse çalışmak istemez, başkaları çalışsın, kendisi nasiplensin ister; bu konuda Aristoteles de Plato'ya karşı çıkmıştı.[12]

CENEVİZLİ KAPTAN: Tartışma sanatında pek yetenekli sayılmam. Ama sana şunu söyleyebilirim, bu ülke halkının öyle ateşli bir vatanseverliği var ki, inanamazsın; tarihçilerin anlattıklarına göre, Romalılar özel mülkiyetlerinden feragat ettikleri ölçüde kendilerini vatanları için seve seve feda edebilmiştir. İnanıyorum ki bizim din kardeşlerimiz, keşişlerimiz ve Rahiplerimiz akrabalarına veya dostlarına olan sevgileri ya da yüksek mevkiler elde etme hırsları yüzünden yozlaşmamış olsalardı çok daha kutlu insanlar olur, mala mülke bu kadar düşmez, herkese daha fazla hayırları dokunurdu.

HOSPITALARIUS: Sanırım Aziz Augustinus da böyle demişti.[13] Ama sen şunu söyle bana. Bu halkın arasında dostluk pek bir anlam ifade etmiyor demek ki, baksana birbirlerine hayrı dokunacak tek çöpleri yok.

GEN. Imo maxime. Nam operae pretium est, videre munera nulla quidem alterum ab altero accipere posse; quidquid enim necesse habent, a communitate accipiunt. Ac bene cavent Magistratus ne quis plusquam mereatur accipiat; at nihil necessarium denegatur ulli: Amicitia vero dignoscitur inter eos in bello, in infirmitate, in scientiarum comparatione, ubi mutuis auxiliis ac doctrina sese iuvant; interdum laudibus, verbis, functionibus, et de suo necessario se mutuo colunt. omnes contemporanei se vocant invicem fratres; qui autem viginti duos annos plures habent, vocantur ab eisdem patres, qui pauciores 22. filios. Porro et Magistratus bene intendunt, ne quis alter alteri in confraternitate iniuriam inferat.

HOSP. Ecquomodo?

GEN. Quotquot apud nos sunt virtutum nomina, apud illos sunt magistratus, est enim qui vocatur Magnanimitas, qui Fortitudo: et Castitas, et Liberalitas: Iustitia criminalis, et civilis, et Solertia; et Veritas; Beneficentia, Gratitudo: Hilaritas: Exercitium: Sobrietas, etc. Et ad huiusmodi munera eliguntur quisque ad illud, ad cuius virtutem magis a pueritia in scholis praenoscitur aptissimus. Quapropter cum inter eos nequeant latrocinia inveniri, nec caedes insidiosae, nec stupra, incesta, adulteria, aliaque facinora, in quibus nos invicem accusamus: ipsi se accusant ingratitudinis, malignitatis, quando quis honestam negat alteri satisfactionem, et pigritiae, et tristitiae, et iracundiae, et scurilitatis, et detractationis, et mendacii, quod peste

CENEVİZLİ KAPTAN: Tam tersi. Asıl görülmeye değer olan kimsenin kimseden bir armağan almaması. Çünkü ihtiyaçları olan her şeyi toplumdan alıyorlar. Yöneticiler bir kimsenin hak ettiğinden fazlasını almamasına büyük özen gösteriyorlar. İhtiyaç duyulan bir şeyi vermekte de asla cimri davranmıyorlar. Onların arasındaki dostluğa savaş ve hastalık durumlarında tanık oluyorsun ya da bilimsel rekabette, öyle ki karşılıklı bir şeyler öğreterek birbirlerine destek oluyorlar. Kimi zaman övgüler yağdırarak, konuşarak, hizmet ederek ve temel ihtiyaçlarını bölüşerek birbirlerini besleyip geliştiriyorlar. Aynı yaşta olan herkes birbirine kardeş diyor. Yirmi iki yaşın üstündekilere baba, yirmi iki yaşın altındakilere oğul deniyor. Ayrıca Yöneticiler bu kardeşlik bağı çerçevesinde kardeşin kardeşe haksızlık etmemesi için ellerinden geleni yapıyor.

HOSPITALARIUS: Nasıl yani?

CENEVİZLİ KAPTAN: Biz erdemlerimize ne kadar ad vermişsek, onlar da yöneticilerine o kadar ad vermiş. Yücegönüllülük demişler örneğin, Cesaret demişler, İffet, Cömertlik, cezai ve medeni Hukuk, Akıllılık, Hakikat, İnsanseverlik, Minnettarlık, Neşelilik, Talim Terbiye, Aklıbaşındalık demişler, vb. Bu tür payeler daha çocukluktan başlayarak kişinin en uygun olduğu erdeme bakılarak veriliyor. Bu yüzden onların arasında ne soygunculuk ne de taammüden adam öldürme gibi bir suç söz konusu, ne şehvet düşkünlüğünden, ne akraba arası cinsel ilişkiden, ne zinadan ne de bu türden bir ahlaksızlıktan haberleri var; biz bunlarla birbirimizi suçlarken, onlar birbirlerini, biri diğerine gereken saygıyı göstermediği durumlarda nankörlükle, derin nefret duymakla suçluyorlar, ya da tembellikle, neşesizlikle, asabilikle, küfürbazlıkla, iftira atmakla ve yalanla suçluyorlar; hele yalancılık onlar için

abominantur magis. Ac Rei in poenam privantur communi mensa, aut mulierum commercio, aliisque honoribus, donec, et quando videtur iudici ipsorum congruere correctioni.

HOSP. Dic rationem, qua Magistratus eliguntur.

GEN. Hoc non rite intelliges, nisi prius ipsorum vitam addiscas. Primo quidem, ut scias masculi, et foeminae, idem fere vestimenti genus induunt, bello aptum; licet mulieres toga sub genu, viri autem super genu, usque utuntur. Ac mistim omnes in omnibus educantur artibus: transacto primo, et ante triennio pueri linguam addiscunt, et Aphabetum in parietibus circumambulando; quorum sunt agmina quatuor, et senes quatuor duces eorum doctoresque.

Post paululum gymnastica, cursu, disco, et caeteris exercent eos, ludisque, quibus omnia membra roborentur aeque; semper tamen nudos pedes ac caput usque ad septimum annum. Conducunt simul illos ad officinas artium, sutoriae, coquinariae, ferrariae, lignariae, picturae, etc. Ut ingenii propensionem cuiusque perpendant, post septimum annum praelibatis terminis mathematicis in parietibus, conferuntur ad lectionem omnium scientiarum naturalium. Quatuor sunt lectores eiusdem lectionis, et in quatuor horis, omnia quatuor agmina exinde expediuntur. Namque alii exercent corpus, aut publicis serviunt usibus functionibusque, alii lectioni operam navant. Dehinc abstrusioribus, Mathematicis, Medicinae,

vebadan beter. Bu suçlardan hüküm giyen insanları ortak sofradan uzaklaştırarak cezalandırıyorlar ya da kadınsız bırakıyorlar veya diğer unvanlardan uzak tutuyorlar, ta ki yargıçlar bunların ıslah olduklarına kanaat getirene kadar.

HOSPITALARIUS: Söylesene, Yöneticiler nasıl seçiliyor?

CENEVİZLİ KAPTAN: Bunu anlaman için önce sana onların yaşantısını anlatmam gerekir. Her şeyden önce bilmen gereken bunların kadınının erkeğinin savaşa uygun şekilde hemen hemen bir örnek giyindiği. Kadınların giysisi diz altında, erkeklerinki ise diz üstünde. Her ikisi de bütün sanat dallarında birlikte eğitim alıyor. Bu eğitim bir yaşından itibaren başlıyor, daha üç yıl geçmeden de bütün çocuklar dili sökü-yor ve duvarların çevresinde yürüyerek orada yazan Alfabeyi öğreniyor. Bunlar dört bölüğe ayrılıyor, her bir bölüğün başında dört yaşlı bulunuyor, bu yaşlılar çocukların önderleri, öğretmenleri.

Kısa bir süre sonra jimnastik, koşu, disk atma ve bu tür başka oyunlarla eğitiliyorlar; amaç çocukların bütün kaslarını aynı anda güçlendirmek. Ayakları hep çıplak, başları açık, ta yedi yaşına gelene kadar. Daha sonra her birinin hangi sanat türüne eğilimli olduğu anlaşılsın diye hepsi birden sanat atölyelerine götürülüyor, kundura, aşçılık, demircilik, marangozluk, resim ve bunun gibi atölyelere. Yedi yaşın sonunda, duvarlardaki matematik terimlerini öğrenen çocuk için doğabilimleriyle ilgili dersler başlıyor. Her bölüğün dört okutmanı var ve dersler dört saat sürüyor, böylece dört saatin sonunda dört bölük bütün dersleri görmüş oluyor; çünkü bir bölük beden eğitimi alırken, bir başkası kamu işleriyle ya da görevleriyle meşgul oluyor, başka biri de okumalar yapıyor. Daha sonra Matematik, Hekimlik ve bu türden anlaşılması güç başka

aliisque dedicantur omnes scientiis, et continua inter eos est disputatio, et altercatio studiosa. Illique postea magistratus fiunt illarum scientiarum, in quibus proficiunt magis, aut artium Mechanicarum, etc. Sequuntur enim quisque ducem ac iudicem suum; et in campos egrediuntur ad opera agrorum, et bestiarum pasturas inspiciendum, discendumque, et illum reputant nobiliorem ac praestantiorem, qui plures dedicerit artes, ac sapietius exercere novit. Quapropter irrident nos in eo, quod Artifices vocemus ignobiles ac eos habeamus nobiles, qui nullam addiscunt artem, vivunt ociose, et tot servos suo ocio et lasciviae dedicatos detinent; unde sicut ex vitiorum schola prodeunt in Reip. perniciem tot nebulones, ac malefici; caeteri vero officiales eliguntur ab illis quatuor Primatibus ☉, Pon, Sin, Mor, et a praeceptoribus illius artis, cui perficiendi sunt. Qui probe norunt quis aptissimus sit arti, aut virtuti, in qua Rector praeficiendus est. Et in Concilio quidem proponuntur a Magistratibus, nil ipsi more canditatorum petentes: et opponit quicunque scit aliquid contra eligendos, aut pro eis. Attamen nemo ☉ dignitatem conscendit, nisi qui omnes gentium norit historias, et ritus, et sacrificia, et leges, et Respublicas et Monarchias et inventores legum, et artium, et rationes, et historias Coeli et Telluris.

bilimlere geçiyorlar, aralarında sürekli mantıksal akıl yürütmelerde bulunuyor, hararetli kelime oyunları yapıp tartışıyorlar. Bir zaman sonra da en yetkin oldukları bilim dalında ya da Mekanik sanatta yönetici oluyorlar. Bu kez başkaları onları önder ve öğretici olarak kabul ediyor. Çünkü herkes kendi önderinin, kendi öğreticisinin yolundan gidiyor; bu arada ziraat işleri ve hayvan besiciliği doğrudan gözlem yoluyla öğreniliyor, bunun için bizzat araziye çıkıyorlar. Birden fazla sanat dalını öğrenen ve öğrendiği sanat dalında beceri kazanan kişinin diğerlerine göre daha büyük bir saygı ve beğeni elde ettiğini düşünüyorlar. Bu yüzden bizim Zanaatkârları cahil olarak görmemizi ve elinde hiçbir sanatı yokken keyif içinde gününü gün ederek yaşayan ve sırf zevkini ve aylaklığını tatmin etmek için emrinde bir sürü köle çalıştıran adamları soylu olarak nitelememizi gülünç buluyorlar; adeta ahlaksızlıklar okulu diyebileceğimiz bir okuldan çıkan böyle ahmak ve yoz güruhun Devletin başına bela olacağını düşünüyorlar. Zanaatkârlar dışındaki diğer yöneticiler, şu dört büyük Yönetici, yani Metafizikçi, Güç, Bilgelik ve Sevgi ile sanat dallarının öğretimini üstlenen başkanlar tarafından seçiliyor. Çünkü bu başkanlar hangi öğrencinin hangi sanata daha yatkın olduğunu ya da hangi sanat dalında beceri kazandığını ve hangi sanat dalında Yöneticilik yapabileceğini çok iyi biliyor. Adaylar Kuruldaki Öğretmenler tarafından öneriliyor, kişi kendi başına aday olamıyor; seçilecek kişiler hakkında olumlu ya da olumsuz düşünceleri olanlar çıkıp konuşuyor. Ama ulusların tarihini, törelerini, kurban sunma biçimlerini, yasalarını ve o ulusların yönetim biçimlerinin Cumhuriyet mi yoksa Monarşi mi olduğunu bilmeyen, yasa yapıcılarını ve sanat dallarını keşfedenleri tanımayan, Gökyüzünün ve Yeryüzünün yasalarından ve tarihinden habersiz olan kişi asla Metafizikçi unvanına sahip olamıyor.

Item necesse habent nosse omnes artes Mechanicas (nam biduo fere unam addiscunt, licet non bene operari, sed usus et pictura eis facilitatem ad hoc praebet). Item et scientias physicas, Mathematicas, et Astrologicas. Non tanta linguarum cura est notitiae, quoniam interpretes habent plures qui sunt in Republ. Grammatici. Sed prae caeteris oportet callere Metaphysicam, et Theologiam, pernosse radices, et fundamenta et probationes omnium Artium et Scientiarum; similitudines ac differentias rerum, Necessitatem, Fatum, et Harmoniam mundi; Potentiam, Sapientiam et Amorem rerum, et Dei; gradus entium ipsorumque symbola cum Coelestibus, Terrestribus, et Marinis rebus; et cum idealibus in Deo, quantum scire mortalibus licet, studuisse quoque in Prophetis et in Astrologia oportet. Ergo norunt longe ante quis futurus sit ☉. At vero nisi 35. annum attigerit, ad tantam non erigitur dignitatem. Hoc munus perpetuum est, quousque non invenitur, qui sapientor sit illo, aptiorque ad regendum.

HOSP. Ecquis tantum sapere potest? Quin scientiis operam navans, regimini ineptus esse videtur.

GEN. Hoc ipsum et ego illis opposui. Qui responderunt: Certiores profecto nos sumus, tam literatissimo viro sapientiam inesse regnandi, quam vos qui viros

Bu unvana aday kişinin aynı zamanda bütün Mekanik sanatları bilmesi de gerekiyor, çünkü bunların öğretmenleri neredeyse iki gün içinde bir sanat dalını öğretiyor, öğrenciler öğrendikleri sanat dallarında yetkinlik kazanamasa da, sürekli uygulamalarla ve çizimlerle bunlar hakkında yeterince bilgi edinebiliyorlar. Bunun yanında söz konusu kişinin doğabilimleri, Astroloji ve Matematik disiplinlerinde de bilgi sahibi olması bekleniyor. Dil öğrenimine ya da bilgisine o kadar önem verilmiyor, çünkü Ülkede Gramerciler olarak bilinen birçok tercüman var. Ama her şeyin ötesinde Metafizikçinin Metafizik ve İlahiyat sahasında yetkin bir bilgisi olmalı, bütün Sanatların ve Bilimlerin kökenini, temellerini ve kanıtlama yöntemlerini adamakıllı bilmeli, nesnelerin benzerliklerini, farklılıklarını, Zorunluluğu, Kaderi ve evrenin Düzenini çok iyi kavramış olmalı, ayrıca varlıkların ve Tanrı'nın Gücünü, Aklını ve Sevgisini anlamalı, varolanlar arasındaki dereceleri ve bunların simgelerini, Gökyüzüyle, Yeryüzüyle ve Denizle ilgili ne var ne yoksa hepsini bilmeli ve Tanrı'nın ilkeleri hakkında bir insanın kavrayabileceği ölçüde bilgi sahibi olmalıdır. Bundan başka, Peygamberlerin kitaplarını ve Yıldızlar hakkında yazılanları çok iyi okumuş olmalıdır. Bu yüzden kimin Metafizikçi olacağı çok önceden bilinir. Ama otuz beş yaşına gelmeden kimse bu yüksek onura erişemez. Bu görev ömür boyu sürer, çünkü ondan daha bilgesi ya da bu görevi idare etmeye ondan daha yatkın biri bulunamaz.

HOSPITALARIUS: Peki, kim bu kadar bilgili olabilir? Bana göre, bütün yaşamını bilime adayan biri yöneticilik işinden pek anlamaz.

CENEVİZLİ KAPTAN: Ben de tam bu soruyu onlara sordum ve şöyle bir yanıt aldım: "Böyle eğitimli birinin yöneticilik aklına sahip olduğundan hiç kuşku duymayız; oysa sizler nerde

praeficitis ignorantes, propterea idoneos reputatos, quod ex principibus nati sunt, aut a factione praepotente electi. At Θ noster licet imperitissimus regiminis, non tamen crudelis unquam erit, nec scelestus, nec Tyrannus, quippe qui tantum sapit; veruntamen hoc insuper vos non lateat, hoc argumentum apud vos posse, ubi putatis doctissimum esse qui plus grammaticae, aut logicae Aristotelicae, aut alterius authoris norit: cuiusmodi ad sapientiam vestram requiritur tantum servilis memoria et labor. Unde efficitur homo iners, quoniam non contemplatur res, sed verba librorum, et in mortuis signis rerum animam vilem reddit. Nec proinde intelligit qua ratione Deus entia regat; nec Naturae mores et usus, neque Nationum. Quod nostro Θ contingere nequit. Non quidem enim tot Artes ac Scientias perdiscere potest, qui solertissimo non pollet ingenio ad omnia aptissimo, igitur et ad regnandum maxime. Nos quoque non latet, qui unam modo profitetur Scientiam, illam non vere scire, nec alias. Et qui aptus est uni modo scientiae, ex libris haustae, rudem atque inertum esse. Ast id non contingit ingeniis promptis expertisque in omni scientiarum genere, et ad considerandas res natura idoneis, veluti necesse est esse nostrum Θ. Praeterea et in Civitate nostra ea facilitate addiscuntur scientiae, ut vides, qua plus proficiunt discipuli in anno uno hic, quam apud vos in decem aut quindecim. Fac, quaeso,

cahil adam var onu başınıza geçiriyorsunuz veya soylu bir aileden geldiğinden ya da güçlü bir parti tarafından seçildiğinden bu tür adamların yöneticiliğe uygun olduğunu düşünüyorsunuz. Ama bizim Metafizikçimiz kusursuz bir yönetici olduğundan kendisinin zalim, ahlaksız, Zorba olması imkânsız, çünkü her konuda üstün bir bilgisi var. Tabii bizim bu düşüncemiz sizler için geçerli olamaz, çünkü siz üstün bilgili bir adam deyince, dil ve edebiyatta ya da Aristoteles veya bir başka düşünürün mantığında epeyce bilgi sahibi olan birini anlıyorsunuz. Sizin anladığınız bu tür bir bilgeliğe ermek için köle gibi ezberlemek ve çalışmak gerekir; oysa bu tür bir eğitimden çıksa çıksa beceriksiz bir adam çıkar. Çünkü böyle bir adam kitapta yazılanlar dışında hiçbir şeyi derin düşünemez, atalet içindeki zihnini sadece varlıkların köhnemiş bilgileriyle doldurur. Bu yüzden ne Tanrı'nın varlıkları nasıl yönettiğini anlar, ne Doğa'nın yasasını ve işleyiş biçimini, ne de Halkların âdetlerini ve yaşam biçimlerini. Bizim Metafizikçimiz için böyle bir şey söz konusu olamaz. Çünkü bütün Sanatları ve bütün Bilimleri baştan sona bilmeyen biri, zekasını kusursuzlaştırıp her şeyi kavramaya yönelik hale getiremez, özellikle de yönetme işini. Bizler tek bir Bilgi dalında eğitim alan birinin, ne bu bilgi dalını ne de başka bilgi dallarını gerçek anlamıyla bilemeyeceğinin öyle iyi farkındayız ki. Sadece bir bilim dalına yatkın ve bilgisini kitaplardan edinmiş biri cahil ve yeteneksizdir. Oysa bütün bilim dallarını öğrenmeye hevesli, usta ve doğadaki nesneleri düşünüp taşınmaya yatkın zihinler için böyle bir şey söz konusu olamaz; işte bizim Metafizikçimiz böyle olmak zorundadır. Bundan başka bizim Ülkemizde, senin de gördüğün gibi, bilimler öyle kolay öğretilir ki, öğrencilerimiz bir yılda sizinkilerin on, hatta on beş yılda öğrendiğinden çok daha fazlasını öğrenir. Lütfen, bizim çocuklarımıza

periculum in pueris. Qua in re ipse vehementer obstupui propter sermonem veridicum ipsorum, et proter experimentum illorum puerorum, qui et meam linguam bene callebant. Siquidem tres ex eis oportet esse peritos nostrae linguae, et tres Arabicae, et tres Polonae, et tres aliarum singularum. Et nullum ocium eis datur, nisi quo etiam doctiores fiunt. Nam et ideo in campestria egrediuntur, gratia scilicet cursitandi, sagittas, et lanceas iaculandi, archibugiis reboandi, feras persequendi, herbas agnoscendi et lapides etc., agriculturam et pastoralem discendi, modo agmen unum, modo aliud.

Tres quidem principes Soli assistentes non necesse habent scire, nisi artes ad suum pertinentes regimen, itaque norunt historice tantum artes communes omnibus, proprias vero exquisite, quibus nimirum alius alio dedicatur magis. Ita Potestas eruditissimus est in arte equestri, in ordinando exercitu, in castrametatione, in fabrica armorum omnis generis, et machinarum bellicarum, et stratagematum, et in tota militari Re. etc. Sed propter haec huiusmodi principes necesse habent fuisse philosophos, historicos, politicos, et physicos.

HOSP. Equidem publica munera omnia dicas, velim, ac distinguas et educationem communem luculentius narres.

GEN. Aedes communes sint illis et dormitoria, et grabata, aliaque necessaria. At post quoscunque menses sex, secernuntur a magistris, qui dormituri sunt in hoc

istediğinizi sorun." Sahiden de adamların gerçeği yansıtan sözleri ve çocuklarının deneyimi karşısında şaşırıp kaldım, hepsi anadilimizi kusursuz biliyordu; zaten aralarından üçünün bizim konuştuğumuz dili çok iyi bilmesi gerekiyordu, üçünün Arapça, üçünün Lehçe, üçünün de öteki dilleri. Bu konuda yetkinleşinceye kadar eğitimlerine hiç ara verilmiyor. Ancak daha sonra koşu yapmak, ok ve mızrak atmak, tüfek[14] atmak, vahşi hayvanları avlamak, otları ve taşları vs. tanımak, ayrıca tarım ve meralar hakkında bilgi edinmek amacıyla[15] araziye çıkabiliyorlar; bir bölük öğrenci bu işlerden birini yaparken diğerleri de başka işlerlerle meşgul oluyor.

Metafizikçinin yardımcıları olan diğer üç yöneticinin, sorumluluk alanındaki sanatlardan daha fazlasını bilmesinin gerekli olmadığını düşünüyorlar; bu yüzden bu yöneticiler herkes tarafından bilinen zanaatların sadece tarihçeleri hakkında bilgi sahibi. Kendi konularına ise kusursuz derecede hakimler; ama bir konuda birinin bilgisi diğerine göre daha üstün. Örneğin Güç binicilik sanatında, ordunun sevk ve idaresinde, ordugâh kurmada, her tür silah ve savaş aleti yapımında, savaş taktiklerinde ve bütün askeri işlerde kusursuz bir donanıma sahip. Bu yüzden bu yönetim basamağındaki kişilerin filozof, tarihçi, siyasetbilimci ve doğabilimci olması bekleniyor.

HOSPITALARIUS: Keşke bütün kamusal görevleri ve aralarındaki farkları, bir de Güneş Ülkelilerin aldıkları ortak eğitimi daha ayrıntılı olarak anlatabilsen.

CENEVİZLİ KAPTAN: Bu ülke halkının evleri ortak, yatakhaneleri, divanları ve başka her tür gerekli eşyası. Her altı yılda bir, yıl sonunda, yöneticiler tarafından kimlerin hangi

circo, quique in alio, et alio, et qui in primo cubiculo, et qui in secundo, quod per Alphabetum notatum habent in superliminio. Sunt et artes communes mechanicae et speculativae masculis et foeminis, hac cum discretione; quod artes operosae magis, et ubi iter requiritur, tractantur ab masculis, sicuti arare, seminare, fructus legere, in area laborare, forte et in vindemia. At ad mulgendas oves, et caseum formandum solent et mulieres destinari. Itidem et ad hortos prope Civitatis pomerium ad colligendas herbas, et excolendas similiter vadunt. Artes vero quae sedendo et stando tractantur ad mulieres spectant, veluti texere, nere, suere, tondere capillos, et barbas, pharmacopia et omnia vestimentorum genera conficere. Excluduntur tamen ab arte lignaria, et Ferraria, et fabrica armorum. At si quae picturae est idonea, non prohibetur. Musica tamen solis est data mulieribus quia delectant magis, quin et pueris, non tamen buccinarum et tympanorum usus. Item epulas parant, et mensas sternunt. Sed mensis ministrare proprium est puerorum munus et puellarum usque ad 20. annum. Sunt in quolibet circo propriae culinae, horrea, et promptuaria utensilium, esculentorum et poculentorum, et cuilibet functioni praeest senex compositus, et anus altera, qui simul imperant ministris, ac potestatem habent verberandi, vel iubere ut verberentur negligentes et inobedientes, ac perpendunt notantque singulos et singulas, quibus in ministeriis praestent magis.

çemberde yatıp kalkacağı, kimlerin birinci çemberdeki odalarda, kimlerin ikinci çemberdeki odalarda kalacağı, kapılarının üstüne ne yazılacağı belirleniyor. Gerek kol gücü gerekse zihin gücü isteyen her iş, kadını ve erkeği için ortak; şu farkla: Fazla güç ve uzun yol yürümeyi gerektiren işler erkekler tarafından yapılıyor, örneğin toprağı sürme, ekme, hasat toplama, harman yerinde ya da bir ihtimal bağbozumunda çalışma gibi işler. Ama koyun sağma, peynir yapma gibi işler için genellikle kadınlar tercih ediliyor. Ayrıca yine kadınlar Kentin civarındaki bahçelere gidip ot topluyor, topladıklarını ayırıyor. Oturarak yapılan ya da durağan işleri de kadınlara bırakmışlar, örneğin dokuma, örgü örme, iplik eğirme, dikiş dikme, saç ve sakal kesme, ilaç hazırlama ve her türden giysi dikme. Buna karşın kadınlar marangozluk işlerine, Demirciliğe ve silah yapımına karışmıyor. Bir kadının resim yeteneği varsa, hiçbir engellemeyle karşılaşmadan resim yapabiliyor. Müzik uğraşısı ise tamamen kadına bırakılmış, çünkü bu işten kadınlar, bir de çocuklar büyük keyif alıyor; ama boru ya da trompet çalmalarına izin verilmiyor. Ayrıca yemek hazırlamak ve sofra kurmak da kadınların görevi. Sofraya hizmet etmekse erkek çocuklarının ve yirmi yaşından küçük kızların işi olarak belirlenmiş. Kentin her çemberinin kendi mutfağı var, kendi ambarı, yeme ve içmede kullanılan bütün alet edevatların bulunduğu kilerleri var; her kata yaşlı bir adam ve yaşlı bir kadın bakıyor ve ikisi birlikte hizmetkârlara buyruklar veriyor, ikisinin de hizmetkârları dövme hakları var; ayrıca işlerini savsaklayanların ve itaat etmeyenlerin dövülmesini buyurabiliyorlar. Bundan başka, erkek ya da kadın bütün hizmetkârların hangi işe daha yatkın olduklarını sınıyor ve belirliyorlar.

Universa iuventus servit senioribus praetergressis 40. annum, sed magister et magistra curant vesperi cum eunt dormitum, et mane mittendos ad ministerium eos, quibus ex ordine incumbit, unum vel duos in singula cubicula. Iuvenes vero mutuo sibi ipsis ministrant, vaeh autem recusantibus. Habent primas et secundas mensas, utrinque sunt sedilia; hinc recumbunt mulieres, inde viri, et veluti in refectoriis Monachorum strepitus sit nullus et dum comedunt, legit e suggestu iuvenis canendo distincte, ac sonore in codice; ac saepe magistratus interloquuntur sub aliquo lectionis loco notabiliori. Et quidem suave est cernere, quo pacto illis ministret tam pulchra iuventus in veste succincta, tam opportune ac simul iuxta invicem tot amicos videre, fratres, filios, patres et matres, vivere tanta honestate, decore, et charitate; cuilibet sua mappa datur, patina, obsonium et ferculum. Medicorum cura est edicere coquis, quo die quae dapes parandae sunt et quae senibus, et quae iuvenibus, et quae aegrotis. Magistratus portionem accipiunt grandiusculam et pinguiorem; hi de portione sua semper aliquid distribuunt pueris in mensa, qui mane se studiosiores ostenderunt in lectionibus et in disputationibus de sapientia et armis. Hoc autem praeclarissimos inter honores reputatur. In festis vero diebus musice cani etiam in mensa volunt, sed paucis, vel una voce in cythara, etc. Et quum omnes pariter ministerio manus porrigunt, nunquam aliquid deficere invenitur.

Bütün gençler kırk yaşını aşmış yaşlılara hizmet ediyor; her katın yaşlı efendisi ya da hanımı hizmetçileri akşam yatakhanelerine göndermekle ve sabah da işlerinin başına yollamakla yükümlü; bir odadan bir ya da iki kişi sırasıyla bu işlere koşuluyor. Gençler karşılıklı olarak kendilerine düşen görevi yerine getiriyor, getirmeyenlerin vay haline! Her yemekte birinci ve ikinci olmak üzere iki sofra kuruluyor ve bu sofraların etraflarına da sandalyeler konuyor. Bir tarafta kadınlar, diğer tarafta erkekler oturuyor. Manastır yemekhanelerinde olduğu gibi, hiç gürültü yok. Yemek yerlerken bir delikanlı kürsüden kitap okuyor, anlaşılır biçimde ve yüksek sesle; çoğu kez yöneticiler araya girip okunan metinde önemli buldukları yerleri soruyor. Yerinde ve sade giysiler içindeki bu kadar güzel gencin nasıl hizmet ettiğini seyretmek, aynı zamanda bunca dostun, bunca kardeşin, bunca oğulun, bunca babanın ve annenin bir araya gelip birbirlerine bu kadar saygılı, görgülü ve şefkatli davranmalarına tanık olmak doğrusu çok hoş bir duygu. Herkese bir peçete veriliyor, bir tabak, bir balık ve yeterince yemek. Hekimler hangi gün hangi yiyeceğin hazırlanacağını, yaşlılara, gençlere, hastalara hangilerinin verileceğini belirleyip aşçılara söylemekle görevli. Yöneticilere bol bol ve zengin yemek çıkıyor. Onlar da kendi paylarının bir kısmını her zaman sofradaki çocuklara dağıtıyor, tabii gündüz derslerinde, felsefe ve askerlikle ilgili tartışmalarda diğerlerinden daha başarılı olup kendilerini göstermiş olan çocuklara. Böyle bir şey[16] onlar arasında çok büyük bir onur olarak görülür. Bayram günlerinde masalarda müzik eşliğinde şarkılar söylenir. Ama sadece birkaç kişi şarkı söyler ya da hep bir ağızdan lir ya da başka bir çalgıya eşlik ederler. Hepsi el birliğiyle işleri yürüttüğünden, eksik gedik olmaz.

Seniores compositi praesunt rei coquinariae et ministris refectoriorum, et magnifaciunt munditiam in stratis, aedibus, vasibus, vestibus, officinis, et portibus.

Alba interula utuntur ad carnes cui adhaeret vestis, quae simul thorax ac caligae est, absque crispis, fissa a summis lateribus usque ad imum crurum, et similiter ab umbilico ad nates inter coxendices, et globulis hinc porrectis, exceptis vinculis illinc, obserantur fixurarum orae; cruralia caligis continuata ad talos usque descendunt; mox udonibus pedes vestiunt grandibus quasi semicothurnis, fibulis adstrictis, quibus calceos superponunt, ac tandem toga, ut diximus amiciuntur, et ita apte concinnatae sunt vestes, quod quando toga spoliantur, discernuntur partes effigiei totius distinctae prorsus, et nihil fallentes. Mutant vestes quater in anno varias, hoc est cum sol ingreditur Arietem et Cancrum, et Libram, et Capricornum. Et iuxta conditionem ac necessitatem in Medici arbitrio est, ac vestiarii singulorum gyrorum eas distribuere. Et mirum est, quod eodem in tempore quot opus sunt vestes simul habent, rudes, et graciles, pro tempore. Albatis utuntur omnes et lavantur singulis mensibus lixivio, vel sapone, etc. aedes inferiores omnes sunt officinae artium et culinae, et cellaria, et horrea, promptuaria, armamentaria, refectoria, et lavacra. Quamvis ad pilas peristiliorum laventur et aqua deiicitur per canales in cloacas deferentes. In qualibet Platea singulorum circorum sunt proprii fontes, qui per canales iaculantur aquas attractas ab imo fere montis sola agitatione artificiosi manubrii.

Yaşlılar yemek pişirme işini ve yemekhanelerde çalışan hizmetkârları denetler, caddelerin, evlerin, kap kaçağın, giysilerin, atölyelerin ve ambarların temizliğine hassasiyet gösterir.

İçlerine beyaz bir gömlek, onun üstüne de bir giysi geçirirler, bu giysi vücudu sıkıca saran bir ceket ve aynı zamanda pantolon yerine geçer.[17] Hiçbir kıvrımı yok bu giysinin, yanlardan bileklere kadar yırtmaçlı, aynı şekilde göbekten kalçaya kadar, bacakların arasında kalan bir yırtmacı var; orası burası yuvarlak düğmelerle, ilave bağcıklarla[18] tutturulmuş ve yırtmaçların kenarları kapatılmış. Pantolonun paçaları ayakkabılarına değiyor, ta topuklarına kadar da iniyor. Bu arada ayaklarına tokalarla bağlanan ve adeta bağcıklı yarım botu andıran kocaman çoraplar giyiyorlar, üstüne de yarım çizme geçiriyorlar. En son olarak, demin de söylediğim gibi harmani giyiyorlar. Bütün bu giysiler öyle iyi tasarımlanmış ki, harmani çıkarıldığında vücutlarının bütün kıvrımları belli oluyor, hiçbir kısmı gizli kalmıyor. Giysilerini yılda dört kez değiştirip farklı giysiler giyiyorlar, yani Güneş Koç, Yengeç, Terazi ve Oğlak burcuna girdiği zaman.[19] Sağlık görevlisi koşulları ve zorunlu halleri göz önünde bulundurarak buna karar veriyor ve tek tek her çemberin elbiseden sorumlu memuru bu giysileri dağıtıyor. Şaşırtıcı olan, ihtiyaç duyulduğu anda ve mevsimine göre kalın ya da ince bunca giysinin hazır bulunması. Hepsi beyaz giyiniyor ve bu giysiler her ay küllü su[20] veya sabunla yıkanıyor. Bütün evlerin alt katlarında sanat atölyeleri, mutfaklar, ambarlar, kilerler, cephanelikler, yemekhaneler ve hamamlar bulunuyor. Giysileri avlulardaki sütunlarda yıkanıyor, atık su kanallarından geçip lağımlara iniyor. Tek tek her çemberin Caddesinde bir çeşme bulunuyor; ustaca tasarlanmış bir tutaçla ve tek bir hareketle dağın hemen dibinden çektikleri su, kanallar vasıtasıyla bu çeşmelerden akıyor.

Sunt aquae fontales, et in cisternis, quo pluviales per aquae ductus arenosos ex tegulis domiciliorum collectae perferuntur; lavant et corpora saepe sua, prout Medicus ac Magister iubent. Artes Mechanicae exercentur omnes sub peristiliis. Speculativae vero superne in deambulatoriis et moenianis, ubi sunt picturae nobiliores, et in templo leguntur diviniores. In Atriis et pinnis gyrorum sunt horologia solaria, et companularum, et pendones, quibus horae et venti dignoscantur.

HOSP. Dic de generatione.

GEN. Nulla foemina mari supponitur, nisi decimum nonum attigerit annum. Nec mas generationi dedicatur nisi vigesimum primum attigerit, et ultra, si nivae est complexionis. Ante hoc tempus licet quibusdam concubitu mulierum uti, sed sterilium, aut praegnantium, ne illicitum vas expetere cogantur. Ac matronae magistrae, et seniores magistri provident illis Veneris usum, qui salaciores sunt, ac stimulantur magis, prout clam ab eis norunt petentibus, et in palestra praenoscunt. Attamen licentiam a Magistro primo generationis petunt, qui magnus est Medicinae Doctor, et subest Amori principi triumviro. Si capiuntur in sodomia, vituperantur, et biduo gestare in poenam coguntur collo ligatos calceos significando, quod perverterint ordinem: et pedem in capite posuerint.

Kaynak suları ve sarnıçları da var; evlerin damından akan sular kum dolu kanallardan geçip bu sarnıçlarda toplanıyor. Hekimlerin ve Yöneticilerin uyarılarını dikkate alıp sık sık yıkanıyorlar. Mekanik Sanatlarla ilgili derslerin hepsi sütunlu avluların altında yapılıyor. Kuramsal bilgiler en üstteki gezi yollarında ve seçkin resimlerin yer aldığı kale duvarlarında öğretiliyor; tanrısal bilgiler ise tapınaklarda veriliyor. Kemer altlarında ve çemberlerin kanatlarında güneş saatleri, çanlar ve hem mevsimleri hem de rüzgârları gösteren yelkovanlar bulunuyor.

HOSPITALARIUS: Soylarını nasıl devam ettirdiklerini de anlatsana.

CENEVİZLİ KAPTAN: Burada hiçbir kadın on dokuz yaşına basmadan kocaya verilmez. Erkek de yirmi bir yaşına girmeden soyunu devam ettirmeye girişemez, ama bünyesi zayıfsa bu süre daha da uzar. Bu yaştan önce doğaya aykırı yollardan zevklerini tatmin etmeye kalkışmasınlar diye, bazı erkeklerin ancak kısır ve hamile kadınlarla cinsel ilişkiye girmesine izin verilir. Kadın yöneticiler ve yaşlı erkek yöneticiler şehvetli ve aşk güdüleri fazla olan erkeklere cinsel ilişkiye girebilecekleri kadınları bulur; onların bu ilişkiyi istediklerini ya kendilerinden gizlice öğrenirler ya da böyle bir şeyi güreş meydanlarında bizzat saptarlar. Ama önce soyun üremesinden birincil derecede sorumlu Yöneticiden izin alırlar; bu kişi büyük Tıp Bilginidir ve üç asil başkandan biri olan Sevgi'nin hizmetindedir. Eşcinsel bir ilişki yaşarken yakalanırlarsa cezaya çarptırılırlar ve doğal düzeni altüst ettiklerinin işareti olarak iki gün boyunca ayakkabılarını boyunlarına asarak gezmek zorunda kalırlar, başka deyişle ayaklarını başlarına geçirirler.

At si reciderunt augetur poena donec in capitalem desinat. At quicunque abstinent a coitu prorsus usque ad 21. annum magis autem si ad 27. celebrantur honoribus, et cantilenis in publico caetu. Quoniam dum exercentur palestra, more priscorum Lacedaemonum, et nudantur omnes masculi ac foeminae, Magistri inspectantes norunt qui potentes sint, quique flacci ad coitum. Et quorum membra quibuscum foemineis congruunt membris, et ita post ubi bene loti fuerunt, veneri operam dant, tertia quaque nocte, et non copulant foeminas grandes ac pulchras nisi grandibus ac studiosis viris, et pingues macribus, et macras pinguibus, ut bene temperentur et utiliter. Vesperi pueri accedunt et sternunt thalamos. Dehinc dormitum vadunt sicuti eis iubet Magister et Magistra. Nec coitru perfruuntur generatores antequam digerant cibum et orent Deum Coeli. Sunt in cubiculis formosae statuae virorum illustrissimorum, quas inspectant mulieres, mox per fenestras contuentes coelum rogant Deum, ut prolem concedat praestantem, in duabus cellis seorsum dormiunt usque ad horam coitus; et tunc surgens Magistra utriusque ostium deforis aperit. Hanc horam Astrologus et Medicus determinant. Ac nituntur captare tempus, quo Venus ac Mercurius sint a sole orientales in domo benigna, in bono aspectu Iovis, similiter et Saturni, et Martis,

Bu suça ikinci kez teşebbüs etmeye kalkarlarsa işin sonu ölüm cezasına kadar gidebilir. Buna karşılık yirmi bir yaşına kadar cinsel ilişkiye girmekten kaçınmış olanlar, hatta yirmi yedi yaşına kadar hiçbir ilişki yaşamamış olanlar nişanlarla onurlandırılır ve halka açık törenler düzenlenip şarkılarla göklere çıkartılır. Eski Lacedaemonialılar[21] gibi güreş meydanlarında erkeği kadını çırılçıplak güreş tutarken, kendilerini seyreden Yöneticilerce hangisinin cinsel ilişkiye istekli, hangisinin isteksiz olduğu saptanır. Bu arada hangi erkeğin vücudunun hangi kadının vücuduna uyduğuna bakılır ve ancak iyice yıkanıp paklandıktan sonra üç gecede bir çiftleşebilirler. Boylu poslu, güzel kadınlar ancak iri yarı ve istekli erkeklerle ilişkiye girebilir; ayrıca etine dolgun kadınlar zayıf erkeklerle, zayıf kadınlarsa şişman erkeklerle birleştirilir ki, vücutlar arasında iyi bir denge tutturulabilsin ve iyi bir soyun üremesine yararı dokunabilsin. Akşam olurken çocuk hizmetkârlar gelip yataklarını hazırlar; sonra çiftleşecek kadın ve erkek Erkek ve Kadın Yöneticinin talimatlarına uyarak yataklarına çekilir. Yenen yemekler sindirilmeden ve Göklerdeki Tanrı'ya dua edilmeden kadınla erkeğin cinsel ilişkiye girmesine izin verilmez. Yatak odalarında en seçkin erkeklerin heybetli heykelleri bulunur, kadınlar bunları seyreder, ardından pencereden gökyüzüne bakarak Tanrı'ya yakarırlar ve kendilerine böyle güzel çocuklar vermesini dilerler. İlişkiye girecekleri saate kadar, kadın ve erkek ayrı ayrı odalarda uyur. Zamanı geldiğinde, Kadın yönetici her ikisinin de kapısını dışardan açar. Söz konusu saati Astrolog ve Hekim belirler. Bunlar Venus ve Mercurius'un Güneş'e göre doğuda, uğurlu bir evde bulunmasına ve aynı zamanda hem Iuppiter hem Saturnus hem de Mars tarafından iyi bir açıdan görülüyor olmasına dikkat ederek uygun zamanı yakalamaya çalışırlar;[22]

vel in nullo horum. Praesertim Sol et Luna, quae saepissime Aphetae sunt. Virginem in horoscopo amant. Sed bene cavent ne maleficae sint in angulo, quoniam omnes inficiunt angulos quadrato et oppositione; ex quibus radix vis vitalis et fortunae ab harmonia totius et partium universi pendet. Non satis expetunt satellitium, sed bonos aspectus. Satellitium quaerunt in fundatione Civitatis, et legis cuius tamen non sit princeps Mars et Saturnus, nisi interdum optimi dispositi. Aliis utuntur constellationibus et ad fixas. Et nefas ducunt Genitores non esse mundos a semine tribus diebus ante coitum et ab actionibus pravis, vel non esse summo Deo conciliatos, devotosque. Caeteri qui per delitias aut necessitate medicinae, aut stimulo, utuntur venere sterilium, aut praegnantium, aut foeminarum vilium, hos ritus non observant. Magistratus vero, qui omnes sacerdotes sunt, itemque sapientes magistri, non fiunt generatores apud eos, nisi pluribus diebus multa observarint. Ipsi enim ex multa speculatione debiles habent spiritus animales, et virtutem ex crebro non transfundunt, eo quod semper aliquid pensiculant, idcirco prolem flaccam edunt. Ergo in hoc bene animadvertitur. Et copulant hos sapientes foeminis natura vividis, strenuis et formosis. Homines sic etiam peracutos, celeres, argutosque et quasi furentes,

yoksa böyle bir ilişkiye asla izin vermezler. Özellikle Güneş ve Ay'ı her zaman Yaşam Verici olarak görürler.[23] Yıldız haritasında Başak burcunu görmekten pek hoşlanırlar.[24] Ama uğursuz yıldızların[25] köşelerde olmamasına çok dikkat ederler, çünkü onlara göre bütün dörtlü ve zıt açılar[26] sert etki yaratır; oysa yaşam gücünün ve yazgının temeli evrenin bütünüyle parçaları arasındaki uyuma bağlı olan bu açılardan gelir. Uğurlu açılarda yerleşmişlerse uyduların etkisinden hiç çekinmezler. Bunları sadece Ülkenin kuruluşu ve yasa oluşturma gibi konularda göz önüne alırlar, çünkü bu konuda yapılacak en iyi düzenlemelerin Mars ve Saturnus yönetici olduğu zaman gerçekleşeceğine inanırlar.[27] Sabit[28] yıldızlarla olan açılarını dikkate alarak diğer takımyıldızlardan da yararlanırlar. Baba olacak erkeklerin çiftleşmeden önceki üç gün boyunca herhangi bir cinsel ilişki yaşamasının, iffetsiz davranışlarda bulunmasının ve Yüce Tanrı'yla birleşip kendini ona adamamış olmasının dinen caiz olmadığını düşünürler. Diğer erkekler için böyle töreler söz konusu değildir, bunlar zevklerini tatmin için ya da hekim tavsiyesine uyarak veya şehvet dürtüsüyle kısır kadınlarla, hamilelerle ya da hafifmeşrep kadınlarla ilişkiye girebilirler. Öte yandan her biri birer rahip olan Yöneticiler ve aynı şekilde bilge öğretmenler ilkin uzunca bir süre çeşitli kısıtlamalar[29] yaşamadan çiftleşemezler. Çünkü bilgelerin iktidar gücü zihinsel uğraşılar yüzünden zayıflamıştır, hep bir şeyler üzerine kafa yorduklarından beyinlerindeki gücü üremeye vermeleri mümkün değildir. Aksi takdirde hastalıklı çocuklar dünyaya getirirler. İşte bu yüzden Güneş Ülkeliler bu konuya çok büyük özen gösterirler ve bilge insanları dipdiri, güçlü kuvvetli ve güzel kadınlarla birleştirirler. Öte yandan canlı, aceleci, haşin, öfkeye yatkın erkekleri

foeminis pinguioribus, et blandis moribus. Et dicunt puritatem complexionis, unde virtutes fructificant, non posse studio acquiri. Et homines natura pravos timore legis bene operari, vel Dei quo cessante vel clam vel palam Rempublicam pessundant. Idcirco totum studium ac principale in generatione adhibendum esse, et naturalia merita perpendenda esse, non dotes, et nobilitates fallaces generis. Si quid istarum foeminarum non concipit ab aliquo viro, copulant ipsam aliis; si tandem sterilis invenitur, fit communis. Sed non datur illi matronarum honor in concilio generationis, et in templo, et in mensa, et hoc observant, ne ipsa sterilitatem procuret, luxuriandi gratia. Quae autem conceperunt quindecim diebus non exercent corpora. Deinde lentis exercitiis utuntur, ad roborandam prolem, et aperiendos meatus nutrimenti ad illam, ac paulatim semper maiori exercitio roborantur. Nec edere nisi proficua ex praescripto medicorum permittuntur. Post ubi peperierint, ipsaemet lactant, educantque foetus in communibus aedibus destinatis; duobus annis lac praebent et ultra, uti iubet Physicus. Deinde ablactata proles traditur curae Magistrarum, si foemina est, vel Magistrorum si mas. Et tunc cum aliis infantibus ludicre exercentur in Alphabetis, et picturis noscendis, et in cursu, et ambulatione et luctamine; et historiis figuratis et linguis.

şişman ve cilveleşmeden yoksun, soğuk kadınlarla ilişkiye sokarlar. Güneş Ülkeliler erdemlerin yeşerip gelişmesinde büyük rol oynayan saf bir ruhun salt çalışmakla elde edilemeyeceğini belirtirler. Onlara göre, ahlakı bozuk insanlar sadece yasa ya da Tanrı korkusuyla iyi davranışlar sergilerler, ama bu korku geçer geçmez ya gizliden gizliye ya da açıkça Devlete büyük zararlar vermeye başlarlar. Bu yüzden insan bütün emeğini her şeyden önce çiftleşmeye vermelidir; asıl amaç çeyizler ya da yalan yanlış soyluluk unvanları elde etmek yerine, doğuştan gelen yetenekleri geliştirmek olmalıdır. Bir kadın ilişkiye girdiği erkekten gebe kalmazsa başka erkeklerle birleştirilir. Sonuçta kısır olduğu anlaşılırsa, serbestçe herhangi bir erkekle ilişkiye girebilir; ama bu durumda ne üremeden sorumlu kurulda, ne tapınakta ne de sofrada kendisine bir hanım olarak gereken saygı gösterilmez. Ayrıca bu uygulamayla, bir kadının herkesle ilişkiye girmek için kendi kendisini kısırlaştırmasının da önü alınmış olur. Öte yandan, gebe kalan kadınlar on beş gün boyunca bedenlerini yorucu hareketlerden kaçınırlar. Sonra yavaş yavaş karınlarındaki bebek güçlensin ve beslenmesi için bebeğe giden yollar açılsın diye beden hareketleri yapmaya başlarlar, daha sonra yine yavaş, ama çok daha ağır hareketlerle kendileri de güç kazanırlar. Sadece Hekimlerin önerdiği yararlı yiyeceklerle beslenmelerine izin verilir. Bebeklerini doğurduktan sonra onları kendileri emzirir ve bu amaç için kurulmuş kamu evlerinde büyütürler; iki yıl ya da Hekim gerekli gördüğü takdirde daha fazla süreyle süt verirler. Daha sonra, çocuk kızsa kadın Öğretmenlerin himayesine verilir, erkekse erkek Öğretmenlerin. Diğer çocuklarla birlikte adeta oyun oynar gibi Alfabe öğrenir, resim yapmayı, koşmayı, yürümeyi ve güreşmeyi öğrenir; duvarlardaki tarihi kişiliklerin, olayların resimleri hakkında bilgi edinir, diller öğrenir.

Et veste decora et varia ornantur. Post 6. annum scientiis naturalibus assuescunt; deinde caeteris prout Magistratibus congruum videtur. ac deinde mechanicis. At pueri ingenio abiectores, mittuntur in villas. Et cum perfectiores evaserint aliqui recipiuntur in Civitatem. At plerumque, cum sub eadem constellatione generentur, contemporanei sunt virtute consimiles, et moribus, et effigie, et hinc concordia stabilis magna in Repub. suboritur, et mutuo amore ac auxiliis sese prosequuntur.

Ipsorum nomina non casu imponuntur, sed a Metaphysico iuxta proprietatem, ut priscis Romanis mos fuit, quapropter alius vocatur Pulcher, alius Naso, alius Crassipes, alius Torvus, alius Macer, etc. At cum evaserint praestantes in suis artibus, aut quid magni facinoris in bello, aut pace praestiterint, additur cognomen illis ab arte, veluti, Pulcher Pictor Magnus, Aureus, Excellens, Strenuus; aut ab actione dicendo Nason Fortis, Astutus, Victor, Magnus, Maximus; et a devicto hoste, ut Africanus, Asianus, Etruscus, vel si superavit Manfredum, aut Tortelium dicetur, Macer Manfredius, Tortelius etc. Haec autem cognomina adduntur ab superioribus Magistratibus et saepius cum corona conveniente Actioni vel Arti etc. et cum applausu a Musica. Aurum enim, et argentum ipsis

Çocuklara süslü ve değişik renklerde elbiseler giydirilir. Altı yaşından sonra doğabilimlerine kaydırılırlar; ardından Öğretmenlerinin ortak kararı doğrultusunda diğer bilim dallarının öğrenimine başlarlar, daha sonra da mekanik sanatlarda eğitim alırlar. Fazla yetenekli olmayan çocuklar köylere yollanır. Herhangi bir sanat dalında başarılı olduktan sonra yeniden Kente gönderilir. Aynı burçta doğanların, aynı yaştakilerin yetenekleri, alışkanlıkları ve görünümleri birbirine tıpatıp benzer; Ülkede sürgit yaşanan ahenkli dirlik düzenlik de işte buradan kaynaklanır; bu insanlar, birbirlerine karşı besledikleri sevgi ve karşılıklı yardımlaşma hisleriyle yaşamlarını sürdürür.

Hiçbirinin adı rastgele konmaz, eski Roma'da âdet olduğu gibi, her birinin belli özellikleri dikkate alınarak Metafizikçi tarafından belirlenir. Böylece kimine Pulcher (Güzel) denir, kimine Naso (Büyük Burunlu), kimine Crassipes (Kalın Ayak), kimine Torvus (Yamuk), kimine de Macer (Sıska), vs. Eğitildikleri sanat dallarında beceri kazananlar, bir savaşta ya da barış zamanında büyük başarı elde edenler bu yeteneklerini lakap olarak alırlar. Örneğin Pulcher Pictor Magnus (Güzel Yüce Ressam), Aureus (Altın), Excellens (Muhteşem), Strenuus (Güçlü); ya da başardıkları işlerden ötürü, örneğin Naso Fortis (Cesur Naso), Austutus (Kurnaz), Victor (Fatih) Magnus (Büyük) ya da Maximus (Yüceler Yücesi) gibi bir lakap alırlar; kimi zaman yendikleri düşmanın adıyla anılırlar, örneğin Africanus (Afrikalı), Asianus (Asialı) ve Tortelius (Etrüsk); kimi zaman da, örneğin Manfredus ya da Tortelius adında bir düşmanı yenerlerse, Macer Manfredus ya da Macer Tortelius lakabını alırlar. Bu lakaplar onlara devletin yüksek Memurları tarafından verilir ve Müzik eşliğinde, alkışlar arasında kazandıkları Başarıları ya da Becerileri simgeleyen bir taçla onurlandırılırlar. Çünkü altına ya da gümüşe

nihili aestimatur, nisi sicut materia vasorum aut ornamentorum communium cunctis.

HOSP. Dic quaeso est ne Zelotypia inter eos, et dolor ei, qui non electus est in Magistratum, aut in aliud quod ambit?

GEN. Minime. Nemini enim deest quod necesse habet, nec ad delicias. Generatio autem religiose tractatur in bonum Reipubl. et non privatorum. Et necesse est magistratibus obedire. Et quod nos dicimus naturale esse homini ad prolem cognoscendam et educandam, propria uti uxore et domicilio et liberis, negant, dicentes generationem esse ad conservationem speciei, ut dicit S. Thom. et non individui. Ergo spectat prolificatio ad Rempublicam non ad privatos, nisi quatenus sunt Reipubl. partes; et quia prave generant ac prave educant privari plerumque prolem in Reipubl. perniciem, ideo Magistratuum curae illam tanquam primum elementum Reipubl. sacrosancta religione committunt. Et certitudo est communitatis non particularitatis. Distribuunt ergo generatrices et generatores praestantissimae indolis iuxta philosophiam. Plato hanc distributionem putat fortibus faciendam esse, ne a formosis mulieribus videant arceri aliqui, et zelo et ira in Magistratus insurgant; putatque eos qui non merentur in formosioribus seminare decipiendos esse dum fortes educuntur astu a Magistratibus sic

hiç değer vermezler; bunları sadece herkesin kullandığı kaplar ve süs eşyaları için malzeme olarak kullanırlar.

HOSPITALARIUS: Söylesene lütfen, bu insanlar Yöneticilik makamına seçilmediklerinde ya da bunun gibi bir onura layık görülmediklerinde hiç mi birbirini Kıskanmaz, hiç mi hayal kırıklığı yaşamaz?

CENEVİZLİ KAPTAN: Kesinlikle hayır. Çünkü hiç kimsenin zorunlu ya da keyfi anlamda ihtiyaç duyduğu bir şey yoktur. Tek tek bireylerin yararını değil, Devletin yararını gözeterek üremeyi kutsal bir görev sayarlar. Bu konuda yöneticilere itaat etmekten kaçınmazlar. Bizim, doğanın insana yüklediğini düşündüğümüz bazı sorumluluklara onlar pek önem vermezler, örneğin çocuğunu tanımak, onu büyütüp yetiştirmek, eşini, evini ve çocuklarını sahiplenmek gibi; onlara göre, Aziz Thomas'ın da dediği gibi, üreme soyun devamı içindir, bireyin değil. Bu yüzden çocuk doğurmayı bireysel değil, Toplumsal bir olgu olarak değerlendirirler; çünkü onlara göre çocuklar Toplumun birer azasıdır. Tek tek bireyler çocuk doğurmayı beceremez, eğitim vermeyi beceremez ve çoğunlukla Devlete zarar verecek çocuklar yetiştirir, bu yüzden çocuk yetiştirmek Devleti meydana getiren ilk öğeymiş gibi algılanıp onların eğitimini Yöneticilerin ellerine teslim etmek kutlu bir görev olmalıdır. Çünkü toplumun güvenliği tek tek bireylerin güvenliğinden ötedir. Bu yüzden doğaları anne ve baba olmaya en yatkın kişileri felsefi kurallara göre belirlerler. Plato, güzel kadınlardan uzak tutulduklarını gören bazı erkeklerin gönüllerinde Yöneticilere karşı öfke ve nefret hisleri uyanmaması için bu belirlemenin kurayla yapılması gerektiğini söylemiştir. Dahası, Atina kentinde Yöneticiler tarafından kura çekimi yapılırken, güzel kadınlarla birleşmeye layık bulunmayan erkekler kandırılmalı ve kendilerinin

ut semper illis obveniant quae congruunt, non quas appetunt. Ast haec astutia Solaribus necessaria non est, ut deformes viri deformes fortiantur mulieres. Nam inter eos deformitas non reperitur. Cum enim exerceantur mulieres, fiunt coloribus vividae, membris robustae, et grandes, et agiles et in proceritate, vivacitate ac strenuitate consistit pulchritudo apud eos. Idcirco poena capitali puniretur si qua faciem fucaret, ut formosa fiat, aut altis sandaliis uteretur, ut appareret magna, aut vestibus caudatis, ad tegendos ligneos pedes. Sed nec ullam si cuperent facultatem talia faciendi haberent. Quis enim praeberet illis? Et aiunt huiusmodi abusiones apud nos suboriri ocio et desidia mulierum, quo decolorantur, pallescunt, flaccescunt, et parvescunt. Idcirco indigent appositis coloribus, et sandaliis altis, et pulchras fieri non ex robore, sed ex teneritudine ignava. Itaque propriam temperiem, naturamque et prolis simul pessumdant. Praeterea si quando aliquis amore ardenti capitur mulieris cuiuspiam, licet eis colloquium, iocus, ferta ex floribus aut frondibus mutuo largiri, et carmina. At si generatio periclitatur, nullo pacto coitus inter eos dispensatur, nisi quando mulier iam gravida foetu fuerit (quod mas expectat) aut sterilis. Caeterum vix agnoscitur in eis amor concupiscentiae ardentis, sed amicitiae tantum.

göz koyduklarını değil, her zaman kendilerine denk düşen kadınları kurada çekmeleri sağlanmalı, demiştir.[30] Ama Güneş Kentliler söz konusu olduğunda, çirkin erkeklere çirkin kadınları düşürmek için böyle bir hileye başvurmaya gerek yoktur, çünkü onların arasında çirkinlik diye bir şey yoktur. Beden eğitimi yaptıklarından kadınlar capcanlı, ışıl ışıldır, kolları bacakları güçlü, upuzun ve çeviktir; onlar için uzun boyluluk, canlılık ve güçlü kuvvetlilik güzellikle eş değerdir. Bu yüzden, bir kadın güzel görünmek için yüzünü boyasa, uzun görünmek için ayağına yüksek ökçeli ayakkabılar geçirse ya da tahta topuklarını örtecek kadar uzun kuyruklu elbiseler giyse idam cezasına çarptırılır. Ama zaten böyle şeyler isteseler de bunları yapma fırsatı bulamazlar. Çünkü kim onlara böyle bir fırsat tanıyacak ki? Onlara göre bizim aramızda böyle saçmalıkların olması kadınlarımızın aylaklığından kaynaklanmaktadır ve bu durum onların ışıltılarını yitirmelerine, çıtkırıldım olmalarına ve boylarının kısalmasına neden olur. Durum böyle olunca da, elbette yüzlerini boyama, yüksek ayakkabılar giyme ihtiyacı duyarlar ve güçlü oldukları için değil, o miskin narinliklerinden ötürü güzel görünürler. Böylece kendi hamurlarını, doğalarını ve buna bağlı olarak çocuklarınınkini de bozarlar. Güneş Ülkeli bir erkek, bir kadına yakıcı bir aşkla tutulursa muhabbet etmelerine, şakalaşmalarına, birbirlerine çiçeklerden, yapraklardan örülü taçlar vermelerine ve şiirler sunmalarına izin verilir. Yine de bu beraberlik soyu tehlikeye düşürecekse cinsel ilişki yaşamalarına asla izin verilmez; ama kadın zaten gebeyse (ki böyle bir şeyi erkek dört gözle bekler) ya da kısırsa o zaman durum değişir. Tutkulu bir arzudan doğan aşk onlara pek tanıdık gelmez; sadece dostluktan doğan sevgiye aşinadırlar.

Res familiaris, et comestibilis parvi penditur, quoniam cuilibet datur prout opus habet, nisi honoris signum fit. Porro Heroibus, et Heroidibus largiri solet Respubl. munuscula honoris grata in solemnitatibus, dum convivantur, aut serta formosa, aut cibum suavem, aut vestes decoras. Tametsi omnes albis in die vestibus, in Civitate utantur; noctu vero et extra Civitatem rubris, sive laneis sive sericeis, abominantur colorem nigrum sicuti faeces rerum, idcirco oderunt Iaponenses, atri coloris amicos. Superbiam vitium execrabilissimum ducunt, et superbus actus castigatur abiectione saevissima. Quapropter nemo reputat vilitatem ministrare in mensa, vel in culina, aut aegris, etc. Sed vocant disciplinam omne ministerium et aiunt ita honorificum esse pedi ambulare, et culo cacare, sicut oculo videre, et linguae loqui; nam ille lacrymas, et ista sputum, excrementa excernunt, cum opus est. Idcirco cuicunque quilibet ministerio deputatus, operatur illud tanquam honestissimum. Non habent mancipia fedantia mores. Ipsi enim sibi ipsis sufficiunt, et superant. At nos, heu, non ita. 70000. animae Neapoli commorantur. Et ex eis vix laborant decem aut quindecim millia; et hi nimio labore macerantur continuo, et diuturno, et destruuntur. Ociosi quoque caeteri perduntur desidia, avaritia, aegritudine corporis, lascivia, usura, etc. plurimamque gentem contaminant, et pervertunt, detinendo illam in ipsorum servitium, paupertate, et adulatione, ac impartiendo propria illis vitia;

Saygınlık elde edecekleri bir şey değilse ailevi konularla ve ortaklıklarla pek ilgilenmezler, çünkü herkese ihtiyacı olan zaten verilir. Büyük bayramlarda, yemek sırasında, Ülkenin Kadın Kahramanlarına ve Erkek Kahramanlarına onur nişaneleri olarak şık çelenkler, tatlı yiyecekler ya da şık giysiler vermek âdettendir. Hepsi gündüz vakti beyazlar giyinir ve Kent içinde böyle dolanır, ama geceleyin ve Kent dışındayken yünden ve ipekten yapılmış kırmızı elbiseler giyer; bir pislikmiş gibi siyahtan tiksinirler, bu yüzden siyaha düşkün olan Japonlardan nefret ederler. Onlara göre kibir utanç verici bir ayıptır, bu yüzden kibirli davranış şiddetle aşağılanıp kınanır. Bu yüzden hiç kimse masalara hizmet etmeyi, mutfakta ya da tarlalarda çalışmayı aşağılayıcı bir işmiş gibi görmez; aksine bütün bunları bir bilgi sahası olarak algılar ve yaya yürümeyi, hacet görmeyi gözün görmesi, dilin konuşması kadar saygın davranışlar olarak görürler, çünkü bilirler ki gerektiğinde aynı gözden yaş da akar, aynı ağızdan tükürük de saçılır, salgı da. Bu yüzden herkes kendisine verilen görevi yüce bir onurmuş gibi kabul edip yerine getirir. Töreleri bozan kölelik onlarda yoktur, çünkü onlar kendi kendilerine yeter de artar. Oysa, heyhat, bizde durum çok farklı. Napoli'de 70.000 insan yaşamakta ve bunlardan sadece 10.000 ila 15.000 kadarının bir işi var.[31] Ama bu işler de çok ağır olduğundan insanlar her geçen gün daha da zayıflıyor ve gitgide kötüleşiyor. Geri kalan işsizler de aylaklıktan, açgözlülükten, bedensel hastalıklardan, şehvet düşkünlüklerinden, tefecilikten vs. tükenip gidiyorlar, ama bu arada pek çok aileyi de kendilerine köle edip yoksulluğa ve dalkavukluğa sürüklüyor, kendi ahlaksızlıklarını bunlara aşılayıp zehirliyor ve yoldan çıkarıyorlar.

ergo deficit publicum servitium, et utiles functiones; campus, militia, et artes non nisi prave coluntur, et cum fastidio multo paucorum. Ast in Civitate Solis dum cunctis distribuuntur ministeria, et artes, et labores et opera; vix quatuor in die horas singulis laborare contingit, reliquum licet tempus consumatur in addiscendo iucunde, disputando, legendo, narrando, scribendo, deambulando, exercendo ingenium et corpus et cum gaudio. Nec permittitur ludus illis, qui fit sedendo, neque talorum, neque alearum, neque scacchorum, aut similium etc. Ludunt pila, folliculo, trocho, lucta, iaculatione pali, sagittae, Archibugio, etc. Afferunt insuper paupertatem asperam efficere homines viles, astutos, dolosos, fures, insidiosos, exules, mendaces, testes falsos, etc. Divitias vero, insolentes, superbos, ignorantes, proditores, praesumentes quod nesciunt, fallaces, iactabundos, sine affectione, contumeliosos etc. At communitatem efficere omnes simul divites ac pauperes; divites quia omnia habent; pauperes quoniam nihil possident; ac simul rebus non serviunt, sed res ipsis. Et in hoc valde laudant Religiosos Christianitatis: maxime autem vitam Apostolorum.

HOSP. Hoc pulchrum sanctumque videtur, at communitas mulierum ardua nimis. Sanctus Clemens Romanus dicit et coniuges iuxta institutum Apostolicum communes esse debere, et laudat Platonem ac Socratem ita docentes. Sed glossa intelligit hanc communitatem uxorum,

Bu yüzden kamu hizmetleri gereğince yerine getirilmiyor ve yararlı işler ortaya çıkmıyor; tarlalarda, askeri sahalarda ve sanat dallarında işler berbat şekilde yürüyor, o da tamamen isteksiz birkaç kişi tarafından. Güneş Ülkesi'nde öyle mi ya, orada görev bölümü yapıldığından, meslekler, emekler ve işler paylaşıldığından, insanlar günde dört saatten fazla çalışmıyor. Kalan zamanlarını güle oynaya öğrenmeye veriyorlar, tartışıyorlar, okuyorlar, anlatıyorlar, yazıyorlar, yürüyüş yapıyorlar, zihin jimnastiği yapıyorlar, beden eğitimi yapıyorlar, üstelik neşe içinde. Oturarak oynanan oyunlara izin verilmiyor, ne aşık kemiğine,[32] ne zara, ne satranca, ne de bu tür bir oyuna. Top oynuyorlar, balon[33] oynuyorlar, çember çeviriyorlar, güreşiyorlar, cirit atıyorlar, ok fırlatıyorlar, Tüfek atıyorlar. Kahredici yoksulluk altında ezilen insanların kötü huylar edineceklerini, kurnaz, asık suratlı, hırsız, sinsi, sersері, yalancı olacaklarını ve güvenilmez tanıklıklarda bulunacaklarını söylüyorlar. Zenginliğin ise onları terbiyesiz, kibirli, cahil, hain, bilgisizliğine rağmen ukala, hilekâr, övüngen, sevgi yoksunu, iftiracı kimselere dönüştüreceğine inanıyorlar. Onların ülkesinde zengin, yoksul hepsi beraber bir ortaklık kurmuştur; hepsi zengin, çünkü her şeye sahipler; hepsi yoksul, çünkü hiçbir şeye sahip değiller. Sonuçta malın mülkün kölesi değiller, aksine malı mülkü kendilerine köle kılmışlar. Bu yüzden Hıristiyanlığın Öğretilerini övüp yüceltiyorlar, en çok da Havarilerin yaşamını.[34]

HOSPITALARIUS: Bütün bunlar bana göre de çok güzel ve kutsal, ama kadınları ortak olarak kullanmalarını kabullenmek öyle kolay bir şey değil. Romalı Aziz Clemens[35] havarilerin öğretilerini temel alarak eşler ortak olmalı diyor ve böyle düşündükleri için Plato ve Socrates'i övüyor. Ama sözlerini yorumlarsak, bu ortaklıktan eşlerin yatak ortaklığını değil,

quoad obsequium, non quoad thorum. Ac Tertullianus consentit glossae, priscos Christianos omnia communia habuisse, praeter uxores, quae tamen et in obsequio communes fuerunt.

GEN. Isthaec ipse vix novi. Hoc vidi Solaribus communes esse mulieres obsequio et thoro. Sed non semper neque more belluarum, quamcunque oblatam foeminam subagitantium, sed nisi gratia et ordine generationis ut dictum est. Credo tamen hos decipi posse in hoc. At ipsi se tuentur iudicio Socratis, Catonis, et Platonis, et S. Clementis, sed ut dicis male intellecti. Aiunt S. Augustinum communitatem approbare magis, sed non foeminarum, quia est haeresis Nicolaitarum, in Thoro. Ecclesiam autem nostram permisisse, ut maius malum vitaret, et non ut maius bonum introduceret, proprietatem. Fieri posset ut quandoque hunc morem deponerent, nam in Civitatibus subditis non sunt communia nisi bona alia; mulieres vero minime, nisi quoad obsequium, et artes. At Solares id adscribunt imperfectioni aliorum, quia philosophati minime fuerint. Nihilominus mittunt ad explorandum mores nationum et meliores semper amplectuntur. Consuetudo quidem aptas bello mulieres facit, et aliis usibus. Itaque Platoni consentio ex quo istas vidi, et rationes Caietae nostri non satis approbo, minime vero Aristotelicas.

hizmet ortaklığını anladığı anlaşılır. Tertullianus da[36] bu yorumu doğruluyor ve ilk Hıristiyanlar arasında kadınlar dışında her şeyin ortak olduğunu, ama hizmet açısından değerlendirildiğinde kadınların da her şeyde ortak olduğunu söylüyor.

CENEVİZLİ KAPTAN: Bunları pek bilmem. Ama Güneş Ülkesi'ndekiler için kadının hem hizmette hem de yatakta ortak olduğunu gördüm. Tabii bu, vahşi hayvanlar gibi her önüne çıkan kadına saldırıyorlar anlamına gelmesin. Az önce de söylediğim gibi, soyun devamını sağlamak amacıyla ve belli bir düzen çerçevesinde yürütüyorlar bu ortaklığı. Ancak bu konuda yanlış yaptıklarını düşünüyorum. Kendilerini Socrates, Cato, Plato ve Aziz Clemens'in düşünceleri doğrultusunda savunuyorlar, ama senin de dediğin gibi bu düşünürleri yanlış yorumluyorlar. Aziz Augustinus'un da bütün içtenliğiyle ortaklığı onayladığını söylüyorlar, ama aslında Augustinus kadınların yatak ortaklığına karşıydı; bu Nicolas taraftarlarının[37] sapkın görüşüydü. Kilisemiz kadının kişiye ait olmasını uygun görmüştür, büyük bir iyilik yapmak için değil tabii, büyük bir kötülüğü önlemek adına. Gün gelecek Güneş Ülkeliler de bu âdetten vazgeçecekler, çünkü kendilerine bağlı Kentlerde sadece mal ortaklığı var, kadınların ortak kullanımı yok;[38] oralarda kadınlar sadece hizmette ve sanat alanında ortaklar. Ama Güneş Ülkeliler bu durumu söz konusu halkların mükemmel olmayışlarıyla açıklıyor, çünkü onlara göre bu insanlar hiç felsefe eğitimi almamışlar. Buna rağmen başka ulusların âdetlerini öğrenmek için dört bir yana kâşifler yollamaktan ve yararlı bulduklarını her şeyi kendilerine uyarlamaktan geri durmuyorlar. Onlara göre, eğitim kadınları hem savaşa hem de başka uğraşlara hazırlıyor. Bu konuda Plato'ya katılıyorlar, ben de Plato'yu okuyunca böyle düşündüğünü anladım ve artık bizim Caietalı'nın[39] görüşlerini kabul etmiyorum, Aristoteles'inkileri de.

Hoc egregium est illis, imitatione dignum; quod nullus defectus ociosos reddit homines, excepta decrepita aetate, quando etiam ad consulendum adhibentur. At qui claudus est servit in excubiis speculans oculis, quos habet. Qui coecus est carminat manibus lanam, exspoliando plumas pilis, quibus replentur anaclinteria et pulvinaria, qui caret oculis et manibus, usum aurium Reipubl. commodat vel vocis etc. et tandem si unum modo membrum habet, cum illo servit vel in villis, et bene tractantur, et sunt exploratores Rempubl. admonentes quaecunque audierint.

HOSP. Dic quaeso nunc rem bellicam, deinde enim artes et victum dices et scientias et postremo ipsorum Religionem.

GEN. Potestas triumvir sub se habet Magistrum armorum, magistrum artilleriae, et equitum, et peditum, et architectorum, et stratagematum etc. et horum cuilibet parent magistri et artifices primarii multi eiusdem artis. Insuper Athletis praeest, qui militare exercitium docent omnes; et hi provecti aetate prudentes Duces sunt; a quibus exercentur pueri in armis post duodecimum annum, quamvis ante assueri sint luctae, cursui, iaculationi lapidum, etc. sub magistris inferioribus. Nunc autem docentur ferire hostem, et equos et elephantos, tractare ensem, lanceam, sagittas, fundas, equitare, persequi, fugere, manere in ordine militiae, adiuvare commilitonem, arte praevenire hostem, ac vincere. Mulieres quoque has

Güneş Ülkelilerin bir de şu uygulamasına hayran oldum ve bizim de böyle yapmamız gerektiğini düşündüm; buranın insanlarını yaşlılık dışında hiçbir bedensel özür işlerini yapmaktan alıkoymuyor; hatta yaşlılar bile verdikleri öğütlerle topluma katkıda bulunuyor. Kişi topalsa gören gözleriyle etrafa gözcülük ediyor; körse elleriyle yün tarıyor, kıllardan tüyleri ayırıp bunlarla yastıkları, döşekleri dolduruyor; gözlerinden ellerinden olan, kulaklarıyla, ağzıyla Ülkeye hizmet veriyor; kısacası tek organı bile işlese onunla çiftliklerde çalışıyor. Bu tür kişilere çok iyi davranılıyor, görüp işittiklerini Devlete haber veren birer gözcü hepsi.

HOSPITALARIUS: Savaşla ilgili işlerden söz et şimdi, lütfen. Ardından sanatlarını, yiyeceklerini ve daha sonra Dinlerini anlat.

CENEVİZLİ KAPTAN: Üçlü yöneticilerden Güç'ün himayesinde bir silahtarbaşı, bir topçubaşı görev alır, ayrıca bir süvaribaşı, bir piyadebaşı, bir mimarbaşı, bir de savaş taktikleri uzmanı bulunur. Bunların her birinin altında kendi sahalarında uzmanlaşmış görevliler ve işçiler var. Bundan başka, herkese askeri eğitim veren Atletler var, hepsi yaşını başını almış, deneyimli Komutanlar. Bunlar on iki yaşından büyük çocuklara silah kullanmayı öğretir; bu çocuklar daha önce daha alt kademedeki öğretmenlerinden güreşmeyi, koşmayı ve gülle atmayı zaten öğrenmişlerdir. Şimdi sıra düşmanla nasıl çarpışılacağını öğrenmeye gelmiştir, atlara, fillere binmeyi, kılıç tutmayı, mızrak, ok ve sapan atmayı; ata hakim olmayı, ileri atılıp geri çekilmeyi, savaş düzeninde kalmayı, yoldaşının yardımına koşmayı, düşmanın ne yapacağını kestirip yenmeyi. Kadınlara da

docentur artes sub magistris et magistrabus propriis ut possint si quando opus foret, opem ferre masculis in bello propinquo civitatis. Ac moenia tueri, si quando invasio impetuosa repente inundaret, et Lacedaemonas et Amazonas hic laudant. Quare bene norunt pilas ignitas archibugio iaculari, illas ex plumbo formare, iacere lapides ex pinnis, obviam impetui ire. Ac penitus adsuescunt omnem abiicere metum, et quidem magna puniuntur poena, qui timiditatem ostenderint. Mortem nil timent, quoniam omnes credunt immortalitatem animorum ac de corporibus exeuntes associari spiritibus probis, aut pravis iuxta merita praesentis vitae. Quamvis ipsi sint Bracmani ex parte Pythagorici, transmigrationem animarum non afferunt, nisi ex aliquo interdum iudicio Dei. Nec abstinent a laedendo hostem Reipub. et Religionis, humanitate indignum. Secundo quoque mense exercitum lustrant, et quotidianum est armorum exercitum, aut in campo equitando aut intra maenia. Nec deest lectio de arte militari unquam, curant legendas historias Moysi, Iosue, David, Machabeorum, Caesaris, Alexandri, Scipionis, Hannibalis etc. Ac deinde sententiam singuli dicunt propriam hic bene fecerunt, hic male, hic utiliter, hic honeste, et deinde respondet Praeceptor, et decernit.

HOSP. Quibuscum bella gerunt, et quas ob causas, cum sint ita felices?

kendi erkek ve kadın öğretmenleri tarafından bu teknikler öğretilir ki, erkekleri civar kentlerde savaşırken ihtiyaç halinde onlara yardım ulaştırabilsinler. Ani bir baskınla kuşatma altına alınabilir diye istihkâmları nasıl koruyacakları da öğretilir onlara. Bu konuda Lacedaemonialıları ve Amazonları pek överler. Kadınlar ateş toplarını fırlatmayı, tüfek atmayı çok iyi bilirler; bu tür aletlerin kurşundan nasıl üretileceğini, taşların mazgallardan nasıl fırlatılacağını ve saldırı anında nasıl hücum edilebileceğini de. Her şeyden önce bütün korkularını bir yana koymayı öğrenmişlerdir; en ufak korkaklık gösteren en ağır şekilde cezalandırılır. Ölümden hiç korkmazlar, çünkü hepsi ruhun ölümsüzlüğüne inanır ve bedenden çıkınca bu yaşamda yapmış olduğu hizmetlere göre iyi ya da kötü diğer ruhlarla birleşeceğine. Brahman,[40] kısmen de Pythagorascı olmalarına rağmen, ruhgöçüne inanmazlar, sadece Tanrı'nın kararıyla bazen böyle bir durumun yaşanabileceğini kabul ederler. Kendi Ülkelerine ve Dinlerine düşman olan, insanlığa layık görmedikleri kişilere zarar vermekten hiç çekinmezler. Her iki ayda bir orduyu denetimden geçirirler, her gün ya ovalarda ya da sur içinde koşturarak silahlı askeri eğitim yaparlar. Askerlik sanatıyla ilgili dersleri de hiç bitmez, Musa'nın, Joshua'nın, Davud'un, Iudas Maccabaeus'un, Caesar'ın, Alexander'in, Scipio'nun ve Hannibal'ın efsanevi tarihlerini okumaya düşkündürler. Bunları okuduktan sonra her biri bu kişiler hakkında düşüncelerini dile getirir, şu iyi, bu kötü, şu yararlı, bu onurlu şeklinde onlar hakkında görüşlerini sunarlar; ardından Öğretmenleri bu görüşleri değerlendirir ve hangisinin doğru söylediğini belirtir.

HOSPITALARIUS: Peki, bu kadar mutlu olduklarına göre kimlerle, hangi nedenlerle savaşa tutuşurlar?

GEN. Et si nunquam bella contigerent, nihilominus in arte militari exercentur, et in venatione ne forte mollescant; atque omnem in eventum ne sint imparati. Praeterea quatuor sunt Regna in Insula, quae ipsorum felicitati invident valde, eo quod populi cuperent vivere more horum Solarium, ac potius his subesse, quam propriis Regibus; quapropter saepe bellum in hos movetur causando, quod confines usurparint et impie vivant, propterea quod non habeant Idola, nec sectentur superstitiones Gentilium aliorum, nec Bragmanorum priscorum. Et tanquam in rebelles insurgunt alii Indi, quibus prius subditi erant; et Taprobanenses, quibus primo indiguerunt. Nihilominus victores sunt semper solares. Porro hi cum primum patiuntur insultum, aut dedecus, aut praedam, vel ipsorum amici vexantur, aut ab aliis Civitatibus tyrannide oppressis tanquam liberatores advocantur, repente in Concilium eunt consultum. Ubi primo coram Deo genuflectunt, ut inspiret consilium optimum. Deinde examinantur merita negotiorum, et sic indicitur bellum. Mittitur statim Sacerdos, quem vocant Forensem. Hic petit ab hostibus praedae restitutionem, aut ut solvant oppressione suos amicos, aut deponant tyrannidem. Quibus negantibus indicit bellum, invocando Deum ultionum, Deum Sabaoth in exitium eorum, qui iniquam tuentur causam.

CENEVİZLİ KAPTAN: Hiç savaşmasalar bile gevşeyip atıl hale gelmemek ve her türlü acil durumda hazırlıksız yakalanmamak için savaşla ve avcılıkla ilgili her konuda eğitim alırlar. Ayrıca bu Adada dört Krallık daha var ve bunlar Güneş Ülkelilerin mutluluğunu fazlasıyla kıskanıyor, dolayısıyla Güneş Ülkeliler gibi yaşamaya ve kendi Krallarının hakimiyetinde olmaktansa Güneş Ülkelilerin hakimiyetinde olmaya can atıyorlar. Bu yüzden bu krallıklar sınırlarını ihlal ettiği gerekçesiyle ya da tapınacak bir Putları olmadığı ve öteki Halkların veya ilk Brahmanların itikatlarını dikkate almadıklarından dinsiz bir yaşam sürdükleri bahanesiyle savaş çıkarıp Güneş Ülkelilere saldırıyorlar. Bir zamanlar egemenlikleri altında olan Hindistan halkları da isyancılar gibi başkaldırıyor; önceleri kendilerine muhtaç konumda olan Taprobanalılar da artık isyan etmeye başlamışlar. Ama her şeye rağmen zafer Güneş Ülkelilerin oluyor. Hakaretle, iftirayla ya da yağmayla karşılaştıkları veya müttefiklerinin tacizine uğradıkları ya da özgürlüğün savunucusu kesilen öteki Devletlerin zorbaca baskısına maruz kaldıkları anda hemen Danışma Meclisini toplayıp sorunu tartışıyorlar. Önce Tanrı'nın huzurunda diz çöküp en doğru kararı alabilmeleri için kendisinden yardım diliyorlar. Ardından davanın esaslarını etraflıca görüşüp en sonunda savaşa karar veriyorlar. Karar verildiği anda Adli Münazaracı dedikleri bir Rahip yollanıyor. Bu Rahip düşmanlardan yağmaladıkları malların iadesini istiyor veya müttefiklerine karşı uyguladıkları baskıyı sonlandırmalarını ya da zorbaca tutumlarından vazgeçmelerini talep ediyor. Düşman tarafı taleplerini reddederse, intikamların Tanrı'sını, yani Tanrı Sabaoth'u[41] yardımlarına çağırarak savaş ilan ediyor ve haksız bir davayı yürüten düşmanların akıbetini bu Tanrı'ya havale ediyorlar.

Si vero detrectant respondere hostes, sacerdos dat illi terminum respondendi horam unam, si Rex est, tres vero, si Respubl. ne illudere queant. Ac ita suscipitur bellum contra contumaces iuris naturalis et Religionis. Indicto bello, omnia exequitur vicarius potestatis. Potestas autem quasi Dictator Romanus omnia proprio agit consilio, et voluntate, ut tarditas noxia vitetur. At cum res magni momenti fuerit, consulit ☉ et Sapientiam et Amorem. Sed ante in concilio magno proponitur a Praedicatore belligerandi occasio, et iustitia expeditionis faciendae; et intrant omnes in concilium a 20. annis et supra, ac ita ordinantur necessaria. Scire liceat, apud ipsos omnia armorum genera in armamentariis adservari, quibus saepe utuntur ad experimentum in praeliis fictis. Singulorum circorum parietes exteriores pleni sunt bombardis, et ministris ipsorum paratis, habent et alia huiusmodi tormenta bellica, quae cannones vocantur, quae ferunt in praelium super currubus. Munitiones vero alias et commeatus super mulis et asinis, et carrucis; et sicubi fuerint in aperto campo, intercludunt in medio commeatus, et tormenta, et currus, et scalas, et machinas; et simul diu animose praeliantur. Mox pedem referunt sub vexillis quisque suis. Hostes vero decipiuntur, putantes eos loco cedere, aut parare fugam; ergo insectantur; at Solares in cornua et agmina utrinque divisi resumunt halitum et vires;

Ama düşmanlar yanıt vermekte kararsızlık gösterirse ve muhatapları bir Kralsa, rahip ona bir saatlik yanıt süresi tanıyor; düşman taraf bir Cumhuriyetse o zaman bu süre üç saate çıkıyor; böylece düşmanın kendilerini oyalamasına fırsat tanımamış oluyor. Sonuçta, doğal haklara ve Dine küstahlık eden düşmana karşı işte bu şekilde savaş ilan ediyorlar. Savaş ilan edildikten sonra da Güç'ün vekili bütün sorumluluğu üstleniyor. Güç ise bir Romalı *Dictator* gibi işleri geciktirmenin vereceği zararı önlemek için her konuda kendi başına karar alıyor ve hayata geçiriyor. Ancak çok önemli bir olay meydana geldiğinde Metafizikçi'ye, Bilgelik'e ve Sevgi'ye danışıyor. Ama daha önce Büyük Meclis toplanıyor ve orada yapılacak savaşın nedeni, çıkılacak seferin haklılığı bir Haberci tarafından halka açıklanıyor. Yirmi yaş ve üstündeki herkes bu meclise katılabiliyor; böylece bu konuda gerekli olan her şey yerine getirilmiş oluyor. Bil ki silah depolarında her tür silah hazır durumda ve bunlar savaş talimlerinde sıkça deneniyor. Her bir çemberin dış duvarları elleriyle hazırladıkları[42] mancınıklarla dolu; ayrıca her çeşit ağır silaha sahipler, bunlara top diyorlar ve bunları muharebe meydanına iki tekerlekli arabaların üstünde getiriyorlar. Diğer mühimmatı ve erzakları katırların, eşeklerin sırtında ya da dört tekerlekli arabalarla taşıyorlar. Açık araziye vardıklarında erzakları, topları, arabaları, merdivenleri ve savaş aygıtlarını ortalarına alıyor ve hep birden cesurca ve uzun süre dövüşüyorlar. Sonra aniden bölüklerine geri çekiliyorlar. O sırada düşman onların cepheyi bıraktığını ya da kaçmaya çalıştığını sanıp aldanıyor ve kendi savaş düzenini bozuyor. İşte tam o anda Güneş Ülkeli savaşçılar boynuz şeklinde iki bölüğe ayrılıp şöyle bir soluklandıktan sonra güçlerini topluyor

iubentque artilleriam pilas iaculari ignitas, ac deinde revertuntur ad pugnam contra perturbatos hostes. Et multa huiusmodi observant. Stratagematis et machinis, cunctos superant mortales; castrametantur more Romano; tentoria figunt, muniuntque valle et fossa celeritate mirifica. Adsunt magistri operum, et machinarum, et tormentorum, ligone et sicuri milites cuncti uti norunt. Habent et Duces quinque aut 8. aut 10. consulentes in negotio bellico, ordinem, et stratagemata docti, imperantes suis agminibus prout ante consuluissent. Solent et conducere agmen puerorum armatorum, in equis, ut bellum discant, ac assuescant quasi catuli luporum, et leonum in sanguine; qui periculi tempore in tutum se recipiunt, et mulieres multae armatae cum eis. Ac post pugnam ipsae mulieres et pueri bellatoribus blandiuntur, medicantur, serviunt, amplexibus et verbis corroborant. Mirum quantopere proficiat hoc unum. Milites quidam ut sese strenuos ostendant uxoribus ac natis, ardua aggrediuntur, et victores facit amor. In certamine qui primus scandit hostiles muros, accipit post conflictum coronam gramineam honoris ergo cum militari applausu a mulieribus et pueris. Qui socio auxilium praebet, coronam civicam quercinam, qui Tyrannum occidit, optima spolia templo sacrat, et ab O recipit cognomen facinoris. Alii alias coronas accipiunt.

ve bir yandan emirler yağdırarak toplardan ateşli gülleleri boşaltmaya başlıyor, bir yandan da savaş düzenini tamamen bozmuş düşmana karşı yeniden saldırıya geçiyorlar. Ne kadar savaş hilesi biliyorlarsa hepsini uyguluyorlar. Sonuçta taktiklerle ve savaş aygıtlarıyla bütün insanları alt edebiliyorlar. Romalılar gibi kamp kuruyorlar; yani çadırlarını kurduktan sonra çarçabuk etrafını kazıklarla ve hendeklerle çevreliyorlar. Her işin, her aygıtın, her ağır silahın ustası var yanlarında, askerlerin hepsi kazma ve balta kullanmayı biliyor. Savaş düzeni ve savaş taktiği konusunda deneyimli, sayıları beş, sekiz ya da on arasında değişen Kumandanları var, bunlar savaşın gidişatı konusunda sürekli birbirine danışıyor ve aldıkları karar uyarınca bölüklerine emir veriyor. Ayrıca savaşı öğrensinler ve aslan ya da kurt yavruları gibi kan görmeye alışsınlar diye çocuklardan oluşan silahlı bir süvari birliğini de yanlarında götürüyorlar. Tehlike anında bu çocuklar güvenli bir yere çekiliyor, pek çok silahlı kadın da onlarla birlikte gidiyor. Savaştan sonra kadınlar ve çocuklar savaşçıları teskin ediyor, yaralarını sarıyor, hizmetlerini görüyor, onları bağırlarına basıp tatlı sözlerle yüreklendiriyor. Bu birliktelik öyle muazzam bir destek sağlıyor ki. Askerler karılarına ve çocuklarına güçlü görünebilmek adına her türlü zorluğun üstesinden gelebiliyor; sevgi onları muzaffer kılıyor. Saldırı anında düşman surlarına ilk tırmanan askere, savaş bittikten sonra şeref nişanesi olarak yapraklarla örülü bir taç sunuluyor, eşler ve çocuklar onu bir kahraman gibi alkışlıyor. Savaşta yoldaşının yardımına koşmuş askerin başına meşe yapraklarından yurttaşlık tacı konuyor; Zorba bir hükümdarı öldüren asker ise ganimetlerini tapınağa bırakıyor ve Metafizikçi'den, kazandığı başarısına uygun bir ad alıyor. Diğer askerler de çeşit çeşit taçlarla onurlandırılıyor.

Equites gerunt quisque lanceam unam, et duas ex ephippiis pendentes pistolas, validae temperaturae; angustas in orificio magis; qua de re penetrant omnem ferream armaturam. Macheram insuper habent, et pugionem. Alii vero clavam ferream, qui sunt gravis armaturae equites. Nam si nequeat ferrea armatura hostilis, machera, nec pistola forari, aggrediuntur hostem clava, sicut Achilles Cygnum; et conquatiunt, deiiciuntque. Duae catenae ex clava pendent sex palmorum; et in extremo illarum pilae ferreae, ita quod proiectae in hostem, circundant collum eius, trahunt, deiiciunt, prosternunt. Ut autem facilius uti clava possint, non tenent manu equi habenas, sed pedibus; siquidem lora super ephyppiis sellae decussatim permutantur, et staffis extrema innodantur fibulis, non autem pedibus. Staffae autem exterius spheram habent ferream, inferius vero triangulum. Idcirco permutante pede latus in triangulo contorquendo, in gyrum trahuntur Sphaerae, prout fibulis pendent e staffilibus; itaque contrahunt vel laxant fraenum mirabili celeritate; et dextro pede torquent equum ad sinistram, sinistro vero ad dexteram. Hoc Arcanum Tartaros quoque latet, nam licet pedibus regant habenas, nesciunt tamen torquere, attrahere, et extendere per trochleam staffarum. Equites levis armaturae primo committunt praelium Archibugiis, deinde phalanges hastis; deinde fundibularii qui in pretio habentur magno, et consuerunt pugnare intercurrentibus quasi in textura filis, aliis procedentibus, aliis sese recipientibus vicissim. Habent acies firmantes exercitum sarissis; ensibus autem postremum tentatur periculum.

Her süvarinin bir mızrağı ve eyerine asılı iki tabancası var, öyle ince ayarlı ki bu tabancalar. Ağızları çok dar[43] olduğundan demirden zırhı bile delip geçiyor. Bundan başka her süvarinin bir kılıcı ve bir kaması var. Diğerlerinin, yani ağır silahlı askerlerinse demir bir gürzü var. Düşmanın demirden zırhına kılıç ya da tabanca işlemezse, ona bu gürzle saldırıyor ve tıpkı Achilles'in Cygnus'a yaptığı gibi[44] paramparça edip devirriveriyorlar. Gürzün başından, altı karış uzunluğunda iki zincir sarkıyor, bunların ucuna bağlı demir toplar savrulduğu anda düşmanın boynuna dolandığı gibi onu çekip yere seriyorlar. Gürzlerini kolayca savurmak için atların yularlarını elleriyle değil, ayaklarıyla tutuyorlar. Bu nedenle kayışları çapraz şekilde eyerin üstünden geçiriyor, ayaklarına değil de, kemerlerle üzengilerin uçlarına bağlıyorlar. Üzengilerin dışında demir bir küre, içinde ise bir üçgen var; süvari bu üçgene basıp ayaklarını sürekli hareket ettirerek Küreleri halkaya geçiriyor ve tokalarla üzengiye bağlanan dizginler de duruma göre inanılmaz bir hızla kâh gevşiyor, kâh geriliyor. Sağ ayağıyla atı sola döndürüyor, sol ayağıyla da sağa. Bu Sırrı Tatarlar bile bilmez; onlar da dizginleri ayaklarıyla idare ederler, ama dizginleri üzengilerin makarasıyla döndürmeyi, çekmeyi ve gevşetmeyi bilmezler. Muharebeye ilkin hafif silahlı süvariler Tüfek atarak başlıyor, ardından bitişik nizamda sıralanan mızrakçılar işe koyuluyor, en sonunda da çok büyük önem verdikleri okçular geliyor. Bunlar hep mekik dokur gibi sırasıyla kimi ileri atılıp kimi geri çekilerek dövüşüyor. Harp saflarını güçlendiren mızraklı süvari birlikleri de var, savaşın en son anında ise kılıçlı askerler devreye giriyor.

Post bellum celebrant triumphos militares more Romanorum et pulchriores; et supplicationes Deo in gratiarum actionem. Et tunc Dux in templo se praesentat et narrantur bene ac male gesta a poeta vel historico, qui secum de more in expeditione fuit. Et Princeps maximus coronat Ducem laurea, et singulis strenuis militibus munuscula et honores impartiuntur, qui et plures dies vacant a laboribus publicis. Quod nec illis placet nimis; quoniam nesciunt ociosi esse. Itaque opem ferunt amicis. E contra autem qui propria culpa victi sunt, aut victoriam amiserunt, vituperio excipiuntur, et qui primus fugam arripuit, mortem evadere nullo pacto valet, nisi cum totus exercitus eius vitam poscit, et singuli partem poenae in se recipiunt. At raro admittitar ad hanc indulgentiam, nisi ubi rationes multae illi favent. Qui vero socio aut amico non tulit opportunam opem, virgis caeditur. Qui inobediens fuit traditur bestiis devorandus intra quoddam vallum, daturque baculus in manu eius; et si vicerit leones et ursos, qui ibi sunt, quod fere impossibile est, recipitur denuo in gratiam.

Civitates subiugatae aut ultro illis datae, confestim omnia in communi reponunt; praesidium, ac Magistratus Solares accipiunt, ac paulatim assuescunt moribus Civitatis Solis magistrae omnium, ad quam etiam filios docendos mittunt, nihil pro expensis contribuendo.

Savaş bittikten sonra, askeri zaferlerini Romalılar gibi kutluyorlar, hatta çok daha görkemli şekilde; Tanrı'ya şükranlarını sunup kurbanlar kesiyorlar. Bu sırada Komutan tapınağa geliyor, âdet gereği savaşa birlikte götürdüğü bir ozan ya da tarihçi ona eşlik ediyor. Bunlar savaş sırasında yaşanan iyi ya da kötü anları anlatıyorlar. Derken Büyük Yönetici[45] Komutanı defne dalıyla örülü çelenklerle ödüllendiriyor ve yiğit askerlerin her birine ufak armağanlar ve şeref nişaneleri dağıtıyor; bu askerlerin hepsi birkaç gün kamu hizmetinden muaf tutuluyor. Ama kendileri bu durumdan pek hoşlanmıyor, çünkü tatil nedir hiç bilmiyorlar. Tatil sırasında koşup dostlarına yardımcı olmaya çalışıyorlar. Öte yandan kendi kabahatleri sonucunda yenilgiye uğramış olanlar ya da zafer fırsatını kaçırmış olanlar kınama cezası alıyor; savaş meydanından ilk olarak kaçmaya kalkanın ise ölüm cezasından kurtulma şansı hiç yok, ama bütün ordu onun canının bağışlanmasını talep eder de her biri verilecek cezanın bir kısmını onun yerine çekmeyi kabullenirse, o başka. Ama suçlunun suçunu hafifletecek nedenler olmadıkça, bu türlü bir iyi niyet pek sık gösterilmiyor. Müttefikine ya da yoldaşlarına yardım etmemiş asker ise sopayla dövülüyor. Emirlere itaat etmeyen, vahşi hayvanlara yem olarak bir çukura atılıyor; önce eline bir sopa veriliyor, çukurdaki aslanları, ayıları alt ederse, ki bu olanaksız bir şeydir, o zaman kendisine ikinci bir yaşam hakkı tanınıyor.

Boyun eğdirilmiş ya da kendilerine isteyerek teslim olmuş Ülkeler derhal bütün mallarını ortaklaşa kullanmaya başlıyor; önce Güneş Ülkesi'nden bir Yönetici alıyor ve yavaş yavaş bu Ülkenin bütün yönetim geleneklerini benimsemeye başlıyorlar. Eğitim almaları için oğullarını Güneş Ülkesi'ne yolluyor ve bunun için hiçbir para ödemiyorlar.

Operosum esset narrare de exploratoribus, et magistro ipsorum, et excubiis, et de ordinibus ac ritibus intra et extra Civitatem; quae ex te potes cogitare; quia eliguntur a pueritia iuxta inclinationem et constellationem in ipsorum genituris inspectam. Quapropter singuli operantes iuxta naturalem propensionem suam, bene tractant ministerium suum, et iocunde, quia naturaliter. Idem dico de stratagematis, et aliis functionibus, etc.

Excubiae fiunt in Civitate diuque noctuque in quatuor portis et in extremis moeniis septimi gyri super propugnaculis et turribus, et aggeribus intrinsecis. In die quidem a foeminis, in nocte vero a maribus. Et hoc ne pigrescant, et ob fortuitos casus, vigilias partiuntur sicut milites nostrates horis ternis. Et in Solis occasu ad sonum tympani, et symphoniae armati custodiae distribuuntur. Utuntur venatione ut belli imagine, et ludis pedes et equites in plateis quibusdam in festivitatibus. Deinde sequitur musica etc. libenter culpas et offensas inimicis condonant; et post victorias benefaciunt illis; si muros diruere, aut capita hostilia interficere decretum est, haec omnia uno eodemque die victoriae faciunt. Deinde beneficia non cessant illis conferre, et dicunt, non esse pugnandum, nisi ut victos reddant meliores, non autem ut extinguant. Si inter eos concertatio est de iniuria, aliave de re; (nam ipsi vix nisi de honore contendunt.) Princeps eiusque magistratus

Keşif kollarından ve bunların başındaki yöneticilerden, gözcülerden, Ülke dışındaki ya da içindeki kurumlardan ve geleneklerden söz etmek bayağı ayrıntılı olacak, ama sen bunları tahmin edebilirsin. Bütün yurttaşlar daha çocukluktan başlayarak eğilimlerine ve doğdukları andaki yıldıza göre devlet görevlerine seçildiklerinden, her biri kendi yeteneğine göre çalışıyor ve doğasına uygun olduğundan da görevini hakkıyla yerine getiriyor. Gerek savaş taktiklerinde, gerekse diğer konularda bunun hep aynı şekilde işlediğini söyleyebilirim.

Ülkenin dört kapısında gece gündüz nöbetçi duruyor, keza yedi çemberin dış duvarlarındaki kulelerin ve kale burçlarının üzerlerinde ve iç taraftaki tepeciklerde de. Gündüz nöbet işi kadınların, akşam erkeklerin. Bunu uyuşukluğu gidermek ve beklenmedik bir duruma karşı tedbir almak amacıyla yapıyorlar ve bizim askerlerimiz gibi her üç saatte bir nöbetçilerini değiştiriyorlar. Güneş batarken, yer yer trampet seslerinin de karıştığı ahenkli bir müzik eşliğinde silahlı nöbetçiler yerlerine yollanıyor. Savaş talimi yapar gibi avlanıyorlar, bayramlarda ovalarda at sırtında ya da yerde değişik oyunlar oynuyorlar. Sonra gelsin müzik, dans. Düşmanlarının suçlarını, kabahatlerini içtenlikle affediyorlar; zafer kazandıktan sonra düşmanlarına iyi davranıyorlar; düşman ülkesinin surlarını yıkmaya ya da canlarını almaya karar vermişlerse, bu kararı hemen zafer kazandıkları gün uyguluyorlar. Daha sonra iyiliklerini üzerlerinden hiç eksik etmiyorlar, yenilenleri daha iyi bir duruma kavuşturmayacaksa ve onların mahvına sebep olacaksa savaş yapmamak gerektiğini söylüyorlar. Kendi aralarında haksızlıktan ya da başka bir meseleden ihtilaf doğduğunda (gerçi onurlarını kıracak bir davranış olmadıkça gayet iyi geçiniyorlar), Başkan ve yardımcıları

castigant reum clanculum, si in iniuriam factis proruperit post iram primam. Si verbis, expectant decisionem usque ad proelium, dicendo iram evomendam esse contra hostes; qui autem in bello gesta praeclariora ostenderit, ille in contentione causam meliorem defendisse et veritatem reputatur. Alter vero cedit. At circa iustum poenae sunt. Veruntamen ad monomachiam venire non datur. Qui autem se meliorem ostendere profitetur, in publico bello id agat.

HOSP. Operae pretium, ne factiones foveantur in patriae perniciem, ac civilia bella extinguantur, ex quibus oritur Tyrannus saepe, veluti Roma et Athenae admonent. Nunc ipsarum, rogo, dic opificia, etc.

GEN. Audisse te credo, quo pacto communes sunt illis ars militaris, agricultura, pastoralis; quilibet enim has nosse tenetur, quas in primo nobilitatis gradu celebrant. Attamen qui plures callet artes, nobilior habetur, et ad discendam artem is addicitur, qui aptior est ad ipsam. Artes operosiores sunt apud eos laudabiliores, veluti Ferraria, aedificatoria etc. ac nemo aggredi ipsas detrectat, eoque magis, quod in ipsorum genesi propensio patet et inter eos ob laborum distributionem nemo laborem adit destructivum individui, sed conservativum modo. Artes operosae minus foeminarum sunt. Nosse natare omnes tenentur.

suçluyu gizlice azarlıyor; tabii suçlunun, öfkesini bastıramayıp yanlış bir harekette bulunduğu durumlarda. Ama söz konusu kavga sözlerden öteye geçmemişse, Yöneticiler suçlular hakkında karar vermek için bir savaş çıkmasını bekliyor ve onlara öfkelerini düşmana kusmaları gerektiğini belirtiyorlar. Savaşta parlak başarılar elde eden tarafın, kavgaya yol açan davasını daha iyi savunduğunu ve haklı olduğunu düşünüyorlar. Bu durumda karşısındaki kişi ona teslim oluyor. Bütün cezalar hukuka uygun olarak veriliyor. Ama teke tek dövüşe izin verilmiyor. Kendisinin haklı olduğunu kanıtlamak isteyen kişi, bunu herkese açık olan savaş meydanında kanıtlamak zorunda.

HOSPITALARIUS: Çok önemli âdetler bunlar; yani vatanı yıkmaya yönelik taraflaşmaya arka çıkılmaması, Roma ya da Atina'da örneklerini gördüğümüz, Zorba yöneticilerin türemesine yol açan iç savaşların kökünün kurutulması. Şimdi de yurttaşların uğraştıkları işlerden falan söz et, n'olur.

CENEVİZLİ KAPTAN: Az önce sana bu ülke yurttaşlarının askerlik sanatında, tarım ve hayvancılıkta nasıl bir ortaklık içinde olduklarını anlatmıştım sanırım. Bu konularda bilgili olduklarına inandıkları kişileri soyluluğun ilk basamağına layık görüyorlar. Ama daha fazla sanatta bilgisi olanı çok daha soylu kabul ediyor ve bu kişiyi en yatkın olduğu sanatı öğretmekle[46] görevlendiriyorlar. Çok fazla emek gerektiren meslekler, örneğin Demircilik ve müteahhitlik onlar arasında büyük saygı görüyor. Kimse bu işleri yapmayı reddetmiyor, çünkü en baştan yetenekleri belirleniyor ve aralarındaki iş dağılımı buna göre yapılıyor; hiç kimse bünyesine zarar verecek bir işte çalıştırılmıyor, aksine sağlığını koruyacak türvde işlere atanıyor. Az emek gerektiren işler kadınlara veriliyor. Hepsinin yüzmeyi bilmesi gerekiyor.

Et hanc ob rem sunt piscinae extructae extra moenia Civitatis, et intra prope fontes. Mercatura illis exiguum praestat usum. Agnoscunt tamen precia monetarum, et cudunt pecuniam legatorum et exploratorum gratia, ut pecunia victum comparent. Ex variis mundi Regionibus accedunt ad Civitatem ipsorum Mercatores empturi superflua bona Civitatis. Solares autem renuunt pecuniam accipere, sed merces rerum, quibus ipsi carent, accipiunt in communicatione et saepe emunt pecunia. Ac pueri Solares in risus prorumpunt, cum vident mercatores pro parva argento tantam mercium copiam elargiri. At non ita senes rident. Nolunt a mancipiis et advenis Civitatem pravis moribus labefactari. Idcirco mercantur in portis; et vendunt quos bello capiunt, aut excavandis fossis, aut operosis laboribus extra Civitatem ipsos destinant. Quo perpetuo quatuor militum agmina mittuntur ad custodiam agrorum, ac simul laboratores; ex quatuor portis, quae vias habent lateribus constructas usque ad mare, ut facile res conducantur, et advenae non impediantur. Quibus sane iucundi sunt ac munifici. Tribus diebus publicis expensis alunt eos, lavant ipsorum pedes primo. Ostentant Civitatem, et ordinem ipsius; concilio et mensa publica eos secum dignantur; et sunt viri deputati ad hospitum curam et custodiam. Ac si velint fieri cives in Repub. Solis probant eos per mensem in villa; et alterum mensem in Civitate;

Bu nedenle Kent surlarının dışına havuzlar yapılmış, içerde de çeşmelerin yakınına. Onlar için ticaretin pek önemi yok. Ama yine de paranın değerini çok iyi biliyorlar, hatta elçileri ve kâşifleri için para bile basıyorlar ki, bu parayla gerekli ihtiyaçlarını karşılayabilsinler. Kendilerine yetecek kadar mal ayırıp fazlasını satın almaları için, dünyanın değişik Yörelerinden gelen Tüccarları kendi Ülkelerine kabul ediyorlar. Güneş Ülkeliler para almak istemiyor, mallarını kendilerinde olmayan mallar karşılığında takas ediyor, ama kendileri çoğu zaman para verip mal satın alıyor. Güneş Ülkesindeki çocuklar tüccarların azıcık gümüş para karşılığında bu kadar malı elden çıkardıklarını görünce gülmekten kırılıyor. Oysa yaşlılar buna hiç gülmüyor. Ülkelerinin, kölelerin ve yabancıların kötü alışkanlıklarıyla yozlaşmasını istemiyorlar. Bu yüzden ticareti Kentin ana kapılarında yapıyorlar; savaşta esir düşürdükleri insanları da satıyorlar ya da bunları Kent dışında çukurlar kazmada veya ağır işlerde kullanıyorlar. Buralara, gerek arazileri gerekse orada çalışanları gözetmek için düzenli olarak dört askeri birlik yollanıyor. Bunlar, Kentin dört kapısından dışarı çıkıyorlar; bu kapılardan denize kadar taş döşeli yollar uzanıyor ve bu yollarda ticari mallar kolayca taşınıyor, yabancılar da hiç zorluk çekmeden gidip gelebiliyor. Güneş Ülkeliler yabancılara karşı çok müşfik ve cömert davranıyorlar; onları üç gün boyunca devlet bütçesinden yedirip içiriyorlar: Önce ayaklarını yıkıyorlar, sonra Ülkelerini gezdiriyor, kurdukları düzeni gösteriyorlar; Meclislerinde ve halk sofralarında yanı başlarında oturtuyorlar. Görevleri yabancı konukları ağırlamak ve kollamak olan adamları var. Ama konuklar Güneş Ülkesi'nin yurttaşı olmak istediğinde, onları bir ay çiftliklerde, ikinci ay da Kentte çalıştırıp sınıyor,

deinde decernunt, et recipiunt eos certis ceremoniis, et iuramentis etc. Agricultura plurimi fit, non est Terrae palmus absque fructu; observant ventos stellasque propitias, paucis relictis in Civitate exeunt omnes armati in campos ad arandum, seminandum, fodiendum, sarculandum, metendum, colligendum, vindemiandum, cum buccinis, tympanis, et vexillo, et omnia expediunt paucissimis horis perficiuntque labores, ex arte. Carris utuntur velis supersparsis, quae vento feruntur etiam contrario, artificio mirabili rotarum contra rotas, et cum ventus deest, bestia una plaustrum magnum trahit, pulchrum visu. Custodes territorii discurrunt interim armati semper per vices. Stercoratione non utuntur ad campos impinguandos et lutis putantes, quod semina quid marcoris contrahant, ac vitam brevem manducata efficiant, et flaccam, veluti mulieres fuco et non exercitio pulchrae prolem pariunt languidam, quapropter nec tellurem ipsi fucant; sed bene exercent, et arcanis utuntur remediis, ut cito nascantur semina, et multiplicent, nec perdantur, librum habent ad hoc opus, quem vocant Georgica. Pars territorii quanta sufficit aratur, reliqua remanet in pascua animalium.

Porro generosa ars procreandi educandique equos, boves, pecudes, canes, omneque genus bestiarum domesticarum, et cicurum, in summo est pretio apud eos, sicuti

ondan sonra kararlarını veriyorlar ve belli birtakım törenlerle, yeminlerle yurttaşlığa kabul ediyorlar. Tarıma çok önem veriyorlar, ürün almadıkları tek karış Toprak yok. Bu iş için uygun rüzgârları ve yıldızları kolluyorlar. Kentte kalan birkaç kişi dışında hepsi silahlarını kuşanıp çift sürmek, tohum ekmek, toprağı kazmak, çapalamak, ekin biçmek, ürün toplamak, bağ bozumu için tarlalara gidiyorlar, ellerinde bayraklar, borazanlar, davullar eşliğinde. Birkaç saat içinde de el çabukluğuyla bütün işlerini bitiriveriyorlar. Çok geniş yelkenli arabalar kullanıyorlar, müthiş bir icat olan iç içe dönen tekerlekleri sayesinde, ters yönden esen rüzgârlarla bile gidiyor bu arabalar. Rüzgâr olmadığında da o koskoca arabayı tek bir hayvan çekip götürebiliyor; seyretmesi sahiden keyif verici bir manzara. Onlar çalıştığı sırada silahlı gözcüler de nöbetleşe etrafta dört dönüyor. Tarlaları gübrelemek için ne gübre kullanıyorlar, ne de herhangi bir pislik, çünkü tohumlar herhangi bir hastalık kaparsa, onları yiyenin yaşamını kısaltacaklarını ve cılızlaştıracaklarını düşünüyorlar, bu yüzden toprağı gübreyle boyayıp süslemiyorlar; böyle bir toprağı beden eğitimleriyle değil de, boyalar sürüp güzelleşmeye çalışan ve çelimsiz çocuklar doğuran kadınlara benzetiyorlar. Gübreleme yerine, toprağı iyice kazıp sürüyor ve formülleri gizli ilaçlarla besliyorlar, böylece tohumların çarçabuk yeşermesini, çoğalmasını ve çürümemesini sağlıyorlar. Bu konuda bir kitapları var, adı da *Georgica*.[47] Toprakların kendilerine yeterli ürün verecek kadarını sürüyor, kalanını da hayvanların otlaması için bırakıyorlar.

Ayrıca onlara göre, at, öküz, koyun, köpek ya da her tür evcil hayvanın üretilip yetiştirilmesi soylu bir uğraş; hayvanları evcilleştirmeye de çok önem veriyorlar, tıpkı

fuit in tempore Abrahae. Et ita perducuntur ad coitum, ut bene generare queant. Apponuntur picturae nobiles boum, equorum, pecudum etc. Emissarios equos equabus non associant ad pastum, sed opportuno tempore copulant eos in atrio stabulorum campestrium; observant Sagittarium in horoscopo, in bono aspectu Martis et Iovis. Pro bobus Taurum, pro pecudibus Arietem, etc. secundum artem. Habent gregem gallinarum sub Pleiadibus; Anates, Anseres, ductas ad pastum a mulieribus prope Civitatem, non sine ipsarum oblectatione; ubi et loca sunt, quibus clauduntur, et ubi caseum, butyros et lacticinia conficiunt; curant capones, castratos multos, et fructum, etc. Extat liber de hac re, quem Bucolica vocant. Omnibus abundant rebus, quoniam quilibet esse primus cupit in labore, quia paucus est, et fructuosus; ipsique bene dociles sunt; et quicunque inter eos caput est aliorum in huiusmodi ministeriis appellatur Rex. Dicunt enim hoc esse nomen proprium ipsorum, et non ignorantum. Mirum quomodo gregatim mulieres ac viri incedunt, ac nusquam praeter obedientiam Regis, nec ab hoc fastidium contrahunt, ut nos, quoniam agnoscunt illum ut patrem aut fratrem maiorem. Habent nemora et sylvas ferarum, quibus saepe exercentur.

Ars nautica dignificatur valde apud eos, et habent rates et triremes quasdam, absque remigio et absque

İbrahim'in zamanındaki gibi. Ayrıca hayvanları iyi cins üretecek şekilde çiftleştiriyorlar. En iyi cins öküzün, atın, koyunların resimleri hep önlerinde duruyor. Damızlık atları, kısraklarla birlikte otlatmıyorlar, bunun yerine uygun zamanını yakalayıp çiftliklerindeki etrafı kapalı ahırlarda çiftleştiriyorlar. Bu iş için yıdız haritasında Nişancı takımyıldızının[48] Mars ve Iuppiter yıldızlarıyla uygun bir konumda buluştuğu anı gözetiyorlar. Yine yıldız haritasına göre, öküzlerin çiftleşmesi için Boğa takımyıldızını,[49] koyunların çiftleşmesi için de Koç takımyıldızını[50] bekliyorlar. Kümes hayvanları içinse en uygun an Pleiades'in[51] göründüğü an. Ördekler ve Kazlar kadınlar tarafından Kent civarındaki çayırlara götürülüyor, buralarda besleniyor; kadınlara bu iş hiç de angarya gibi gelmiyor. Kent civarına kapıları kapalı barınaklar yapmışlar, buralarda peynir, tereyağ ya da başka türlü sütlü yiyecekler imal ediliyor; bir sürü kısırlaştırılmış horoz besleniyor ve meyve yetiştiriliyor. Bu işler için bir kitapları var, adına *Bucolica* diyorlar.[52] Bu ülkede her şey bol, çünkü hepsi yaptığı işte birinci olmak istiyor, işleri de çarçabuk bitiveriyor, bayağı da verim alıyorlar. Ayrıca hepsi çok bilgili; yaptıkları her işin başında Kral dedikleri bir ustaları var. Kral diyorlar, çünkü onlara göre bu ad sadece bilgililere verilir, cahillere değil. Kadınların ve erkeklerin ekip halinde işlerine gidişlerini seyretmek öyle hoş ki, Krallarının sözünden çıkmadıklarını, Kralı bir baba, bir ağabey olarak bildiklerinden ona nefretle bakmadıklarını görmek; oysa biz hep nefretle bakarız. Bundan başka, vahşi hayvanların yaşadığı koruları, ormanları var, çoğu kez buralarda avlanıyorlar.

Onlara göre denizcilik çok saygın bir sanat. Usta bir işçilikle yapılmış, sularda küreksiz ve rüzgâr gücü olmadan sey-

ventis miro artificio mare perambulantes, alias vero ventis et remis agitatas. Bene norunt stellas, ac fluxus refluxusque maris. Navigant gratia cognoscendi gentes, et Regiones varias, et res. Nemini iniuriam inferunt, nec inferri patiuntur, non praeliantur nisi lacessiti. Dicunt orbem Terrarum eo venturum totum, ut vivat iuxta mores ipsorum, idcirco semper perscrutantur, num alia sit Natio, quae probatiorem et praestantiorem vivat vitam. Federa habent cum Chinensibus, et cum populis multis Insulanis et continentis, Siam, Cancacinae, Calicuti, per quos explorare modo possint. Habent quoque et ignes artificiales ad pugnas navales, et terrestres, multaque stratagematum arcana. Ideo nunquam fere non sunt victores.

HOSP. Pergratum esset nunc audire quibus nutriantur cibis et potibus, et quomodo et quanta est ipsorum vita.

GEN. Ipsi docent prius consulendum esse vitae totius deinde partium. Idcirco quando Civitatem extruxerunt, signa fixa posuerunt in quatuor Mundi angulis. In Horoscopo Leonem, et Iovem a Sole orientalem. Mercurium vero ac Venerem in Cancro, sed prope, quod facerent satellitium. Martem in Sagittario in quinta felici aspectu Aphetam et Horoscopum roborantem. Lunam in Tauro, quae bene aspiciebat Mercurium et Venerem, nectamen quadrato feriebat Solem. Saturnus

redebilen salları ve kadırgaları olduğu gibi, kürekle, rüzgârla gidebilen başka gemileri de var. Yıldızları çok iyi tanıyorlar, denizlerdeki medcezir olaylarını da. Başka ulusları, Ülkeleri ve bilmedikleri şeyleri öğrenmek için deniz seyahatleri düzenliyorlar. Kimseye zarar vermiyorlar, kimseden de zarar görmüyorlar, kendilerine saldırılmadıkça kimseye savaş açmıyorlar. Gün gelecek bütün Dünyanın kendi âdetlerine göre yaşamaya başlayacağını söylüyorlar, bu yüzden kendilerinden daha iyi ve daha üstün bir yaşam tarzı süren bir Ulus olup olmadığını sürekli araştırıyorlar. Çinlilerle dostluk anlaşmaları var, ayrıca gerek Adalarda gerekse kıtalarda yaşayan daha pek çok ulusla, Siam, Cancacina ve Calicutus'la; bir tek buralara keşif gezisi düzenlemişler.[53] Deniz ve kara savaşları için ürettikleri ateşli silahları da var, savaş taktikleriyle ilgili pek çok sırları da. Zaten bu yüzden zafer hep onların oluyor.

HOSPITALARIUS: Şimdi de senden bu halkın ne yiyip ne içtiğini, nasıl ve ne kadar yaşadıklarını dinlemek beni çok sevindirecek.

CENEVİZLİ KAPTAN: Güneş Ülkeliler önce bütün yaşamın,[54] sonra da bireysel yaşamın gözetilmesi gerektiği görüşündeler. Bu yüzden Kentlerini kurduklarında Dünyanın dört köşesine sabit işaretler koymuşlar.[55] Yıldız Haritasında Güneş, Aslan[56] ve Iuppiter'den yükselmekte.[57] Mercurius ve Venus'u Yengeç burcunda göstermişler, ama uydusu olacak kadar da yaklaştırmışlar. Mars'ı Yay burcunda, beşinci uğurlu açıdayken gösterip Yaşam verici ve Doğum Haritasını güçlendirici etkisine dikkat etmişler. Ay'ı Boğa burcunda, Mercurius ve Venus'a uğurlu bir açıdan bakarken göstermişler, ama Güneş'e dik açıda olmamasına dikkat etmişler. Saturnus'u

quartam appetebat domum, nil tamen laedens Solem aut Lunam, sed stabiliens fundamenta erat. Fortuna cum Algol erat in decima, ex quo ipsi augurabantur sibi dominatus firmitatem et excellentiam. Porro et Mercurius in bono Virginis aspectu, et absidis, a Luna illustratus malus esse non potest; et cum Iovialis sit, ipsorum scientia non mendicat, parum curant in Virgine ipsum praestolari, et coniunctionem; observant quoque ad robur et diuturnitatem vitae singularum positionem stellarum in conceptione, ut dictum est.

Cibus ipsorum sunt carnes, butyrum, mel, caseus, dactyli et olera varii generis, et a principio nolebant animalia occidere, eo quod crudele videretur. At considerantes postea crudele quoque esse herbas occidere quae sensum et ipsae habent; unde fame perire opus erat, intellexerunt res ignobiles nobilium gratia factas esse; ideoque nunc omnibus vescuntur. Non tamen libenter occidunt animalia fructuosa, ut boves et equos. Distinctionem observant ciborum utilium et noxiorum, et ex medicinae scientia utuntur eis. Ter cibum perpetuo mutant circulo: primo manducant carnes, secundo pisces, tertio herbas, deinde revertuntur ad carnes, ne gravetur nec extenuetur natura. Senes utuntur cibis digestibilioribus, et manducant ter in die, et parum. Communitas vero bis,

dördüncü evine[58] girerken göstermişler, Güneş'e ya da Ay'a sert etkilerde bulunmamasına, sabit bir konumda bulunmasına da dikkat etmişler. Kader, Medusa Başıyla beraber onuncu evindeymiş.[59] Sonra bu haritayı yorumlayıp, kendileri için hakimiyet, istikrar ve mükemmellik ima ettiğini söylemişler.[60] Ayrıca Başak burcunun açısına ve onun elipsine[61] göre uğurlu bir konumda olduğundan, bir yandan da ay ışığıyla aydınlandığından, Mercurius'un zarar veremeyeceğine hükmetmişler. Zaten Mercurius Iuppiter'e ait olduğundan,[62] Güneş Ülkeliler'in astrolojisinin başka bir gezegene ihtiyacı yoktur. Bu yüzden Mercurius'un Başak burcuna girmesini ve onunla birleşmesini[63] beklemek için pek çaba sarfetmemişler.[64] Ayrıca yaşamın güçlü ve uzun olması için insan ana rahmine düştüğü andan itibaren tek tek her yıldızın gökteki konumunu gözettiklerini söylüyorlar.

Yiyeceklerine gelince, Güneş Ülkeliler et, tereyağ, bal, peynir, çok çeşitli yeşillikler ve sebzelerle besleniyor. Baştan beri hayvanların öldürülmesine karşılarmış, bunu zalimlik olarak görüyorlarmış, hatta daha sonradan bitkileri yok etmenin de aynı derecede zalimlik olduğunu, onların da bir canı olduğunu düşünmüşler. Ama açlıktan öleceklerini anlayınca, aşağı seviyedeki varlıkların yüksek seviyedeki varlıklar için yaratıldığına karar vermişler, o gün bu gündür et de yiyorlar, sebze de. Yine de öküz ya da at gibi yararlı hayvanları öldürmeye gönülleri el vermiyor. Yararlı ya da zararlı yiyecekleri ayırt etmeye özen gösteriyorlar, bunun için hekimlik sanatından yararlanıyorlar. Birbiri ardına üç gün farklı yiyecekler yiyorlar; birinci gün et yiyorlar, ikinci gün balık, üçüncü gün sebze, sonra yeniden ete dönüyorlar; bünyeleri rahatsız olup zayıf düşmesin diye böyle yapıyorlar. Yaşlılar sindirimi kolay yiyeceklerle besleniyor ve günde üç öğün azar azar yemek yiyorlar. Ama toplumun geneli günde iki öğün,

pueri quarter, ut Physicus dispensat. Vivunt ut plurimum ad centum annos; plerique vero ad ducentos.

In potu temperatissimi sunt. Vinum iuvenibus non conceditur usque ad decimum nonum annum nisi necessitas sanitatis urgeat. Post hoc tempus diluto aqua utuntur, ita et mulieres. Senes quinquagenarii aquam plerumque non apponunt. Manducant pro anni temporibus utiliora et omnino, ut a Protomedico, qui hoc curat, consulitur. Nihil noxium tunc reputant, quando a Deo producitur, nisi quantitatis multae abusus adsit. Idcirco in aestate fructibus vescuntur, quia humidi sunt succique pleni et frigidiusculi, contra aestus ardorem et ariditatem, in hyeme siccis rebus, in autumno uvis, quoniam contra atram bilem, et tristitiam datae sunt a Deo. Utuntur plurimum odoribus. Mane surgentes pectunt caput, lavantur vultum et manus in aqua frigida omnes. Deinde dentibus masticant mentam aut petroselinum, aut maratrum, vel manibus confricant: Seniores thus. et orant orientem versus brevi oratiuncula persimili orationi quam nos docuit IESVS. Et egrediuntur alii ad ministrandum senibus, alii in chorum, alii ad functiones Reipub. Deinde se conferunt ad lectiones primas, deinde in Templum, deinde ad exercitium corporale. Deinde quiescunt parumper, sedendo et tandem ad prandium accedunt.

çocuklar ise Hekimin öğütleri doğrultusunda dört öğün yemek yiyor. Ortalama ömürleri yüz yıl, ama çoğu iki yüz yaşına kadar da yaşıyor.

İçkiye gelince, son derece ölçülüler. On yaşına gelmeden hiç bir gence şarap verilmiyor, sadece sağlık açısından zorunluluk olduğunda içebiliyorlar. On yaşına gelenler de şarabı ancak su katarak içebiliyor, kadınlar da böyle yapıyor. Ama elli yaşına gelen yaşlılar şaraba fazla su katmıyor. Beslenmeden sorumlu Başhekim'in öğütleri doğrultusunda mevsimine göre oldukça besleyici gıdalar tüketiyorlar. Tanrı'nın verdiği hiçbir yiyeceğin zararlı olamayacağını düşünüyorlar, yeter ki fazla miktarda tüketilip israf edilmesin. Bu yüzden meyveyle besleniyorlar, hem nemli, hem çok sulu, hem de serinletici olduğu ve yazın kavurucu sıcağa ve kuruluğa karşı kalkan oluşturduğu için. Kışın kuru gıdalarla besleniyorlar, sonbaharda ise Tanrı tarafından kasvet ve kederi yok etmek için bağışlanan üzümlerle. Bu arada bol bol koku sürünüyorlar. Sabahları kalktıklarında hepsi saçlarını tarıyor, ellerini ve yüzlerini soğuk suyla yıkıyor. Sonra nane, maydonoz ya da rezene çiğneyip dişlerini temizliyorlar ve bu otlarla ellerini ovuşturuyorlar. Yaşlılar tütsü yakıyor ve yüzlerini doğuya döndürüp İsa'nın bize öğrettiği duaya benzer kısa bir dua okuyorlar. Sonra hepsi dışarı çıkıyor, kimi yaşlılara hizmet ediyor, kimi kendi ekibine katılıyor, kimi kamu işlerini görmeye gidiyor. Sonra ilk derslerinde bir araya geliyorlar, sonra Tapınakta, sonra beden eğitimleri sırasında. Sonra oturup biraz dinleniyorlar, en sonunda da yemeğe gidiyorlar.

Inter eos non est podagra, neque chiragra, nec catarrhi, nec schiatica, nec colici dolores, nec inflationes et flatus; hi enim morbi a distillatione oriuntur, et ab inflatione; ipsi autem exercitio dissolvunt humorem omnem, et flatum. Quapropter dedecus et magnum si quis spuere et excreare conspicitur; aiunt enim hoc signum esse vel pauci exercitii, vel ignavae pigritiae, vel crapulae et ingluviei; potius inflammationibus laborant, aut spasmo sicco, quibus copia succulenti probique cibi succurrunt. Hecticas vero dulcibus curant balneis, et lacticiniis, et habitatione amaena in villis, et lento, laetoque exercitio. Lues venerea praevalere non potest inter eos, quoniam crebro lavacro vini corpora mundant, oleisque aromaticis leniunt, et sudore exercitii dissolvunt vaporem foetidum a quo putrescit sanguis, et medulla. Phthysim minus patiuntur, quia distillatione carent ad pectus, minime autem asthma, cuius constitutioni crassus humor requiritur. Curant febres ardentes frigido aquae potu. Ephemeras vero odoribus, et brodio pingui, aut somno, aut sonis, aut exultatione. Tertianas emissione sanguinis, et Reubarbaro, aut persimili attractivo, aut decocta aqua in radicibus herbarum purgativarum et acetosarum. Sed raro medicinam purgativam bibunt. Quartanas facile curant, repentinum improvisis metum incutientes et herbis humori quartanae oppositis, aut per similibus; et ostenderunt mihi arcana contra ipsas.

Onlarda gut hastalığına hiç rastlanmamış, ne elde ne de ayakta;[65] ne nezle bilmişler, ne siyatik, ne bağırsak sancısı, ne mide gazı, ne nefes darlığı. Çünkü bu hastalıklar hazımsızlıktan ve bağırsaklarda gaz birikmesinden meydana gelir; buranın halkı beden eğitimleri yaparak bütün ifrazatı ve nefes darlığını önler. Bu yüzden tüküren ya da öksüren birini gördüler mi çok ayıplarlar, çünkü dediklerine göre bu tür şeyler kişinin ya yeterince hareket etmemesinden ya miskin miskin oturup tembellik etmesinden ya sarhoşluğundan ya da oburluğundan ileri gelir. Onlarda en çok yangı ya da kuru kuru kasılmalara rastlanır ki, bunları da bol bol sulu ve sağlıklı yiyecekler yiyerek geçiştirirler. Yoğun ateşi tatlı su banyolarıyla, sütlü yiyeceklerle tedavi ederler, kır evlerinde dinlenmeye çekilir ve hafif hafif, rahatlatıcı beden hareketleri yaparlar. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar onlarda hiç görülmez, çünkü sık sık vücutlarını şarapla yıkarlar, kokulu yağlarla yumuşatırlar ve kanı ve ilikleri kurutan zehirli buharı beden hareketleri yapıp terleyerek atarlar. Vereme de pek rastlanmaz, çünkü göğüslerinde ifrazat birikmez; astım ise hiç yoktur, bu hastalık türü ifrazat birikmiş bünyelerde ortaya çıkar. Yüksek ateşi soğuk suyla düşürürler, hafif ateşi ise güzel kokularla, yağlı et suyuyla giderirler, bir de uyku uyurlar, müzik dinlerler, eğlenirler. Üç günde bir gelen titreme nöbetlerini[66] kan çekerek tedavi ederler, Ravent kökleriyle[67] ya da benzer gevşeticilerle veya birtakım iç söktürücü ve acı otlarla kaynamış suyla. Ama müshil ilaçlarını öyle pek içmezler. Dört günde bir gelen titremeleri ise daha kolay geçirirler, ya hastaları hiç beklenmedik bir anda korkutarak ya da bu tür ateşe zıt etkiler yaratan otlar ya da buna benzer şeyler içirerek; bana istemeye istemeye de olsa bütün bunların sırlarını açıkladılar.

Diligentiori opera curant continuas, a quibus pavent magis, et observatione stellarum, et herbarum, et precibus ad Deum contra ipsas dimicant. Quintanas, sextanas, octanas, etc. fere nullas vides, ubi crassi humores desunt.

Utuntur balneis, ideo et thermas habent ritu Romanorum, et oleis; ac longe plura remedia arcana invenerunt, ad munditiem, sanitatem, et robur servandum. His aliisque modis dimicant contra morbum sacrum, quo crebro infestantur.

HOSP. Signum mirifici ingenii, unde Hercules, Scotus, Socrates, Callimachus, et Machomettus eodem laborarunt.

GEN. Dimicant autem precibus ad Coelum, corroboratione capitis et rebus acidis et exquisita exultatione et brodiis pinguibus insparsis flore farinae triticeae. In condiendis ferculis peritissimi sunt: apponunt macim, mel, butyrum, aromata multa valde corroborantia et pinguedinem acetosis temperant, ne unquam respuant. Non bibunt frigidum nive potum, nec calefactum ex arte, uti Chinenses; non enim indigent auxilio contra humores in caloris nativi subsidium, sed hunc roborant contuso allio, aceto, serpillo, menta, basilico, in aestate, et lassitudine praesertim. Norunt et arcanum ad renovandam vitam quolibet post septennio, absque afflictione, et ex arte suavi, ac mirifica quidem.

En çok hiç düşmeyen ateşten korktuklarından bunun tedavisine büyük özen gösterirler; yıldızları kollarlar, otlar hazırlarlar, Tanrı'ya dualar edip çare ararlar. Beş, altı, yedi ya da daha fazla günde bir gelen titreme nöbetlerine ise buralarda hiç rastlanmaz, çünkü bu ülkede kimsenin bünyesinde ifrazat birikmez.

Hamamlardan da yararlanıyorlar, özellikle Romalılar gibi ılıcaları ve güreş okulları var.[68] Ayrıca bedenlerini temiz tutmak, sağlıklı ve güçlü kılmak için birçok sırlı yöntem keşfetmişler. Bu yöntemlerle ve başka tür tedavi biçimleriyle sık sık başlarına bela olan şu kutsal hastalığa[69] karşı uğraş veriyorlar.

HOSPITALARIUS: Hercules, Scotus, Socrates, Callimachus ve Muhammed de bu hastalığa yakalandığına göre, demek ki bu hastalık bir zeka belirtisi.

CENEVİZLİ KAPTAN: Güneş Ülkeliler bu hastalığa yakalanmamak için Tanrı'ya dualar ediyorlar, başlarını dinlendirerek, ekşi tatlarla, etkili beden hareketleri yaparak, buğday unu karıştırılmış yağlı et suyuna çorbalar içerek deva arıyorlar. Leziz yiyecekler hazırlamada üstlerine yok; baharatlar ekiyor, bal ve yağ koyuyor, keskin kokulu otlar ekliyor, kusmasınlar diye yemeklerin ağırlığını ekşi tatlarla gideriyorlar. Karla soğutulmuş içecekler içmiyor, Çinlilerde âdet olduğu gibi sonradan ısıtılmış içeceklerden de uzak duruyorlar. Vücutlarının doğal ısısını arttıracak ağır salgılara karşı önlem almaya gerek duymuyorlar, ama yaz mevsiminde ya da özellikle yorgun olduklarında dövülmüş sarımsakla, sirkeyle, yabani kekikle, naneyle, fesleğenle bünyelerini güçlendiriyorlar. Gayet hoş ve mucizevi bir yöntemle, ağrısız sızısız, her yedi yılda bir yaşamlarını diriltmenin sırrını da çözmüşler.

HOSP. Adhuc de scientiis, et magistratibus non dixisti.

GEN. Utique, sed quoniam ita curiosus es, plura annectam. Quolibet in novilunio ac plenilunio congregant concilium post sacrificium. Huc admittuntur omnes a 20. annis et supra, et interrogantur una singuli, ut referant, quid desit Reip. qui magistratus suo munere recte fungantur, et qui prave. Item post octavum quemque diem omnes Magistratus congregantur, videl. Θ, primus, et cum eo Potestas, Sapientia, et Amor. Quorum quisque tres sub se magistratus habet, qui simul sunt 13. iique functiones artium sibi convenientium habent. Potestas militiae, Sapientia scientiarum, Amor victus, vestitus, generationis, et educationis. Conveniunt et omnium agminum Magistri, qui sunt decuriones, quinquagenarii, Centuriones, cum mulierum, tum virorum, et tractatur de his, quae Reipub. intersunt; et eliguntur Magistratus, qui tantummodo nominati antea fuerant in concilio magno. Itidem quotidie Consilium ineunt. Θ, et tres viri Principes, de rebus occurrentibus, et corrigunt, et confirmant, et exequuntur, quae decisa sunt in electionibus, aliaque provident necessaria. Non utuntur fortibus, nisi ubi sunt omnino dubii, quo pendere debeant. Hi Magistratus permutantur iuxta populi voluntatem. At priores quatuor nunquam, nisi ipsimet de Consilio inter eos habito cedant dignitatem illi, quem pernoverint sapientiorem seipsis, et ingenio clariorem et puriorem.

HOSPITALARIUS: Bilimlerinden ve memuriyetlerinden hiç söz etmedin.

CENEVİZLİ KAPTAN: Bahsettim, ama mademki bu kadar meraklısın, bari eklemeler yapayım. Her yeni ayda ve dolunayda bir kurban kesip meclisi toplantıya çağırıyorlar. Bu meclis yirmi yaşına basmış ve bu yaşın üstündeki bütün yurttaşlara açık. Meclise katılan herkese tek tek Ülkenin gereksinimleri soruluyor, hangi Memuriyetlerin görevlerini hakkıyla yerine getirdiği, hangilerinin getirmediği konusunda düşünceleri alınıyor. Her sekiz günde bir bütün Yöneticiler toplantı yapıyor, yani başyönetici Güneş ve yardımcıları Güç, Bilgelik ve Sevgi. Bunların her birinin emrinde üç memur bulunuyor, böylece toplantıya katılanların sayısı toplamda on üçü buluyor. Bunlar kendi sorumluluk alanlarına giren sanatların işleyişiyle ilgileniyor: Güç savaş sanatından sorumlu, Bilgelik bilimlerden, Sevgi ise yiyecek içecek, giyim, doğum ve eğitimden. Bütün sanat gruplarının, yani onar kişilik, beşer kişilik ve Yüzer kişilik olarak ayrılan sanat gruplarının Başkanları da önce kadınlar, sonra erkeklerle birlikte toplanıyor ve Ülkenin gereksinimleriyle ilgili konuları tartışıyor, daha önce büyük mecliste adları verilen adaylar arasından Memur seçimi yapılıyor. Bu şekilde günlük Toplantılar düzenleniyor; Güneş ve diğer üç Yönetici güncel sorunları görüşüyor, seçimlerde alınan kararları düzeltiyor, onaylıyor ve uygulamaya koyuyor ya da başka türden gereksinimleri gözden geçiriyor. Ne tür bir karar alacakları konusunda tereddütte kalmadıkça, oylama yapmıyorlar. Seçilen Memurlar halkın isteği doğrultusunda değiştirilebiliyor. Ama baştaki dört Yönetici kesinlikle değiştirilmiyor, sadece kendi aralarında karar alıp, içlerinde daha akıllı, daha parlak ve daha kusursuz bir yeteneğe sahip olarak gördükleri kişiye görevi teslim ediyorlar.

Profecto ita dociles, ac probi sunt, quod libenter cedunt sapientiori, et ab eo discunt. Sed hoc raro accidit. Principalia scientiarum capita subiiciuntur Sapientiae triumviro, praeter Metaphysicum, qui est ipse ☉, qui omnibus scientiis imperat, sicut Architectus, et pudet illum quippiam possibile mortalibus ignorare; sub Sapientia ergo est Grammaticus, Logicus, Physicus, Medicus, Politicus, Moralis, Oeconomicus: Astrologus, Astronomus, Geometra, Cosmographus, Musicus, Prospectivus, Arithmeticus, Poeta, Rhetor, Pictor, Sculptor. Sub Amore triumviro est Genitorius, Educator, Medicus, Vestiarius, Agricola, Pastor, Armentarius, Cicurarius, Magnus Coquinarius, Farctor, etc. Sub Potestate triumviro sunt Stratagemarius, Campionista, Ferrarius, Armarius, Argentarius, Monetarius, Architectus, Magister exploratorum, Magister Equitum, et Peditum, et Equorum: Gladiator, Bombardarius, Fundibularius, Iustitiarius. Ac hi omnes sub se habent particulares Artifices.

HOSP. De Iudicibus autem quid?

GEN. Hoc dicere cogitabam. singuli iudicantur a Magistro primo suae artis, ergo omnes Artifices primates sunt iudices et puniunt exilio, flagellis, vituperio, privatione mensae communis, interdicto ecclesiae, commercii mulierum. At cum casus accidit iniuriosus,

Gerçekten bu görevi daha akıllı birine seve seve teslim ederken ve böyle biri tarafından eğitilirken o kadar itaatkâr ve saygılı davranıyorlar ki. Yine de böyle bir durumla çok az karşılaşılıyor. Bilimlerden sorumlu Başkanlar, üç yöneticiden biri olan Bilgelik'e bağlı; tabii Metafizikçi dışında, çünkü o zaten Güneş'in kendisidir ve adeta bir Mimar gibi bütün bilimlere hükmeder; onun insan zekasının algılayabileceği herhangi bir bilgiye hakim olamaması utanç kaynağı olarak görülür. Demek ki Bilgelik'in emrinde Gramerci var, Mantıkçı, Doğabilimci, Hekim, Siyasetçi, Ahlakbilimci ve İktisatçı var; aynı zamanda Astrolog, Gökbilimci, Geometrici, Evrenbilimci, Müzikçi, Gelecek Yorumcusu, Aritmetikçi, Şair, Hatip, Ressam ve Heykeltıraş da var. Üçlü yöneticiden Sevgi'nin emrinde ise Doğum Uzmanı, Ziraatçı, Eğitimci, Hekim, Elbise İmalatçısı, Çiftçi, Çoban, Hayvan Yetiştiricisi, Hayvan Terbiyecisi, Başaşçı, Kümes Hayvanlarının Beslenme Sorumlusu ve benzeri meslek grupları yer alıyor. Üçlü yöneticiden Güç'ün altında Savaş Taktikleri Uzmanı, Savunma Uzmanı, Demirci, Silah Yapımcısı, Hazinedar, Para Basmaktan Sorumlu Memur, Mühendis, Keşif Kolu Başkanı, Süvari Bölüğü Komutanı, Piyade Bölüğü Komutanı, Seyis, ayrıca Gladyatör, Topçu, Mancınık Ustası ve Adaletten Sorumlu Memur görev alıyor. İşte bu yöneticilerin her biri kendi emri altında böyle özgün Zanaatkârlar bulundurmakta.

HOSPITALARIUS: Yargıçları hakkında neler diyeceksin?

CENEVİZLİ KAPTAN: Ben de tam bu konudan söz etmeyi düşünüyordum. Her bir görevli kendi icra ettiği sanatın Başkanı tarafından değerlendirilir; bu yüzden rütbece en büyük Zanaatkârlar aynı zamanda yargıçtır ve sürgünle, kırbaçla, kınamayla ceza verir, halk sofrasına oturtmaz, tapınağa almaz, kadınlarla muhabbete sokmaz. Ciddi bir zarar ziyan söz konusu oldu-

morte punitur, et oculum pro oculo solvunt, nasum pro naso, dentem pro dente, etc. iuxta legem talionis, si casum est voluntarius, et praefuit consilium. Quando vero rixa est, ac nullo praeeunte consilio accidit, sententia mitigatur; non tamen a Iudice, sed a Triumviratu, a quibus etiam provocatur ad Θ non per iustitiam, sed per gratiam. Hic autem potest condonare. Carceres non habent, nisi turrem unam ad includendos rebelles hostes, etc. Non scribitur libellus causae, quem vulgo dicimus processum. Sed coram Iudice ac Potestate accusatio et testes producuntur, et reus respondet defensionem; et statim absolvitur aut condemnatur a Iudice, et si provocat ad Triumvirum, sequenti die absolvitur aut condemnatur. Tertio vero die ab Θ aut gratis dimittitur per indulgentiam, aut sententia inviolabilem accipit firmitatem et reus accusatori conciliatur et testibus, tanquam medicis suae aegritudinis, amplexu, osculoque etc. Nec quispiam moritur, nisi manibus populi occidatur aut lapidetur, primo tamen incipientibus accusatore ac testibus. Carnifices enim et Lictores non habent, ne faedetur Respub. Aliis vero datur electio mortis, qui sibi pulverem bellicum in sacculis circundant, et supposito igne cremantur, assistentibus hortatoribus ad bene moriendum. Tota autem Civitas collacrymatur, et precantur Deum ut sedetur ira sua, dolentes quod eo devenerint, ut membrum Reipub. putridum habeant resecandum.

ğunda ise ölüm cezasına çarptırır ve intikam yasasına göre göze göz, buruna burun, dişe diş, vs. uygulanır, tabii suç isteyerek ve önceden tasarlanarak işlenmişse. Sadece münakaşa söz konusu olduğunda ve olayda kasıt yoksa ceza hafifletilir; ama Yargıç tarafından değil de Üçlü Yönetici tarafından. Suçlu bu Üçlü Yönetici'den Metafizikçi'ye hakim kararını değiştirmek için değil, merhametini dilemek için başvurabilir;[70] Metafizikçi de lütfedip kendisini affedebilir. Hapishaneleri yoktur, başkaldıran düşmanları kapadıkları tek bir kule dışında. Genellikle dava dediğimiz iddiaların yazıldığı bir kitapçıkları da yoktur. İddianame ve kanıtlar Hakimin ve Güç'ün önüne sunulur, sanık savunmasını yapar. Yargıç onu ya hemen beraat ettirir ya da cezaya çarptırır, sanık Üçlü Yönetici'ye başvurmuşsa, ertesi gün ya beraatine karar verilir ya da hüküm giyer. Davanın üçüncü gününde, sanık ya Metafizikçi'nin lütfuyla serbest bırakılır ya da hakkında verilen hüküm hiç dokunulmadan bırakılır. Davalı bağışlanırsa, derdine deva kabilinden, davacısıyla ve onun tanıklarıyla barıştırılır, kucaklaşıp öpüşür. Halkın elinden olmadıkça hiç kimse öldürülmez ya da taşlanmaz. Taşlanacaksa ilk taşı davacı ve tanıklar atar. Ülkenin adını lekelememek için ne cellatları vardır ne de *Lictor*'ları.[71] Ölüm şekli halka bırakılır; suçlunun etrafına çepeçevre, içinde barut olan küçük çuvallar konur ve ateşe verilerek yakılır, bu arada ölümün ansızın gerçekleşmesine yönelik tavsiyelerde bulunan kişiler de orada hazır bulunur. Ne olursa olsun Halk böyle bir durumda gözyaşı döker, hep bir ağızdan Tanrı'nın öfkesinin yatışması için yalvarır, çünkü Ülkenin çürük bir uzvunu kesip atmak[72] gerekliliği doğduğu için hepsi kederlidir.

Et quidem rationibus ipsum reum convincunt et sermocinantur donec ipsemet acceptet cupiatque sententiam capitis, alioquin nec moritur. At si facinus commissum est contra libertatem Reipub. aut contra Deum, aut contra magistratus supremos, absque misericordia sit subito animadversio. Hi tantummodo morte puniuntur. Qui autem moriturus est coram populo cogitur ex religione dicere causas, quibus non deberet mori, et peccata aliorum qui mori et ipsi deberent; et culpas magistratuum, asserando quod hi deterius supplicium mererentur si tamen ita videtur illi in conscientia. Ac si vicerit rationibus, mittitur in exilium: et expiant Civitatem precibus, sacrificiis, et emendationibus. Non tamen nominatos a Reo vexant, sed admonent. Peccata fragilitatis et ignorantiae puniuntur tantummodo vituperiis, et coactione ad consuetudinem continentiae, aut ad disciplinam illarum scientiarum aut artium, contra quas peccavit, et ad se invicem ita se habent, quod videntur omnino esse eiusdem corporis membra, et alter alterius. Hic scias velim, quod, si quis peccator non expectata accusatione ultro magistratus adit, accusans se, ac petens emendationem, liberatur a poena occulti criminis, quae commutatur in aliam, dum accusatus non fuisset. Magnopere cavent ne cui quispiam calumniam struat: si quidem in poenam talionis incidat est opus. Et quia semper turmatim ambulant, et operantur,

Bir yandan da birtakım akıl yürütmelerle ölüme mahkûm olmuş kişi iknaya çalışılır ve suçlu idam cezasını kabul edene ve bunu kendisi isteyene kadar kendisiyle konuşulur; ancak bu şekilde ölecekse ölür. Ülkenin özgürlüğüne ya da Tanrı'ya veya Üst Yöneticilere karşı bir suç işlenmişse, suçlunun cezası hiç acımadan anında yerine getirilir. Sadece bu tür suç işleyenler ölüm cezasına çarptırılır. Öte yandan idama mahkûm edilen suçludan halkın huzurunda kendisinin ölmemesini gerektiren nedenleri ve kendisi yerine ölmesi gerekenlerin günahlarını, hatta yöneticilerin işlediği suçları bütün samimiyetiyle söylemesini ve kendisinin vicdanını rahatsız etmeyecekse neden onların kendisinden daha büyük bir cezaya layık olduklarını kanıtlamasını isterler. Bu ifadeler akla yatkın bulunursa onu sürgüne yollarlar. Sonra Ülkelerini dualarla, kurbanlarla ve davadaki hataları düzelterek arındırırlar. Sanık tarafından adı verilen kişileri tartaklamazlar, ama uyarırlar. Zaaflar ya da cahillikler yüzünden işlenmiş suçlar sadece kınama cezası alır; suçu işleyeni kendisine hakim olmaya davet ederler ya da cahili olduğu bilim veya sanat dalını öğrenmeye zorlarlar. Birbirlerine öyle sıkı sıkıya bağlıdırlar ki, sanırsın gerçekten hepsi tek bir vücudun birer uzvu, biri diğerine ait. Şunu da bilmeni isterim, herhangi bir suçlu itham edilmeyi beklemeden kendi isteğiyle bir hakime başvurup kendi kendini itham eder ve ıslah olmayı talep ederse, gizlice işlemiş olduğu suçuna verilecek cezadan kurtulur ve henüz başkalarınca itham edilmediği için cezası başka bir cezaya çevrilir. Herhangi birinin iftiraya uğramamasına da çok büyük önem verirler, böyle bir durumda, iftira atanın cezası, iftira attığı kimseye verilecek cezanın aynısı olur.[73] Buranın halkı her zaman takım halinde yürüdüğünden, takım halinde çalıştığından,

quinque testes ad convincendum peccatorem requiruntur, alioquin praestito iuramento liberatur cum comminatione. Sin secunda et tertia vice accusatur sub duobus aut tribus testibus geminatam pendet poenam. Ipsorum leges paucae sunt, ac breves et clarae, descriptae omnes in tabula aerea, pendente ad valvas Templi, hoc est in columnis, et quidem in singulis columnis inscriptae cernuntur quidditates rerum metaphysico stylo ac brevissimo. Quid videl. est Deus, quid Angelus, quid Mundus, Stella, Homo, Fatum, Virtus, etc. Magno quidem sale. Et omnium virtutum definitiones ibi sunt delineatae, et Iudices omnium virtutum sedile habent, hoc est tribunal, quilibet sub ea columna, in qua virtutis, cuius sunt Iudices, definitio extat et cum iudicat, ibi sedet, dicens, Fili tu peccasti contra hanc sacram definitionem, beneficientiae, vel magnanimitatis, vel, etc. lege. ac habita discussione, condemnat ipsum ad poenam, cuius est reus, videl. maleficientiae, abiectionis, superbiae, vel ingratitudinis, vel pigritiae, etc. Condemnationes autem sunt certae veraeque medicinae, et quidem suavitatem redolentes magis, quam poenam.

HOSP. Iam te dicere oportet de sacerdotibus, sacrificiis, et Religione, ac fide ipsorum.

GEN. Summus Sacerdos est ipse ☉. et omnes Magistratus, at primiores tantum, eorum munus est conscientias expurgare. Itaque universa Civitas clancularia confessione, qua utimur et nos, peccata sua pandunt

suçluya karşı bir dava açılabilmesi için beş tanık gerekir, aksi halde suçluya gözdağı verilir ve suçsuz olduğuna dair yemin ettirilip serbest bırakılır. Ama söz konusu kişi ikinci ya da üçüncü kez aynı şekilde suçlanırsa, bu kez iki ya da üç tanıkla daha şiddetli bir cezaya maruz kalır. Güneş Ülkelilerin pek az yasası var, bunlar da gayet kısa ve anlaşılır yasalar; hepsi bronz bir levhaya yazılmış ve Tapınağın açılır kapanır kapılarının üstüne asılmış, yani sütunlara. Bundan başka bu sütunların her birinin üstünde varlıkların tanımlarının yazıldığını görüyorsunuz, metafiziğe uygun bir dille, kısacık, yani Tanrı ne, Melek ne, Dünya ne, Yıldızlar, İnsan, Yazgı ve Erdem ne, vb; hepsi bilgece açıklanmış. Bütün erdemler tek tek betimlenerek gösterilmiş, burası bir mahkeme, her bir erdemin yargıcı kürsüde yerini almış. Hakimlerin olduğu sütunun altına her bir erdemin tanımı yazılmış; hakim kararını verirken oturuyor ve şöyle diyor: "Ey Oğul, sen iyiliğin, yüce gönüllülüğün (ya da hangi erdemse) bu kutsal tanımına karşı suç işledin, oku." Duruşma sonrası, suçlu neden yargılanıyorsa, örneğin zarar ziyandan, umutsuzluktan, kibirden, nankörlükten, tembellikten, neyse ne, bu yargıç ona gereken cezayı verir. Bu tür suçlamalar derde deva ilaçlardır ve gerçek cezanın kendisinden çok daha büyük bir iyilik yayarlar.

HOSPITALARIUS: Şimdi de rahiplerden, kurban törenlerinden, halkın Dininden ve inancından söz etmelisin.

CENEVİZLİ KAPTAN: En yüce Rahip Metafizikçi'nin kendisi. Ama bütün üst konumdaki Yöneticiler de birer rahip; onların görevi vicdanları arındırmak. Bizde olduğu gibi, bütün Ülke halkı günahlarını gizlice itiraf ederek bunları yöneticilere açık

magistratibus, qui simul purgent animas, ac addiscant quae peccata grassentur in populo. Deinde ipsi magistratus sacri confitentur peccatia propria tribus principibus supremis, et confitentur simul aliena; neminem tamen nominando, sed confuse, praesertim graviora, et noxia Reipub. Ipsi tandem tresviri eadem peccata, ac propria simul confitentur ipsi ☉, qui proinde agnoscit, quae peccatorum genera grassantur in Civitate, et succurrit opportunis remediis. Tunc offert sacrificium Deo, et preces ac prius confitetur peccata totius populi coram Deo puplice in Templo super altari, quotiescunque necesse fuerit correctione, neminem tamen peccatorem ex nomine declarando. Itaque absolvit Populum commonendo, ut caveat ab eiusmodi criminibus; deinde, sua publice confitetur: deinde sacrificium offert Deo, ut Civitati condonet, et ipsam a peccatis absolvat, et doceat, et defendat: semel in anno quoque Principes supremi singularum Civitatum subditorum quisque suorum fatentur peccata coram ☉. Unde nec mala provinciae ignorat, et humanis, et coelestibus remediis, proinde consulit omnibus, etc.

Sacrificium est huiusmodi. ☉ interrogat populum, quisnam ex eis velit se sacrificium Deo dare pro membris suis, et qui sanctior est seipsum offert. Tunc super quadrata tabula ceremoniis et precibus praelibatis

etmiş olur. Yöneticiler hiç vakit kaybetmeden ruhları arındırırken, bir yandan da halk arasında en çok hangi günahların işlenmiş olduğunu öğrenir. Kutsal yöneticiler ise kendi günahlarını en üstün üç yöneticiye açıklar, aynı anda başkalarının işlediği günahları da dile getirirler; belli bir isim vermezler, ama özellikle en ağır kusurları ve Topluma büyük zararı dokunacak günahları açıklarlar. Sonunda üçlü yönetici bu günahları, kendi işledikleri günahlarla birlikte Metafizikçi'ye itiraf eder. Böylece Metafizikçi Ülkede hangi günahların işlenmiş olduğunu anlar ve vakit geçirmeden uygun çözüm yolları arar. Sonra Tanrı'ya kurbanlar sunar, dualar eder. Ama daha önce bütün Ülke halkının günahlarını Tanrı'nın huzurunda ve Tapınaktaki sunağın üstünde halka açıkça itiraf eder; ve ne zaman insanları günahlarından arındırmak durumu hasıl olsa bu işlemi tekrarlar, ama günahı işleyenin adını asla açık etmez. Böylece bir daha bu tür suçlar işlememeleri konusunda Halkı uyararak onları günahlarından kurtarmış olur; sonra kendi günahlarını açıkça itiraf eder; ardından Ülkeyi affetmesi, günahlarını bağışlaması, doğru yolu göstermesi ve onları koruması için Tanrı'ya kurban sunar. Güneş Ülkesi'ne boyun eğmiş her Kentin en üst Yöneticileri yılda bir kez Metafizikçi'nin huzurunda günahlarını itiraf eder. Böylece Metafizikçi eyaletlerde işlenen suçlardan habersiz kalmamış olur ve vakit geçirmeden gerek dünyevi gerekse tanrısal güçleri devreye sokarak çözüm yolları arar.

Kurban töreni şu şekilde gerçekleşir: Metafizikçi halka sorar ve içlerinden bütün yurttaşları adına Tanrı'ya kurban sunmak isteyen var mı yok mu öğrenir. Diğerlerine göre daha erdemli bir kişi öne çıkar. Belli birtakım dinsel törenler ve duaların ardından, söz konusu kişi dört köşeli bir masanın

ponitur, quae nimirum per fibulas quatuor funibus quatuor alligata, pendentibus ex quatuor trochleis testitudinis parvae, et clamant ad Deum misericordiarum, ut acceptum habeat sacrificium illud humanum voluntarium, non ferinum involuntarium, quod Gentiles faciunt; mox funes trahi iubet Sol, sacrificiumque sursum elevatur ad centrum testitudinis parvae, ac ibi orationibus se dedicat ferventissimis; et cibus subministratur illi per fenestram a sacerdotibus circum habitantibus, sed parce, donec Civitas expiata fuerit, ipseque oratione et ieiunio precatur Deum coeli, ut spontaneum acceptet sacrificium sui, et post 20. aut triginta dies placata ira Dei, fit sacerdos, aut (sed rarissime) revertitur deorsum, sed exteriorem per viam sacerdotalem. Et hic vir in posterum honore et benevolentia tractatur multa, eo quod ipse se in mortem obtulit pro patria. Deus autem mortem non vult. Insuper 24. Sacerdotes super templo commorantur, qui in media nocte, et in meridie et in mane et in vesperi, quarter videlicet in die Psalmos canunt coram Deo, eorumque munus est inspectare stellas, et astrolabiis earum motus notare et effectus in res humanas, et vires pernosse. Idcirco norunt in qua Regione orbis quaenam fuerit mutatio, aut futura sit, et in quo tempore, et mittunt exploratum si ita se res habeat, et notant praedictiones veras et falsas, ut possit ex experientia rectissime praedicere.

üstüne konur. Bu masa tapınağın küçük kubbesine asılı dört makaradan geçen dört halatla bağlanmıştır. Bağışlayıcı Tanrı'ya yakarırlar ve inanlı insanların sundukları bu kurbanı kabul etmesini dilerler; Güneş Ülkelilerin sunduğu bu kurban Kafirlerin sunduğu gibi vahşi bir hayvan değildir. Ardından Metafizikçi kurbanın yukarı çekilmesini emreder, böylece kurban yukarıya, tapınağın küçük kubbesinin ortasına yükseltilir; kurban burada coşkun bir şekilde dualar etmeye başlar, kubbenin etrafındaki odalarda oturan rahipler pencerelerden kendisine yiyecek verir, ama azar azar, ta ki Ülke günahlardan arınıncaya değin. Kurban Göğün Tanrı'sına dua ederek ve oruç tutarak, gönüllü olarak adadığı varlığını kabul etmesi için O'na yalvarır. Yirmi ya da otuz gün geçtikten sonra, Tanrı'nın öfkesinin yatışmasıyla birlikte kurban, rahip olur; bazen yeniden aşağı indirilir (ama bu duruma pek sık rastlanmaz), tabii rahiplerin kullandığı dışardaki yoldan. Bundan böyle, yurdu için kendisini ölüme sunan bu kişi halk tarafından büyük saygı ve iyilik görür. Oysa Tanrı bir insanın kendisini ölüme atmasına asla razı değildir. Bundan başka, yirmi dört Rahip tapınağın üstünde oturur, gece yarısı, sabah, akşam ve öğlen Tanrı'nın huzurunda ilahiler okur. Bunların görevi yıldızları gözlemlemek ve usturlaplarını[74] kullanarak bütün yıldız hareketleri ve insanların yaşamında yarattıkları etkileri ve özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi edinmektir. Bu amaçla, söz konusu rahipler dünyanın herhangi bir Bölgesinde meydana gelen ya da gelebilecek değişiklikleri, bu değişikliklerin ne zaman meydana geleceğini bilir ve böyle bir durumdan haberdar olduklarında keşif için adamlar yollarlar, böylece varsayımlarının doğru ya da yanlış olduğunu anlarlar ki, deneyimle buldukları bu bilgileri en doğru şekilde önceden aktarabilsinler.

Hi decernunt horas generationis, et dies sationis, et messis, et vindemiae, ac sunt veluti internuncii, et intercessores, et copula inter Deum, et homines, et ex his ut plurimum sufficiuntur Soli. scribunt praeclara et scientias investigant. Deorsum non descendunt nisi ad prandium, et coenam, uti spiritus ex capite ad ventriculum et iecur; Mulieribus non commiscentur, nisi raro ob corporis medicinam. Singulis diebus Sol ascendit ad illos, et ratiocinatur cum eis de his quae noviter investigaverunt in beneficium Civitatis, et omnium Mundi Nationum.

In templo inferne perpetuo unus de populo adsistit orans coram altari, et alius singulis horis sibi succedit, sicut nos consuevimus in supplicatione solemni quadraginta horarum, et hunc orandi modum vocant iuge sacrificium. Post refectionem referunt gratias Deo in Musica. Deinde canuntur gesta Heroum Christianorum, et Hebraeorum, et Gentilium, et omnium Nationum, et hoc delitiosum est illis. Nemini quippe invident. Canuntur Hymni de Amore, de Sapientia, et de omni virtute sub Magisterio Regis sui. Assumit quilibet quam magis amat mulierem, et chorea exercentur honesta formosaque sub peristiliis. Mulieres gestant prolixos capillos consertos collectosque in modum unum omnes in capitis coronide eductos tamen in contextum cincinnum unum. Homines vero unum modo cincinnum attonsis circum reliquis crinibus; unum velum, et unum desuper caputium rotundum parum excedens capitis formam.

Ayrıca bu rahipler üreme için, ekim, hasat ve bağbozumu için en uygun saati de belirlerler, adeta Tanrı ile insanlar arasında bir elçi, bir arabulucu ya da bir iletişim ağıymış gibi. Geleceğin Metafizikçileri genellikle bu rahipler arasından seçilir; bütün önemli bilgileri kayda geçiren ve bilimleri keşfeden bu rahiplerdir. Öğle yemeği ya da akşam yemeği dışında hiç aşağı inmezler, o da kafa güçleri midelerine ve iştahlarına[75] kaydığı için; Kadınlarla da ilişkiye giremezler, ama nadir de olsa bazen bedensel sağlıklarını korumak adına bu tür bir ilişki yaşayabilirler. Her gün Metafizikçi onların yanına çıkar ve kendileriyle konuşup Ülkenin ve bütün Dünya Uluslarının refahı için yeni bir şey keşfedip keşfetmediklerini öğrenir.

Tapınağın aşağısında, mihrabın önünde halktan biri sürekli nöbet tutar ve dua eder, saat başı nöbet değiştirilir, tıpkı bizim şükran günlerinde her dört saatte bir nöbet değiştirmemiz gibi. Bu dua şekline onlar sonsuz ibadet adını verirler. Biraz soluklanıp dinlendikten sonra Müzik eşliğinde yeniden Tanrı'ya şükranlarını sunarlar. Sonra Hıristiyanların, Yahudilerin ve kendi dinlerinden olmayan bütün Ulusların Kahramanlarının başarılarını terennüm ederler; bu onlar için büyük bir keyiftir; çünkü hiçkimseye kıskançlık beslemezler. Aşk, Bilgelik ve kendi Krallıklarının Yöneticilerinin sorumluluğundaki her türlü erdem üzerine İlahiler okurlar. Daha sonra her erkek en çok sevdiği kadını seçer ve onunla revakların altında gayet saygılı ve zarif danslar etmeye başlar. Kadınların saçları uzundur, hepsi onları bir örnek bağlar ve büküp tepesine topuz yapar, tek bir lüleyi de örüp aşağı salar. Erkeklerse bütün saçlarını çepeçevre kazıtıp tepelerinde tek bir tutam bırakır; başlarına bir örtü takarlar, onun da üstüne başlarından biraz daha genişçe, yuvarlak bir takke geçirirler.

Pileis in campestribus utuntur, domi vero biretis albis, aut rubris, aut variis iuxta artem aut ministerium quisque suum, magistratus vero grandiusculis et pomposioribus. Ipsorum festivitates magnae sunt, quando sol quatuor cardines Mundi intrat, hoc est, in Cancrum, in Libram, in Capricornum, et Arietem, et doctas formosasque exhibent actiones, quasi comicas, et singulis Pleniluniis et Noviluniis festum celebrant; et in diebus quando Civitatem fundaverunt, aut victorias reportaverunt, aut etc. et cum Musica vocum foeminearum, et cum tubis et tympanis, et bombardis. Ac Poetae canunt laudes praeclariorum Ducum et victorias. Veruntamen qui mentitur, etiam in alterius herois laudem punitur. Non potest poetae munus exercere, qui mendaciter fingit, hancque licentiam iudicant esse orbis humani perniciem, eo quod auferat praemium virtutibus, ac aliis praebeat saepe vitiosis, ex metu, vel adulatione, ambitione et avaritia. In nullius gloriam erigitur statua, nisi post eius mortem. Attamen vivens inscribitur in libro heroum, quicunque invenisset novas artes, aut arcana utilissima, vel beneficium ingens sive domi sive militiae in Rempub. contulerit. Non humantur corpora defunctorum, sed cremantur, ut pestis non suboriatur, et ipsa convertantur, in ignem, rem tam nobilem ac vivam, quae a sole venit, et ad solem regreditur. Idem et ne Idolatriae detur occasio. Remanent tamen statuae ac picturae Heroum;

Kırsal alanlarda başlarına kep giyerler, kent içinde ise icra ettikleri sanata ya da resmi görevlerine göre beyaz, kırmızı veya alacalı dört köşe şapkalar[76] takarlar. Yöneticilerin ise diğerlerine göre biraz büyük ve daha ihtişamlı şapkaları vardır. Büyük şenlikleri vardır bura halkının; Güneş Gökyüzünün dört ana noktasına, yani Yengeç, Terazi, Oğlak ve Koç burcuna girdiğinde kutlanır bu şenlikler ve bilgece kurgulanmış çok hoş oyunlar sergilerler, komedi gösterileri gibi; ayrıca, her Dolunayda ve her Yeni Ay'da bir bayram kutlarlar; Kentin kuruluş yıldönümlerinde, kazandıkları zaferlerin ya da bunun gibi başarıların yıldönümlerinde de şenlikler düzenlerler, kadınların söylediği Şarkılar eşliğinde, borazanlarla davullarla, toplar atarak. Ozanlar da üstün Komutanlara ve kazandıklara zaferlere övgüler düzer. Ama başka halkların kahramanlarını överken dahi yalan söylemeye kalkarlarsa, cezalandırılırlar. Yalanlar uydurarak şiirler söyleyen kişi ozanlık sanatını icra edemez; böyle bir ehliyetin insanlık dünyası için bir veba olduğunu düşünürler; çünkü bu ehliyet erdemlilerin hak ettiği ödülü onların ellerinden alıp her zaman ahlaksızlara sunar, ya korkudan ya dalkavukluktan ya hırstan ya da açgözlülükten. Ölmeden önce kimsenin onuruna heykel dikmezler. Ama kişi sağken, yeni sanatlar icat etmiş ya da insanlığa yararlı sırlar keşfetmişse veya gerek yurt topraklarında gerekse savaş alanında Devlet'in hayrına dokunacak hizmetlere imza atmışsa, adını kahramanlar kitabına yazarlar. Ölenlerin bedenlerini gömmezler, salgın bir hastalığa yol açmasın ve Güneş'ten gelip Güneş'e geri dönen o çok soylu ve çok güçlü elemente, yani ateşe dönüşsün diye yakarlar. Böylece Putperestliğe de fırsat tanımamış olurlar. Gerçi Kahramanların heykellerine ve resimlerine hiç dokunmamışlar,

ipsaque inspectant formosae mulieres, generationi dedicatae, a Repub. Orationes fiunt ad quatuor angulos Mundi horizontales, et quidem mane primo ad Ortum Solis, deinde ad Occasum, deinde ad Austrum, deinde ad Septentrionem, e contra in vespere, primo ad Occasum, deinde ad Orientem, deinde ad Septentrionem, et deinde ad Austrum, et replicant unum modo carmen, quo postulant corpus sanum et mentem sanam sibi ipsis; omnibusque Gentibus, et beatitudinem: et concludunt, veluti Deo videtur optimum! Caeterum attenta oratio prolixa est, et in Coelum effunditur. Idcirco altare rotundum est, et ad angulos rectos decussatim divisum interviis, per quas ☉ intrat, post quatuor repetitiones, ac rogat suspiciendo Coelum: Hoc illis observatur ut mysterium magnum; vestimenta pontificalia sunt mirificae formositatis, et significationis instar Aaronis.

Tempora partiuntur iuxta annum Tropicum, non autem sidereum, sed quotannis notant quantum temporis illud anticipet istud. Opinantur Solem perpetuo deorsum appropinquare, ideoque peragrando circulos angustiores pervenit hoc anno ad Tropicos et Aequinoctia, antequam praeterito, aut videtur pervenire eo quod oculus humiliore cernendo ipsum in obliquo, prius quoque pervenire ac obliquare conspicit; menses lunari metiuntur cursu, annum vero Solari. Ideoque hunc illi non concordant usque ad 19. annum, quando etiam caput Draconis suum perficit cursum. Qua de re novam condiderunt Astronomiam.

Ülke halkının çiftleşmek için seçtiği güzel kadınlar bunları seyrediyor. Dua ederken yüzlerini evrenin dört yatay köşesine[77] çeviriyorlar; sabahleyin, ilkin Doğan Güneş'e, sonra Batan Güneş'e, sonra Güneye ve son olarak da Kuzeye; akşamleyin de tam tersi, ilk olarak Batan Güneş'e çeviriyorlar, sonra Doğan Güneş'e, sonra Kuzeye ve son olarak da Güneye. Tek çeşit duaları var; bu duayla hem kendileri hem de bütün Uluslar için beden ve akıl sağlığı diliyorlar, bir de mutluluk; sonra da şöyle bitiriyorlar: "Her şey Tanrı'nın istediği gibi iyi olsun!" Ama bir arada ettikleri duaları daha uzun, bunu Gökyüzüne bakarak söylüyorlar. Bu yüzden tapınağın mihrabı daire şeklinde ve birbirlerini dik açıyla kesen çapraz yolları var; Metafizikçi yeryüzünün dört ana yönüne dua ettikten sonra bu yollardan mihraba ulaşıyor ve Gökyüzüne dönerek yakarıyor. Bu tören onlar için büyük bir sır içeriyor. Rahiplerin giysisi olağanüstü güzellikte, Harun'unki[78] gibi anlam yüklü.

Zamanı yıldız yılına göre değil, Tropik yıla göre bölüyorlar,[79] ama her yıl tropik yılın yıldız yılının ne kadar önüne geçtiğini de gözlemliyorlar. Güneş'in gitgide aşağıya yaklaştığını, bu yüzden hep daralan çemberler çizerek daha bir yıl geçmeden Dönencelere[80] ve Ekinokslara[81] vardığını düşünüyorlar ya da vardığını sanıyorlar; çünkü göz yakından baktığında onu eğik şekilde gördüğünden zamanından önce vardığını ve eğildiğini sanıyoruz.[82] Ayları Ay'ın dolanımına göre, yılı da Güneş'in dolanımına göre hesaplıyorlar.[83] Bu yüzden bu ikisi bu Ülkede ancak on dokuz yılda bir, yani Ejderha'nın Başı[84] döngüsünü tamamladığında birbirine denk düşüyor. Bunu dikkate alarak yeni bir Gökbilim oluşturmuşlar.

Laudant Ptolomeum, admirantur Copernicum: etsi Aristarcum ac Philolaum ante illum. Sed dicunt alterum numeros motuum notare calculis, alterum fabis, neminem vero ipsis rebus numeratis mensisque; ac satisfacere Mundo in moneta significatoria, et non reali. Idcirco ipsi summo conatu hoc negocium perscrutantur, necessarium enim est valde ad cognoscendam Mundi constructionem, et fabricam et num periturus sit, nec ne, et quando; et prorsus verum esse credunt IESU CHRISTI oraculum, de signis in Sole, et Luna, et Stellis: quae stultis nostrarum multis non ita apparent: quos Mundi interitus sicut fur in nocte comprehendet. Ergo expectant illi seculi renovationem, forte et finem. Aiunt dubitationis plenum, esse num factus sit Mundus ex nihilo, aut ex ruinis aliorum Mundorum, aut ex Chao, sed verisimile existimant, imo certum quod factus fuerit, et non ab aeterno. Idcirco valde in hoc et in multis Aristotelem oderunt, quem Logicum appellant, non Philosophum. Et ex anomaliis rationes contra aeternitatem eliciunt plurimas. Solem et Stellas tanquam res viventes ac statuas Dei, et Templa, Altariaque Coelestia viva honorant, non autem adorant. Prae cunctis vero venerantur Solem. At creaturam nullam latriae adoratione dignantur, hanc soli Deo exhibent,

Ptolemaeus'u övüyorlar; Copernicus'a da hayranlar, ama yine de Aristarchus ve Philolaus'un gönüllerindeki yeri Copernicus'un da önünde.[85] Buna rağmen göksel cisimlerin hareketlerinin sayısını birinin çakıl taşıyla, diğerinin fasülyelerle hesapladığını, yani hiç birinin sayılabilir ve ölçülebilir şeylerle hesap yapmadığını söylüyorlar; sonuçta bu Dünyaya olan borçlarını altınla değil, temsili parayla ödüyorlar.[86] Yine de gökbilimle ilgili her tür uğraşı iş edinmişler, bu konuda canla başla çalışıyorlar, çünkü onlara göre Dünyanın nasıl kurulduğunu, nasıl yapılandığını, sonunun gelip gelmeyeceğini, gelecekse ne zaman geleceğini bilmek için bu işle uğraşmak gerekir. Dahası İsa Mesih'in Güneş'teki, Ay'daki ve Yıldızlardaki işaretlerle ilgili kehanetinin de[87] çok doğru olduğunu düşünüyorlar; oysa aramızdan birçok budala bu kehaneti reddetmiştir. Ama Dünyanın sonu onları geceleyin gelen bir hırsız gibi yakalayacaktır.[88] Bu yüzden çağın yenilenmesini bekliyorlar, belki de sonunun gelmesini. Dünyanın hiçlikten mi yaratıldığı, yoksa başka Dünyaların yıkıntılarından mı oluştuğu ya da Chaos'tan mı[89] vücut bulduğu konusunda büyük kuşkuları olduğunu söylüyorlar. Buna karşın dünyanın yaratıldığını ve sonsuzluktan oluşmadığını çok kesin bir dille ifade ediyorlar. İşte bu sebepten bu konuda ve pek çok başka konuda Aristoteles'den nefret ediyor ve onun bir Felsefeciden çok Mantıkçı olduğunu düşünüyorlar. Evrendeki düzensizliklerden, Dünyanın sonsuzluktan varolduğu düşüncesine karşı pek çok mantıksal sonuç çıkarıyorlar. Güneş'e ve Yıldızlara yaşayan varlıklarmış, Tanrı'nın tasvirleriymiş gibi ya da birer Tapınak veya yaşayan Kutsal Mihraplarmış gibi onur bahşediyor, ama onlara tapınmıyorlar. Her şeyin ötesinde Güneş'e büyük saygı besliyorlar. Ama Tanrı'dan başka hiçbir yaratığı tapınmaya layık bulmuyorlar;[90] sadece bu onuru Güneş Tanrı'ya bahşediyorlar

ideoque illi soli serviunt, ne incidant in tyrannidem et miseriam serviendo creaturis in poenam Talionis. Et sub Solis signo Deum contemplantur, et cognoscunt, illumque vocant insigne Dei, vultum, et statuam vivam, per quam lux, calor, vita, et rerum productio in inferiora defluit et omnia bona. Idcirco altare instar Solis exstructum est. Et Sacerdotes Deum in sole adorant et in stellis, tanquam altaribus, et in Coelo tanquam Templo, et implorant bonos Angelos tamquam intercessores, qui morantur in stellis, vivis domiciliis ipsorum. Nam et pulchritudines suas longe magis ostentasse Deum in Coelo, et in Sole suo tropheo ac statua, fatentur. Negant excentricos et epicyclos Ptolemaicos et Copernicianos. Asserunt unum esse modo Coelum, Planetasque a seipsis moveri, et elevari, quando soli appropinquant et coniunguntur. Ideoque et pigrius in ampliori circulo ad anteriora ferri, quorsum omnes ire contendunt cum vero apponuntur Soli, paulatim inclinari ad recipiendum lucem ab eo, et breviorem curriculum assumere, quia Terrae propinquiores sunt, itaque et celerius in anteriora ferri, et quando aequali velocitate cum fixis gradiuntur, dici stationarios, quando celeriori, retrogrados secundum vulgares Astronomos; quando pigriori, directos ob maiorem lucem, quam excipiunt, elevanturque etc. nam ex quadraturis, et in oppositionibus humiliari, ut ab illo non elongentur.

ve sadece Güneş'e hizmet ediyorlar, çünkü yaratıklara hizmet ederlerse, Kısasa Kısas yasasına göre, zorbalığa maruz kalacaklarından ve talihsizliğe düşeceklerinden korkuyorlar. Tanrı'yı Güneş'in simgelediğini düşünüyorlar ve böyle biliyorlar, dolayısıyla ona Tanrı'nın simgesi, Tanrı'nın çehresi ve canlı tasviri diyorlar; ışığın, sıcaklığın, canlılığın O'ndan yayıldığına, kötü ya da iyi bütün her şeyin O'ndan geldiğine inanıyorlar. Bu yüzden mihrabı Güneş biçiminde inşa etmişler. Rahipler birer mihrap olarak gördükleri Güneş'teki ve yıldızlardaki, Tapınağıymış gibi algıladıkları Gökyüzündeki Tanrı'ya tapınıyorlar. Birer şefaatçi olarak gördükleri yıldızlarda, o capcanlı evlerinde oturan iyi Meleklere yakarıyorlar. Çünkü Tanrı'nın bütün güzelliklerinin Gökyüzüne yansıdığını, kendi yadigarının ve tasvirinin Güneş'te göründüğünü söylüyorlar. Ptolemaeus'un ve Copernicus'un dış merkezli düzeneğini ve taşıyıcı düzeneğini reddediyorlar.[91] Onlara göre tek bir Gök var, Gezegenler Güneş'e yaklaşınca ve onunla birleşince kendi kendilerine hareket edip yükseliyorlar.[92] Bu nedenle daha geniş bir yörüngede daha yavaşça öne hareket ediyor ve hepsi aynı hedefe doğru ilerlemeye devam ediyor; Güneş'le karşılaştıklarında da, ondan ışık almak için azıcık eğiliyorlar ve Yeryüzüne daha yaklaştıklarından daha kısa bir yörüngeye giriyorlar, dolayısıyla öne doğru çok daha hızlı seyretmeye başlıyorlar. Sabit yıldızlarla birlikte eşit hızla hareket ettiklerinde hareketlerine durağan deniyor; daha hızlı hareket ettiklerinde sıradan Gökbilimciler tarafından geriye doğru hareket ettikleri söyleniyor. Yavaş hareket ettiklerinde de Güneş'ten daha çok ışık aldıklarından ve yükseldiklerinden dosdoğru hareket ettikleri belirtiliyor; çünkü bunlar dördünlerinde[93] ve Güneş'e karşı konumdayken Güneş'ten kopmamak için alçalıp bize daha çok yaklaşıyorlar.

Lunam vero et in oppositione, nedum in coniunctione elevari, eo quod sub sole sit. Itaque stellas omnes quamvis ab Ortu in Occasum ferantur, videri e contra moveri; quoniam stellarum Coelum velociter convolvitur totum in 24. horis. Ipsaeque non ita velociter, sed relinquuntur in itinere proptereaque praeventas a Coelo videri, retrorsum cieri. Lunam tamen nobis citimam, non videri in oppositione et coniunctione retrorsum currere unquam, sed parum modo in anteriora tunc praeferri quando lumine multo, aut superne, aut inferne repletur. Nam primum coelum est tantae velocitatis prae ipsa, quod non videri potest in anteriora ita ferri, ut excedat grad. 13. quibus ab illo deficit, ergo nec retrocedere sed solum tardari, aut accelerari ante et retro. Unde patet Epicyclos, et excentricos non requirere, ut eleventur, et deprimantur, et repedent, et pigrescant. Profecto hoc affirmant, sidera errantia in certis mundi partibus sympathiam nancisci cum rebus supernaturalius. Ac ibi immorari propterea magis ideoque dici in absidem erigi. Porro quare Sol in Septentrionali plaga plus immoretur quam in Australi, physicam reddunt causam, videlicet ibi elevari ad terram comburendam ubi ipsa vires plures sortita est dum ipse excursitavit in meridiem, quando ortus est simul cum Mundo. Quapropter in Autumno nostro, et vere Australis plagae Mundum incepisse asserunt, cum Chaldaeis, et Hebraeis antiquioribus, et non sicut recentiores opinantur.

Ama Ay ya kavuşum anında ya da zıt konumdayken Güneş'in altında olduğundan, yükselmeye başlıyor.[94] Bu yüzden bütün yıldızlar[95] daima Doğu'dan Batı'ya hareket ettikleri halde geriye gidiyorlarmış gibi geliyor, çünkü yıldızlı Gökyüzü bir bütün olarak 24 saatte hızla deviniyor, ama yıldızlar o kadar hızlı değiller, yolda kalıyorlar, Gökyüzünü geride bıraktıkları için de geriye doğru hareket ettikleri sanılıyor. Ama bize daha yakın olan Ay zıt konumdayken ve kavuşum anında asla geriye doğru gidiyormuş hissi uyandırmıyor, o anda üstten ve alttan çok ışık aldığından sadece birazcık öne doğru geliyormuş gibi geliyor. Buna karşın gökyüzünün öyle bitip tükenmez bir hızı var ki, Ay'dan 13 derecelik bir farkla ayrılıp öne doğru hareket ettiği anlaşılamıyor, dolayısıyla geriye doğru hareket ediyormuş gibi değil de yavaşlamış gibi görünüyor ya da ileriye ve geriye doğru hızla hareket ediyormış geliyor. İşte buradan hareket ettiğimizde, yıldızların yükselişini, alçalışını, hızlanışını ve yavaşlayışını açıklamak için Taşıyıcı Düzeneğe ya da dış merkezli düzeneğe gerek olmadığı anlaşılıyor.[96] Güneş Ülkeliler evrenin belli yerlerinde dolanan gezegenlerin gökkubbedeki varlıkların çekimine girdiklerine ve duraladıklarına inanıyorlar; işte bu yüzden gezegenlerin kendi yörüngelerinden yukarıya doğru yükseldiklerini söylüyorlar. Dahası Güneş'in kuzey yarımkürede, güney yarımkürede olduğundan daha fazla oyalanmasını fiziksel bir nedene bağlıyorlar.[97] Şöyle ki, Güneş Dünya ile birlikte doğup da güneye doğru yöneldiği sırada, daha fazla güç kazandığı yer olan yeryüzünü yakıp kavurmak için yükseliyor. Bu yüzden eski Chaldaealılar ve Yahudiler gibi Güneş Ülkeliler de, kainatın bizde Sonbahar mevsimine girdiğinde, güney yarımkürede ilkbaharın başladığını ileri sürüyorlar; ama çağdaşlarımız böyle düşünmüyor.

Itaque elevatus, ut reficiat quod amiserat, plures immoratur in Septentrione, quam in Austro dies, ac in excentricum scandere videtur; cum hoc tamen incerti sunt an sol sit centrum inferioris Mundi, et an fixae sint aliorum centra planetarum, et an planetae aliis lunis, sicut tellus nostra, ambiantur, sed invigilant adhuc investigationi huius veritatis.

Duo autem principia physica rerum inferiorum asserunt. Scilicet Solem patrem, et Tellurem matrem. Aerem vero esse portionem coeli impuram ignemque omnem a sole derivari. Mare autem sudorem esse Tellulis, vel fluorem combustae fusaeque Terrae in visceribus ac vinculum aeris atque terrae, sicuti sanguis spirituum, et corporis animalium. Mundum animal esse ingens. Nosque in eius ventre vivere, sicuti vermes in ventre nostro. Idcirco non pertinere nos ad Stellarum, et Solis et Terrae providentiam, sed Dei tantum: quoniam respectu illorum aliud intendentium nihil, quam sui amplificationem, casu nati sumus et vivimus respectu vero Dei, cuius illi sunt instrumenta, praescientia et ordine conditi sumus, et ad finem magnum destinati. Idcirco soli Deo obligati sumus ut Patri, et omnia ab eo recognoscere tenemur. Procul dubio credunt immortalitatem animarum, hasque post mortem associari Angelis probis, aut pravis, prout illis, aut his in actibus praesentis vitae sese similiores reddiderunt.

Güneş böyle yükselince, kaybetmiş olduğunu yeniden kazanmak için kuzey yarımkürede güney yarımkürede olduğundan daha fazla gün geçiriyor ve onun dış merkezli bir yol izlediği düşünülüyor. Ama Güneş Ülkeliler bir konuda şüphe içindeler, o da şu: acaba Güneş alt Dünyanın merkezi mi, ya da sabit yıldızlar başka gezegenlerin merkezleri mi, veya acaba gezegenlerin etrafında, tıpkı bizim dünyamızın etrafındaki gibi başka aylar mı dolanıp duruyor. Şimdi sabah akşam uyumadan bu hakikati ortaya çıkarmaya çalışıyorlar.

Güneş Ülkeliler alt varlıkların doğalarının iki nedene bağlı olduğuna inanıyor, yani Güneş Baba'ya ve Toprak Ana'ya. Hava'nın göğün en saf kısmı olduğunu ve ateşin Güneş'ten geldiğini ileri sürüyorlar. Onlara göre, deniz Yeryüzünün teridir ya da bağrına kadar Güneş'ten yanıp kavrulmuş ve erimiş Toprağın sıvısıdır; ayrıca deniz hava ile toprak arasındaki kopmaz zincirdir, kan nasıl canlıların ruhu ve bedeni arasındaki zincirse, işte öyle. Dünyanın dev bir hayvan olduğunu düşünüyorlar ve bizim de bu hayvanın karnında yaşadığımızı; tıpkı bizim karnımızda yaşayan kurtçuklar gibi. Bu yüzden bizim Yıldızların, Güneş'in ve Toprak'ın öngörüsüne değil, sadece Tanrı'nın öngörüsüne bağlı olduğumuzu söylüyorlar. Çünkü kendilerini güçlendirmekten başka bir şey istemeyen yıldızlara bağlı olursak rastlantı sonucu doğmuş ve yaşıyor oluruz, ama bu yıldızları birer araç olarak kullanan Tanrı'ya bağlı olursak, öngörüyle ve belli bir düzene bağlı olarak oluştuğumuz ve büyük bir sona yazgılı olduğumuz anlaşılır. Bu yüzden biz tıpkı bir Baba gibi varlığımızı sadece Güneş Tanrı'ya borçluyuz ve her şeyin O'ndan geldiğini kabul ediyoruz. Güneş Ülkeliler ruhun ölümsüzlüğüne hiç kuşku duymadan inanırlar ve öldükten sonra da, ruhun bu dünyada yapmış olduğu iyi ya da kötü davranışlara göre, öte dünya yaşamında benzerine geri döndüğünü dikkate alarak, iyi ya da kötü Meleklerle birleşeceğine;

Omnia enim sibi similia petere. De locis poenarum et praemiorum parum a nobis discrepant. In ancipiti versantur, num alii mundi extra nostrum sint, ac furioris esse arbitrantur asserere nihil esse; quoniam inquiunt, nihil neque intus neque extra Mundum est. Deusque ens infinitum non compatitur secum nihilum.

Principia metaphysica duo ponunt, ens scilicet qui Deus est summus, et Non ens, quod est defectus entitatis, conditio sine qua non sit aliquid. Physice. Non enim sit quod est, ergo non erat quod sit. Item a propensione ad non esse nasci malum, ac peccatum. Et peccatum habere causam deficientem, sed non efficientem. Deficientem autem intelligunt defectum potentiae, vel sapientiae, vel voluntatis. In hoc ultimo ponunt peccatum, qui enim scit ac potest benefacere, debet etiam velle. Voluntas enim ab illis nascitur, et non e converso; hic stupere est quod et ipsi Deum adorant in Trinitate, dicentes, Deum esse summam potentiam, et ab hac procedere summam sapientiam, quae simul idem Deus est, et ab ipsis Amorem; qui et Potestas, et Sapientia est; neque enim procedens non habeat naturam eius a quo procedit. Veruntamen non agnoscunt personas distinctas nominatas, ut in lege nostra Christiana; eo quod careant revelatione, sed norunt in Deo esse processionem et relationem sui, ad se, in se, a se.

çünkü onların inancına göre her şey kendi benzerini arar bulur. Güneş Ülkelilerin öte dünyadaki ceza ve ödül yerleriyle ilgili düşünceleri[98] bizimkinden biraz farklı. Bizim dünyamızın dışında başka dünyaların varolup olmadığı konusunda ise kuşkuları var, yine de başka bir dünyanın hiç olmayacağını ileri sürmenin saçmalık olduğunu düşünüyorlar. Çünkü onlara göre, bu Dünyanın ne içinde ne de dışında hiçlik vardır. Sonsuz bir varlık olan Tanrı, hiçlikle bağdaşmaz.

İki metafizik ilke öne sürerler, en yüce Tanrı olan varlık ve varlığın bulunmaması, yani Hiçlik, veya onsuz Fiziksel anlamda herhangi bir şeyin varolamayacağı durum. Çünkü varolan bir şey, varoluyor olamaz, öyleyse varoluyor olan, varolmamıştır. Yokluğa yönelimden, kötülük ve günah doğar. Günah olumlu bir nedene değil, olumsuz bir nedene bağlıdır. Olumsuz olandan anladıkları gücün, aklın ve iradenin yokluğudur. Günahı bu üçünün en sonuna yerleştirirler, çünkü bilen ve iyiyi yapma gücü olan insan, aynı zamanda istemek zorundadır; irade bunlardan doğar, tersi mümkün değildir.[99] Burada şaşırtıcı olan, Güneş Ülkelilerin Tanrı'ya Üçlü Birlik halinde tapmaları; Tanrı'nın en üstün güç olduğunu, bu güçten üstün bilgeliğin doğduğunu ve bunun da aynı zamanda Tanrı'nın kendisi olduğunu, bu ikisinden ise Sevgi'nin çıktığını söylüyorlar ki, Sevgi'nin kendisi zaten Güç ve Bilgelik'tir; çünkü doğan sey, doğduğu kaynakla aynı yapıya sahip olur. Ama bizim Hıristiyan öğretimizde olduğu gibi, Üçlü Birlik'teki kimlikleri adlarıyla tek tek ayırt etmeyi bilmiyorlar;[100] bu, onların vahiyden yoksun olduğunu gösterir. Buna rağmen her şeyin Tanrı'da başladığını ve O'nunla ilişkili olduğunu, *O'na* döneceğini, *O'nun özünde* olduğunu ve *O'ndan* doğacağını biliyorlar.

Itaque omnia entia essentiatur eis metaphysice quidem ex Potentia, Sapientia, et Amore, in quantum habent esse; et ex impotentia, insipientia, et disamore, in quantum participant non esse. Et per illas merentur, et per has peccant, aut peccato Naturae ex primis duobus, aut moris et artis, in totis tribus vel in tertio. Quippe et natura particularis peccat ex impotentia aut ignorantia faciendo monstrum. Caeterum haec omnia a Deo omnis nihilitatis experte, praecognoscuntur, et ordinantur tamquam a Potentissimo, Sapientissimo, et Optimo. Quare in Deo ens nullum peccat, extra Deum peccat. At extra Deum non itur, nisi nobis et respectu nostri, non autem sibi, et respectu sui. Namque in nobis est deficientia, in ipso vero efficientia. Idcirco peccatum actus Dei est in quantum entitatem et efficientiam habet. At in quantum habet Nonentitatem et deficientiam, in qua consistit quidditas ipsius peccati, est in nobis, et a nobis: qui ad non esse per deordinationem declinamus.

HOSP. Pape quam arguti sunt.

GEN. Profecto si memoria tenuissem et cura discedendi non sollicitaret, et metu, mirabilia profunderem at navim amitto nisi propere discessero.

HOSP. Per fidem rogo, hoc unum ne caeles, quid dicunt de peccato Adae?

Böylece onlara göre, metafiziksel açıdan, bütün varlıklar varlığa katıldıkları kadar Güç, Bilgelik ve Sevgi'den oluşur, ve yokluğa katıldıkları kadar da güçsüzlük, bilgisizlik ve sevgisizlikten oluşur. İnsan Güç, Bilgelik ve Sevgi sayesinde değer kazanır; güçsüzlük, bilgisizlik ve sevgisizlik yüzünden günah işler ya da ilk ikisinden, yani güçsüzlük ve bilgisizlikten ötürü günahkâr bir Doğası olur veya her üçünü ya da üçüncüyü, yani sevgisizliği huy ve yetenek edinip günaha teslim olur. Böylece tek tek doğalar canavara dönüşerek güçsüzlükten ya da bilgisizlikten günah işler. Ama her türlü yokluktan muaf olan[101] En Güçlü, En Bilge ve En İyi Tanrı tarafından her şey önceden bilinir ve belli bir düzene oturtulur. Bu yüzden hiçbir varlık Tanrı'dayken günah işlemez, Tanrı'nın dışında günah işler. Ama Tanrı'nın dışına kendi varlığımızdan ve kendimize bağlı olarak çıkarız, Tanrı'dan dolayı ve Tanrı'ya bağlı olarak değil. Çünkü bizim içimizdeki olumsuzluk, O'nun özünde olumluluktur. Bu yüzden günah, varlık ve olumluluk içerdiği sürece Tanrı'nın bir edimidir; ama Yokluk ve olumsuzluk içerdiği sürece –günahın özü tam da bunlardan oluşur– bizdedir ve bizden kaynaklanır; yani düzenimizi yitirdiğimizden yokluğa yönelen bizlerden.

HOSPITALARIUS: Aman Tanrım, ne incelikli düşünceler bunlar böyle!

CENEVİZLİ KAPTAN: Gerçekten öyle. Bunların hepsini hafızamda tutmuş olsaydım, ayrıca yola çıkmak gibi bir acelem ve telaşım da olmasaydı, sana daha nice harikalardan söz edebilirdim, ama bir an önce gitmezsem gemiyi kaçıracağım.

HOSPITALARIUS: Tanrı adına, bulanık kalmasın diye bir tek şunu sormama izin ver bari, Âdem'in günahı hakkında ne diyorlar?

GEN. Ipsi plane confitentur multam in orbe corruptelam grassari; Hominesque regi non veris superioribus rationibus, probos cruciari, et male audire, pravos dominari; quamvis infelicitatem vocent horum vitam beatam. Nam annihilatio quaedam est, ac ostensio essendi quod non sunt, videlicet. Reges, Sapientes, Strenui, Sancti, quod in veritate non sunt; ex quo argumentantur magnam in rebus humanis ex quopiam accidenti perturbationem subortam esse. Et primo quasi eo pendebant, ut dicerent, cum Platone, orbes coelestes in priscis saeculis revolutos esse ab Occasu praesenti eo, ubi nunc Orientem dicimus, ac postea contrarium assumpsisse cursum. Dixere etiam possibile, fuisse ab aliquo inferiori numine res inferiores regi, atque a primo numine sic permitti, sed hoc assertum stultum reputant. Ac stultius, quod Saturnus primo bene regnarit, ac deinde Iovem minus bene, deinde vero caeteros successisse planetas, quamvis fateantur Mundi aetates ordinari secundum seriem planetarum. Creduntque ex absidium mutationibus post 1000. annos, aut 1600. res variari insigniter.

Hanc nostram aetatem assignandam videri Mercurio, tametsi a magnis coniunctionibus inter-varietur; et Anomaliarum regressus fatalem vim possideant. Demum affirmant, hominem Christianum esse felicem, qui credere contentatur, quod ex peccato Adae tanta contigerit perturbatio; opinantur

CENEVİZLİ KAPTAN: Güneş Ülkeliler dünyada büyük bir bozuluşun yaşandığını açık seçik itiraf ediyorlar; insanların gerçek anlamda üstün yasalarla yönetilmediğini, iyilerin işkence çekerken, hakaret işitirken kötülerin saltanat sürdüğünü söylüyorlar; oysa onlara göre, kötülerin mutlu yaşamı aslında mutsuz bir yaşamdır. Çünkü bu yaşamda kişinin kendisini yok et mesi söz konusu, yok olanı da varmış gibi gösterme; yani gerçeklikte var olmayan Kralları, Bilgeleri, Güçlüleri, Kutsalları var gibi gösterme. Buradan hareketle, ilineksel bir nedenden ötürü insan yaşamında büyük bir kargaşanın ortaya çıkmış olduğu sonucuna varıyorlar; dediklerine göre, başlangıçta hemen hemen Plato gibi düşünmüşler ve kadim çağlarda gök kürelerinin Batı'dan bugün adına Doğu dediğimiz yöne dönerken sonradan yön değiştirmiş olmasına bağlamışlar bu durumu; hatta dünyevi işlerinin zamanında alt bir tanrısal güç tarafından yönetilmiş olabileceğini ve bu duruma üst bir tanrısal gücün izin vermiş olabileceğini bile düşündüklerini söylüyorlar, ama şimdi böyle bir inancın budalalıktan başka bir şey olmadığı görü şündeler. Daha da budalacası, başlangıçta Saturnus'un iyi bir yönetim sergilediğini, ardından Iuppiter'in pek iyi olmayan bir yönetim sergilediğini, sonra da diğer gezegenlerin bunların ardından geldiğini düşünmek; yine de Dünyada yaşanan çağların gezegenlerin sıralanışına göre düzenlendiğini kabul ediyorlar. Ayrıca gezegenlerin yörüngelerindeki değişikliklerin bin yıl ya da bin altı yüz yıl sonra dünyada dikkate değer değişiklikler yaratacağına inanıyorlar.

Onlara göre, bizim yaşadığımız çağ Mercurius'un etkisindeymiş; ama yıldızlardaki büyük kavuşumlar farklı olaylara sebebiyet veriyormuş ve düzensiz hareketlerin geriye çekilmesi, Mercurius'un ölümcül gücünü baskı altında tutuyormuş. Kısacası Güneş Ülkeliler dünyada yaşanan bunca kargaşaya Âdemin günahının yol açtığına inanmakla yetinen, Hıristiyanlığı benimsemiş insanı mutlu sayıyorlar; hatta

etiam ex patribus in filios mala derivari poenae, magis quam culpae.

A filiis autem ad patres culpam reverti, quatenus neglexerunt generationem, et celebrarunt ipsam praeter tempus, et locum, et electionem Genitorum, aut educationem neglexerunt, aut prave natos docuerunt instruxeruntque. Idcirco ipsi sedulam navant operam generationi, et educationi, et aiunt poenam ac culpam redundare in Rempub. tam filiorum quam parentum; idcirco omnes hoc tempore in miseriis versari Civitates; et quod peius est, vocare pacem et beatitatem ipsa mala; quoniam bona non sunt experti viderique Mundum casu regi. Ac vero qui constructionem Mundi contuetur, et hominis Anatomiam (quam ipsi in condemnatis ad necem experiuntur saepe) et planetarum et belluarum, et usus partium, ac particularum earundem, cogitur Dei sapientiam ac providentiam altis acclamationibus confiteri. Itaque debere hominem Religioni se totum dare, propriumque Auctorem venerari semper; hoc autem non bene perficere posse vel non facile, nisi qui Dei opera perquirit, et pernoscit, eiusque observat leges, et probe philosophatur in operibus suis, Quod tibi non vis, alteri ne feceris; et quae vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis. Unde sequitur, quod sicuti nos a filiis, et ab hominibus requirimus honorem et

atalarının işlediği günahların çocuklarının hanesine suç olarak değil de, ceza olarak yazılacağını düşünüyorlar.

Ama çocukların işlediği günahların babalarının hanesine suç olarak yazılacağına inanıyorlar; bunun nedenini insanların çocuklarını dünyaya getirmede belirgin kuralları gözetmemiş olmalarına, bu konuda belirlenen zaman ve mekân dışında üremiş olmalarına, Ana Baba seçiminde özensiz davranmalarına ve çocukların yetişmesinde ihmalkârlık sergilemelerine ya da doğurduklarına kötü bir eğitim öğretim vermelerine bağlıyorlar. Bu yüzden kendileri çocuk doğurmaya ve yetiştirmeye büyük bir özen gösteriyorlar; gerek çocukların gerekse babaların cezasının ve suçunun Ülkelerinin bütününe dalga dalda yayılacağını söylüyorlar. Çağımızda yaşayan bütün insanların sefilliklerin pençesine düşmelerini ve daha da kötüsü, bu kötülükleri barış ve mutluluk olarak görmelerini ve iyiliklerin ne olduğu bilinmediğinden Dünyanın rastlantı eseri yönetildiğini düşünmelerini buna bağlıyorlar. Ama Dünyanın yapısını ve insanın Gövdesini (kendileri, idama mahkûm edilmişlerin gövdelerini inceliyorlar), hayvanların ve bitkilerin yapılarını, bunların her bir parçasını, hatta parçacıklarını inceleyen insan, Tanrı'nın bilgeliğini ve öngörüsünü kabul etmek zorunda kalır, hatta yüksek sesle haykırır. Öyleyse insan kendisini Dinine tamamen adamak ve onu Yaradana her zaman şükretmek zorundadır; ama Tanrı'nın eserlerini baştan sona araştırmadıkça, baştan sona anlamadıkça, O'nun yasalarını gözetmedikçe ve eserlerindeki hakiki felsefeye, yani "Sana yapılmasını istemediğin bir şeyi başkalarına yapma; sana yapılmasını istediğin bir şeyi başkalarına da yap!" ilkesine bağlı kalmadıkça gerektiği gibi ibadet edilemez. Buradan şu sonuç çıkar; eğer biz saygıda kusur ettiğimiz çocuklarımızdan ve başka

bona, quibus parum elargimur, plura nos debeamus Deo, a quo totum recipimus, totum sumus, et ubique in eo, laus illi in saecula.

HOSP. Profecto cum hi, qui naturae tantum legem norunt, tantopere propinquent Christianismo, qui nihil addit supra naturae leges, nisi sacramenta conferentia auxilium ad observantiam illarum, ego argumentum validum sumo mihi pro Religione Christiana, quod sit omnium verissima, quodque sublatis abusionibus Domina sit futura in toto Terrarum Orbe, ut praeclariores Theologi docent, et sperant. Aiuntque idcirco Hispanos novum Orbem invenisse (quamvis inventor primus sit Columbus maximus Heroum noster Genuensis) ut omnes Nationes in unam legem congregentur. Ergo hi philosophi erunt testes veritatis, electi a Deo. Hinc agnosco nos nescire quid agamus, sed esse Dei instrumenta; illi cupiditate auri, et divitiarum, novas quaeritant Regiones, Deus autem finem altiorem intendit. Sol terram exurere contendit, non quidem producere plantas, et homines, etc. sed Deus utitur ipsorum pugna ad horum productionem. Ipsi laus et gloria.

GEN. O si scires quid per Astrologiam dicunt, et ex nostris quoque Prophetis de saeculo venturo; et quod saeculum nostrum plus historiae habet, in annis centum, quam Mundus totus in 4000. pluresque libri editi sunt in hoc centenario, quam in 5000. et de inventione mirifica

insanlardan saygı ve iyilik bekliyorsak, Tanrı'ya ne büyük saygı göstermeliyiz kim bilir; çünkü biz varlığımızı O'ndan aldığımız için varız ve O'ndayız. O'na sonsuzca şükretmeliyiz.

HOSPITALARIUS: Gerçekten de doğa yasasına bu kadar önem veren bu insanlar doğa yasalarının üstüne, bu yasalara bağlı kalınmasına yardımcı olacak kutsal ayinler dışında[102] başka bir şey eklemeyen Hıristiyanlığa bu kadar yaklaşmışlarsa, ben anlattıklarından Hristiyan Dini'nin yararına sağlam bir düşünce çıkarıyorum, çünkü böylece bu din her şeyin en hakiki yasası oluyor; dini kötüye kullanımlar da söküp atıldığında gelecekte Bütün Dünyanın Efendisi olacak, tıpkı seçkin İlahiyatçıların öğrettikleri ve umut ettikleri şekilde. Demek ki bu yüzden İspanyolların bütün Ulusları bir yasa altında toplamak amacıyla Yeni Dünya'yı keşfetmiş olduklarını (gerçi bu Dünya'nın ilk kâşifi Columbus, şu bizim Cenevizli büyük Kahramanımız) söylüyorlar. O halde senin sözünü ettiğin filozoflar hakikatin tanıklarıydı, Tanrı tarafından seçilmiş kişilerdi. Buradan, bizim aslında ne yaptığımızı bilmediğimizi, sadece Tanrı'nın araçları olduğumuzu anlıyorum şimdi. İspanyollar altınlar kazanıp zengin olma arzusuyla yeni Ülkeleri keşfe çıkıyorlar, ama Tanrı'nın çok daha ulu bir amacı var demek ki. O halde Güneş'in derdi dünyamızı yakıp kavurmak sadece, ne bitki, ne insan, ne de başka bir şey yaratmak; ama Tanrı Güneş ile Dünya arasındaki mücadeleyi bitkilerin ve insanların yaratılmasına dönüştürüyor. Övgüler, şükürler olsun Tanrı'ya!

CENEVİZLİ KAPTAN: Ah keşke, Güneş Ülkelilerin Astrolojiden ve bizim Peygamberlerimizden gelecek yüzyıl hakkında neler öğrenmiş olduklarını da bir bilsen! Çağımızın yüz yılda, bütün Dünyanın 4000 yılda yaşadığından çok daha fazla tarihi olaya tanıklık ettiğini, ayrıca bu yüzyılda 5000 yıldan çok daha fazla kitap yayımlanmış olduğunu bir bilsen; ya Matbaanın

Typographiae, Archibugiorum, et usus magnatis, praeclaris signis, simulque organis congregationis Mundigenarum in unum ovile; et qualiter dum fiebant synodus magnae in trigono Cancri, abside Mercurii Scorpionem procurrente, hae mirabiles inventiones acciderunt a Luna et Marte, potentibus in hoc trigono ad navigationem novam, novaque Regna, et arma nova. At cum mox intraverit Saturni Absis in Capricornum, et Mercurii, in Sagittarium, et Martis in Virginem, post primas synodos magnas, et visionem novae stellae in Cassiopea, Monarchia nova insurget, et reformatio legum, artium, et prophetae; et renovatio; et aiunt, Christianismo emolumentum magnum inde portendi. At prius quidem evelli, et extirpari, deinde aedificari, et plantari etc. dimitte me, quoniam habeo, quae agenda mihi sunt. Hoc tamen non te lateat, eos iam invenisse artem volandi, quae una Mundo deesse videbatur, et in proximo ocularia expectare, quibus occultae stellae videantur, et auricularia, quibus coeli audiatur harmonia.

HOSP. Hem? Ah, ah, ah, perplacet quidem; sed Cancer est signum foemineum Veneris et Lunae, quid potuit benefacere in aere, cum sit aqueum?

GEN. Ipsi autem foeminam adducere faecunditatem rerum in Caelo, et vires minus robustas respectu nostri dominari. Unde scimus in hoc saeculo muliebre regnum

mucizevi keşfi için neler dediklerini bir işitsen, Tüfeklerin ve pusulanın keşfi hakkında söylediklerini ve bunları bütün Dünyanın tek bir koyun ağılında birleşeceğini[103] gösteren yüce işaretler, aynı zamanda uzuvlar olarak[104] algıladıklarını söylerken onları bir dinlesen. Büyük keşifler yapılırken, Mercurius'un yörüngesi koşturup Akrep burcuna girdiğinde, Yengeç burcunun üçgeninde nasıl büyük kavuşumlar yaşandığını belirtiyorlar; bu mucizevi keşiflerin Ay ve Mars'ın etkisiyle meydana geldiğini ve bu üçgendeki güçlerle yepyeni deniz yolculuklarına çıkıldığını, yepyeni Ülkelere gidildiğini ve yepyeni silahların bulunduğunu anlatıyorlar. Ama diyorlar ki Saturnus'un Yörüngesi Oğlak burcuna, Mercurius Yay burcuna ve Mars da Başak burcuna girer girmez ilk büyük kavuşumların ve Cassiopea'daki yeni yıldızların görünmesinin ardından yeni Monarşiler filizlenecek, yasalar ve sanatlarda devrimler yaşanacak, yepyeni peygamberler gelecek ve genel olarak her şey yenilenecek. Dediklerine bakılırsa, bütün bunlar Hıristiyanlığa büyük kazanç sağlayacak. Ama ilkin her şeyin yıkılması, baştan aşağı temizlenmesi, sonra yeniden inşa edilmesi ve yeniden yeşermesi gerekecek; ya işte böyle şeyler. Bırak gideyim artık, yapılacak işlerim var. Ama şunu da bil, bunlar Uçma Sanatını da keşfetmişler, doğrusu bu Dünyada eksik olan tek şeydi bu; pek yakında da bilinmeyen yıldızları görebilecekleri bir dürbün[105] ve gökyüzünün ahenkli sesini işitebilecekleri bir kulaklık keşfedeceklerini ümit ediyorlar.

HOSPITALARIUS: Sahiden mi? Vay vay vay, işte bu çok hoşuma gitti. Ama Yengeç burcu Venus'un ve Ay'ın dişil işareti. Elementi su olduğuna göre, havada ne gibi bir hayrı dokunmuş olabilir?[106]

CENEVİZLİ KAPTAN: Güneş Ülkeliler Gökteki dişil işaretlerin bereket getirdiğine inanıyor ve alt düzeydeki güçlerin bizi etkisi altına alacağını söylüyorlar. Zaten yüzyılımızda ülkelerin

praevaluisse, sicuti Amazones novae inter Nubiam et Monopotapam, et apud Europaeos regnavit Russa in Turchia, Bona in Polonia, Maria in Ungaria, Elizabeth in Anglia, Catherina in Gallia, Blanca in Etruria, Margarita in Belgio, Maria in Scotia, Isabella in Hispania, inventrix novis Orbis, et poeta huius saeculi a mulieribus orditur.

Le donne, i Cavalier, l'arme, egli amoris, et quidem maledici poetae, et haeretici grassantur, ob Martis trigonum, et hospitium Mercurii Apogeo praestitum; et ob Venerem et Lunam loquuntur semper de re meretricia, et pathica, et viri omnes effoeminari cupiunt in sexu, et voce: nam vocantur Vossignoria. Et in Africa ubi Cancer et Scorpio praevalet praeter Amazonas extant in Fez et in Marocco lupanaria publica effoeminatorum, aliaeque spurcitiae innumerae. Non tamen ideo trigonus Cancri (quia tropicus est, et exaltatio Iovis et Apogeum Solis, et Martis trigonus veluti per Lunam et Martem, et Venerem novam inventionem hemispherii exhibuit, ac mirum circumeundi totum Orbem iter, muliebre imperium; et per Mercurium et Martem typographiam et Archibugium, non etiam in causa fuit, ut fiat magna legum mutatio. Nam in novo orbe, et in cunctis littoribus Africae et Asiae Australibus praesertim, radices fixit Christianismus, per Iovem et Solem, inclinantes et significantes in rebus divinis, et arbitrariis;

başına kadınların geçmiş olduğunu biliyoruz; örneğin Nubia ve Monopotapa arasındaki bölgeye yeni Amazonlar el koydu,[107] Russa·Avrupalılar adına Turchia'da saltanat sürdü,[108] aynı şekilde Polonya'da Bona,[109] Macaristan'da Maria,[110] İngiltere'de Elizabeth,[111] Fransa'da Catherina,[112] Etruria'da Blanca,[113] Belçika'da Margarita,[114] İskoçya'da Maria, İspanya'da ise şu Yeni Dünyanın kadın kâşifi Isabella;[115] dahası çağdaş ozanımız kadınlarla başlamış dizelerine:

Kadınlar, şövalyeler, silahlar, aşklar, diyor;[116] ayrıca günümüzde Mars üçgeninin etkisiyle ve o sırada zirveye ulaşmış Mercurius'un kavgaya hazır tavrı yüzünden iftiracı ve sapkın ozanlar türemiş; Venus ve Ay'ın etkisiyle[117] fuhuşu, oğlancılığı dillerinden düşürmüyor; erkeklerin hepsi cinsiyetlerini, hatta seslerini değiştirip kadınlaşıyor; baksana, "Saygıdeğer Kraliçeleri!" diye hitap ediyorlar birbirlerine. Afrika'da, Yengeç ve Akrep'in hükmettiği yerde, Amazonların yanı sıra hem Fez'de[118] hem de Morocco'da kadınsı erkeklerle dolu genelevler var ve böyle bir sürü iğrençlikler. Her şeye rağmen Yengeç üçgeni (dönüm işareti olduğundan, Iuppiter'in güçlü konumda olmasından, Güneş'in zirvede oluşundan ve Mars'ın üç köşeli oluşundan) Ay'ın, Mars'ın ve Venus'un etkisiyle yarımkürede yeni keşiflere yol açtı, mucizevi şekilde bütün dünyanın çevresinde dolaşılmasını sağladı, kadınların hükümran olmasına neden oldu; Mercurius ve Mars'ın etkisiyle matbaa ve tüfek icat edildi, hatta din yasalarında da büyük değişiklikler yaşanmadı değil. Çünkü Yeni Dünya'da ve Afrika ile Asya'nın özellikle güney kıyılarında Iuppiter'in ve Güneş'in etkisiyle Hıristiyanlık kök saldı, tanrısal yaşama ve tanrısal iradeye içkin olan yönelimleri ve işaretleri,

in humanis vero naturalibus etiam causantes; in Africa vero secta Serifi, per Lunam et Martem: In Perside autem secta Alle instaurata a Sofio per Venerem et Iovem, cum mutatione Imperii in his Regionibus simul. Sed et in Germaniam, Galliam, Angliam, et totum fere Aquilonem Europaeum haeresis grassatur dira libidinis et bestialitatis amica ex Marte et Venere et Luna ibi potentibus, et liberarbitrii humani expultrix. Hispania autem et Italia ob Sagittarium et Leonem, signa ipsarum remanserunt mordicus in veritate legis Christianae, ac puritate, utinam et in moribus. Ex Luna autem et Mercurio Solares hi habent novas artes adiuvante Solis absidenam in aere hae possunt stellae ad artem volandi; et quod aequeum in regionibus nostris ac natans, sub aequatore est aereum ac volitans ob situm Terrae ad Coelum apricum magis. Et novam condidere quidem illi Astronomiam, ut in altero hemispherio ab aequatore ad Austrum domus Solis sit Aquarius, Lunae Capricornus, etc. et omnia signa, et potestates invertunt. et ita necesse est ex vi Naturae. Evax! Ecquantum didici ab his sapientibus de mutationibus Absidum, et excentricitatum, et obliquitatis, aequinoctiorum, solstitiorum et polorum, et figurarum Coelestium confusione in spatio immenso Mundi machina nutante. Et de symbolis rerum nostratum cum eis, quae sunt extra Mundum nostrum.

ayrıca insan yaşamına, hatta doğal yaşama içkin olan sebepleri gösterdi; öte yandan Ay ve Mars'ın etkisiyle Afrika'da Serifus'un yasası tanındı.[119] Persia'da ise, Venus ve Iuppiter'in etkisiyle, bütün o Bölgede bir Hanedanlık değişimi yaşanmasıyla birlikte Sofius'un[120] yeniden düzenlediği Allah yasası tanındı. Buna karşın Germania'ya, Gallia'ya, Anglia'ya ve neredeyse bütün Kuzey Avrupa'ya sapkınlık hakim olmaya başladı, Mars, Venus ve Ay'ın oralarda hakimiyeti ele geçirmesiyle birlikte baş gösteren şehvet ve canavarlığın o korkunç dostluğu, insanın özgür iradesini defeden o dostluk buna sebebiyet verdi. İspanya ve İtalya ise, Yay ve Aslan burcunun etkisiyle, hakiki ve saf Hıristiyanlık yasasının ve, şükür ki, Hıristiyan geleneklerinin altında kendilerine özgü simgelerini canları pahasına koruduları. Öte yandan Ay'ın ve Mercurius'un etkisiyle ve Güneş'in yörüngesi sayesinde, Güneş Ülkeliler yepyeni sanatlara sahip oldu ve bu yıldızların gökteki konumu sayesinde uçma sanatını keşfettiler; nasıl ki bizim yaşadığımız bölgeler yüzmeye elverişliyse, aynı şekilde ekvator altındaki hava, Dünyanın Gökyüzüne olan konumundan ötürü daha sıcak olduğundan uçmaya elverişli.[121] Güneş Ülkeliler yeni bir Gökbilim geliştirdiler; buna göre, ekvatorun altındaki yarımkürede, Güneş'in Güney evinde Kova burcu, Ay'ın evinde ise Oğlak burcu yer alıyor. Ayrıca bunlar bizim bildiğimiz bütün yıldızları ve bunların güçlerini farklı sınıflandırmışlar. Zaten Doğa gereği böyle bir sınıflandırma da kaçınılmazdı. Ah, yıldızların yörüngelerinde meydana gelen değişimler konusunda, merkezden sapmaları konusunda, Güneş'in yörüngesinin ekvatora eğilimi konusunda, gün tün eşitliği ve gün dönümleri konusunda, kutuplar konusunda ve Göksel işaretlerin bir makine gibi iki yana yalpalanan Dünyamızın şu koskoca boşluğunda birbirine geçişleri konusunda ne çok şey öğrendim ben bu bilge adamlardan.

Et quantum mutationes sequatur post synodum magnam in Ariete et Libra, signis aequinoctialibus in restauratione Anomaliarum; quae stuporis plena sequantur post magnam coniunctionem in corfirmatione decreti eius, et mutatione et renovatione Orbis. Sed tu quaeso, ne me amplius detineas facienda restant multa: et scis, quibus sollicitor curis. Alias. Hoc tamen non omittam, quod ipsi libertatem humanam prorsus adstruunt, et dicunt, quod si quadraginta horae, quibus cruciatus est philosophus magnus inter eos ab hostibus, crudelissime, non potuere illum cogere ad confitendum ne verbulum quidem de his quae requirebant, eo quod silere statuerit ex animo; nec stellas ergo, quae a longe et suaviter movent, posse cogere nos ad operandum contra decretum nostrum. At quia in sensum mutationem insensibilem, suavemque faciunt; qui plus sensum quam rationem sectatur divinam eis subiugari. Nam et constellatio, quae de haereticorum cadavere vapores foetidos eduxit, eadem eodem in tempore ex fundatoribus Iesuinae Religionis et Minimorum et Capuccinorum, exhalationes fragantes virtutem eduxit. et sub eadem Fernandus Cortesius in Mexico Divinam CHRISTI Religionem propagavit.

Quae autem MUNDO nunc imminent plurima alio in sermone complebo tibi: HAERESIS quidem est inter

Gezegenlerin hareketlerindeki kuraldışılıkların yeniden bir düzene oturmasıyla meydana gelen gün tün eşitliğinin işaretleri olan Koç ve Terazi burcunda yaşanacak büyük kavuşumun[122] ardından ne çok değişiklik olacakmış meğer; bu büyük kavuşum sağlam bir hükme bağlandığında ve Yerküre değişip yenilendiğinde ne muazzam şeyler olacakmış.[123] Ama artık senden rica ediyorum, daha fazla beni oyalama, yapacak bir sürü iş beni bekliyor; beni huzursuz eden öyle sıkıntılar var ki, sen de biliyorsun. Artık başka zamana! Ama şunu da anlatmadan geçemeyeceğim: Güneş Ülkeliler insanın özgür iradesi olduğuna kesinlikle inanıyorlar ve diyorlar ki, içlerinden büyük bir filozof düşmanları tarafından kırk saat işkenceye maruz bırakılsa bile, sorgulandığı herhangi bir konuda ağzından tek laf çıkmayacaktır, bir kere söylememeye karar vermişse bitmiştir.[124] Bu yüzden gökteki yıldızlar bile ne kadar ılımlı hareket ederse etsin, bizi verdiğimiz karar dışında bir şey yapmaya zorlayamazlar.[125] Bunlar ancak duyuları etkiler ve onları hiç hissettirmeden değiştirebilirler, dolayısıyla aklını değil de duyularını ön plana alan kişi[126] yıldızların o ilahi gücüne ister istemez boyun eğer. Öyleyse sapkınların leşlerinden iğrenç kokular yayan o takımyıldız, aynı dönemde Cizvit Tarikatının, Minimi Tarikatının ve Cappucinus Tarikatının kurucularının erdeminden mis kokular yaymıştır. O takımyıldızın hükmü altında Fernandus Cortesius Meksika'da İsa'nın Kutlu Dinini muştulamıştır.[127]

Öte yandan, yakında DÜNYAmızın başına gelecek birçok olayı sana başka bir sohbetimizde anlatırım. SAPKINLIK,

opera carnalis sensus a S. Paulo enumerata, stellae autem in sensualibus ad illam inclinant iuxta modum inclinati; in rationalibus vero ad legem rationalem, veram, et sanctam Primae Rationis, Verbi Dei, semper laudandi. Amen.

HOSP. Expecta, expecta, modicum etc.

GEN. Non licet, non licet.

FINIS

Aziz Paulus'un da sıraladığı gibi,[128] tensel duyularla ilgili eylemler arasında yer alır, yıldızlar tensel duyuya eğilimli insanları bu yönde etkiler; akılcılar ise aklın yasasına eğilimlidir, yani her zaman şükretmemiz gereken Yüce Aklın ya da Tanrı Sözünün hakiki kutsal yasasına. Âmin.

HOSPITALARIUS: Kal, biraz daha kal.

CENEVİZLİ KAPTAN: İmkânsız, imkânsız.

SON

NOTLAR

[1] Taprobana ya da Taprobane: Ekvator'un altında, Hint Okyanusu'nda yer alan ve günümüzde Seylan ya da Sri Lanka olarak bilinen ada. Bkz. D. J. Donno, *La citta del sole: dialogo poetico (The City of the Sun: A Poetical Dialogue)*, University of California Press, London, 1981, s. 129. Doğu ile Batı arasında bir ticaret yolu olarak görüldüğünden, eski haritalarda oldukça büyük ve geniş bir ada olarak gösterilmiştir. Zeilon ya da Serendip olarak da bilinir, Yunancası Palaesimundum'dur. Bkz. Johann Jacob Hofmann, *Lexicon Universale, Historiam Sacram Et Profanam Omnis aevi, omniumque Gentium*, Leiden: Jacob. Hackius, Cornel. Boutesteyn, Petr. Vander Aa, & Jord. Luchtmans, 1698, s. 522.

[2] Güneş Ülkelilere göre, Güneş tanrının yansısıdır. Ayrıca bkz. *Isaiah*, 19.18: "O gün Mısır ülkesinde beş kent olacak ... bunlardan biri de Güneş Ülkesi adını alacak."

[3] Paralel ve meridyenlerden söz edilmektedir.

[4] Rüzgârın yönünü göstermek için dik bir eksene geçirilen hafif levha (TDK).

[5] Güneş. Metinde Güneş'in astrolojik simgesi olan ☉ işareti kullanılmaktadır. Dairenin içindeki nokta, yaratılışın başını ve özünü gösterir.

[6] *Potestas, Sapientia, et Amor.*

[7] *Astrologus, item et Cosmographus, Geometra, Historiographus, Poeta, Logicus, Rhetor, Grammaticus, Medicus, Physiologus, Politicus, Moralis.*

[8] "*Habent artem etiam faciendi intra cubiculum omnia meteorologica. i. ventos, pluvias, tonitrua, iridem, etc.*" Bu son cümle kaynak olarak aldığımız metinde yoktur. Söz konusu ifade, Joseph Hall (ed.), Textus: *Mundus alter et idem, sive Terra australis antehac semper incognita: longis itineribus peregrini Academici nuperrime lustrata Authore Mercurio Britanico. Accessit propter affinitatem materiae Thomae Campanellae Civitas solis et. Nova Atlantis Franc. Baconis,*

bar. de Verulamio, apud Joannem a Waesberge, Ultrajecti [Utrecht] 1643 künyeli edisyondan alınmıştır.

9 *et*: Joseph Hall'un edisyonuna göre.

10 Büyük İskender.

11 Hindistan'da Güneşe tapan bir topluluk.

12 Plato, *Politia*, 462c; Aristoteles, *Politica*, 1261b. Aristoteles insanların mülklerine düşkün olduklarını söyleyerek Plato'nun mal ortaklığı düşüncesine karşı çıkmıştır.

13 Campanella'nın Dominiken tarikatına girdiği gençlik yıllarında bütün eserlerini okuduğu Augustinus, 354-384 yıllarında yaşamış, Hıristiyan âleminin büyük ilahiyatçısı ve düşünürüdür.

14 *Archibugius*: XV. yüzyılda Fransa'da kullanılmaya başlanan tüfek türü bir silah.

15 *gratia*: Joseph Hall'un edisyonuna göre.

16 Yani yöneticilerin yemeklerinden çocuklara vermesi.

17 Bir çeşit tulumdan söz ediliyor.

18 *vinculis*: Joseph Hall'un edisyonuna göre.

19 Bahar ve sonbahar ekinoksları ile yaz ve kış gün dönümlerinde.

20 Sodalı suyla ya da boğada suyuyla.

21 Spartalılar.

22 Güneş Ülkeliler yaşamlarını astrolojiye göre ayarlar. Astrolojideki her bir yıldız insan yaşamını etkileyen temel bir güçtür. Üremelerine uğurlu katkılarda bulunacağına inandıkları Venus ve Mercurius'un gökyüzünde aldığı konuma göre çiftleşme saatini belirlerler. Bu saat, Venus ve Mercurius'un Güneş'ten önce ufukta göründüğü saattir. Metindeki uğurlu ev (*domus benigna*) ifadesi, astrolojide yıldızların kendilerini rahat hissettikleri ve dolayısıyla insan yaşamına olumlu katkılar sağlayabilecekleri yörüngeleri işaret eder. Astrolojide gökyüzü bir daire olarak kabul edilir ve 30 derecelik eşitlikte on iki kısma bölünür. Her bir evin kendi özellikleri vardır. Bu evlere düşen burç ve gezegenlere göre yorum yapılır. Ama söz konusu saatte Iuppiter, Saturnus ve Mars

da, Mercurius ve Venus'a, ayrıca Güneş ve Ay'a göre gökyüzünde yararlı bir konumda, yani açıda (*bonus aspectus*) olmalıdır.

[23] *Apheta*: Yaşam veren (*dator vita, hylec, prorogator*); *Anareta*'ya (yıkıcı, öldürücü) karşıt bir kelimedir. Gündüz Güneş, gece de Ay ışık saçıp yaşama dirilik katar.

[24] Yıldız haritasında ya da doğum haritasında (*horoscopus*) Burçlar Kuşağı'nın altıncı yıldızı olan Virgo'nun (Başak) ufkun doğusunda yükselmeye başladığı an uğurlu sayılır.

[25] Soyun üremesi konusunda Saturnus ve Mars kötü ve uğursuz yıldızlar olarak görülür. Çünkü Saturnus soğuk, Mars kurudur. Bu yüzden doğumu belirleme anında, Virgo doğu ufkunda yükselmekteyken, uğursuz yıldızlar Saturnus ile Mars o menzil içindeki dört ana köşeye, yani eve yerleşmemiş olmalıdır. Astrolojide köşeler (*anguli*) Birinci, Dördüncü, Yedinci ve Onuncu evlerdir ve bu evlerdeki yıldızların etkisinin çok güçlü olduğuna inanılır.

[26] İki göksel cisim birbirine zıtken aralarında 180 derecelik açı söz konusudur. Dörtlü açı ise ikisinin arasındaki 90 derecelik açıdır. Doğum haritasında kimi zaman iki zıt açı birbirini keser ve ortaya Büyük Çapraz çıkar. Böyle bir durumda, iki çift zıt burçta yer alan dört güç birbirini çok sert şekilde etkiler.

[27] Mars ve Saturnus kendi yörüngelerinde olduğunda.

[28] Dörtlülerden birine bu ad verilmiştir. Sabit dörtlüde Boğa, Aslan, Akrep ve Kova burçları yer alır.

[29] Perhiz vb.

[30] Plato, *Politia*, 458c, 459a-d, 460a-b.

[31] Campanella uzun süre yaşadığı Napoli kentinin yoksulluğundan dem vuruyor ve ülkenin siyasi yapısını eleştiriyor.

[32] Hayvanların, genellikle de koyunların aşık kemiklerinden yapılan zarlarla oynanan oyun.

[33] *Folliculus*: havayla şişirilen bir çeşit top.

[34] Hıristiyanlığın yorumlara bulanmamış en saf ve en temiz halini.

[35] Apostolik Babaların ilki. İskenderiyeli Clemens'ten ayırt etmek için Romalı Aziz Clemens (Clemens Romanus) olarak adlandırılır

ve IV. Papa olduğu düşünülür. Bkz. R. H. Kennett, *The Epistles of St. Clement to the Corinthians in Syriac*, London, 1899. Clemens'in söz konusu görüşü için bkz. J. P. Migne, *Patrologia Latina*, 130.57.

[36] Quintus Septimius Florente Tertullianus (y. 160-235). Tertullianus, kadınlar dışında her şeyimiz ortaktır, der. Bkz. J. P. Migne, *Patrologia Latina*, 1.472.

[37] Sapkınlıkla suçlanan ve kitapları yakılan, ortaçağın şüpheci filozoflarından, Fransız ilahiyatçı Nicolaus de Autricuria (ya da Nicolaus de Ultricuria) (Nicolas d'Autrecourt) (y. 1299-1369).

[38] Campanella, kadınların yatak ortaklığını bir türlü kabullenemiyor gibidir.

[39] Thomas De Vio Cardinalis Caietanus (Tommaso de Vio Gaetani) (1469-1534): Dominiken tarikatına bağlı felsefeci, ilahiyatçı ve yorumcu. İtalya'da bir liman kenti olan Caieta'da doğduğundan Caietanus (Caietalı) olarak anılır.

[40] Brahmanlar (*Bracmani*): Bir Hint dini olan Brahmanizm'in rahipleri.

[41] Tanrı'nın "Orduların Efendisi" anlamına gelen İbranca bir adı. İncil'de ve ilahilerde geçer. Örneğin bkz. *Isaiah*, 1.9.

[42] *ipsorum*: Joseph Hall'un edisyonuna göre.

[43] Yani küçük kalibreli.

[44] Deniz Tanrısı Neptunus'un oğlu Cygnus'un demirle bile yaralanamayacak bir doğası olduğu halde, Achilleus onu miğferinin sırımlarıyla boğarak öldürür. Ovidius, *Metamorphoses*, 12.71-145.

[45] Metafizikçi.

[46] *discendam*: Joseph Hall'un edisyonuna göre.

[47] Çiftçilik Sanatı: Romalı ünlü şair ve destan yazarı Vergilius'un tarımın inceliklerini açıkladığı *Georgica* adlı eseri anımsatılıyor. Bkz. Vergilius, *Georgica: Çiftçilik Sanatı*, çev. Çiğdem Dürüşken, YKY, Kazım Taşkent Klasik Yapıtlar Serisi, İstanbul, 2006.

[48] Sagittarius (Yay burcu, Nişancı takımyıldızı): Astrolojide Burçlar Kuşağı'nın dokuzuncu yıldızı. Mitolojide, ok takılı yayını germiş

Centaurus (Atadam) Chiron olarak betimlenir. 22 Kasım-21 Aralık arasında Güneş'in etkisindedir.

[49] Taurus: Astrolojide Burçlar Kuşağı'nın ikinci yıldızı. Mitolojideki betimlemesi, Europa'yı Girit adasına kaçıran boğa biçimindeki Zeus'tur. 20 Nisan-20 Mayıs arasında Güneş'in etkisindedir.

[50] Aries: Astrolojide Burçlar Kuşağı'nın ilk yıldızı. Mitolojide Aries, Phrixus'u Thessalia'dan Colchis'e götüren koçtur. Phrixus bu koçu Zeus'a kurban eder, Zeus da onu bir takımyıldız olarak göğe yerleştirir. 21 Mart-19 Nisan arasında Güneş'in etkisindedir.

[51] Pleiades: Astrolojide Taurus takımyıldızında yer alan yıldız kümesidir. Mitolojide ise Atlas'ın yıldızlara dönüşen yedi kızını (Maia, Electra, Celaeno, Taygeta, Merope, Alcyone ve Sterope) simgeler.

[52] Çoban şiirleri; Vergilius'un çoban şiirlerini içeren *Eclogae* ya da *Bucolica* adlı eseri ima ediliyor.

[53] Siam (Siyam): Tayland'ın eski adı. Güneydoğu Asya'da, Tayland Körfezinde yer almaktadır. Cancacina (Cochinchina; Kotschinchina): Güney Vietnam. Calicutus: (Kalküta): Hindistan'ın Batı Bengal eyaletinin başkenti.

[54] Yani toplum yaşamının.

[55] Sabit dörtlüde yer alan Boğa, Aslan, Akrep ve Kova burçları (Leo, Scorpio, Aquarius, Taurus). Bunların her biri bir elementi (ateş, su, hava, toprak) simgeler. Bu dörtlünün her birinin kendi gücü vardır, ama birleştiklerinde zıt güçlere karşı bir denge oluştururlar. Güneş Ülkeliler kentlerini kurarken, yıldız haritasına bakıp kendileri için hakimiyet, istikrar ve büyüklük alametleri verebilecek uygun zamanı aramışlardır.

[56] Aslan (Leo): Zodyak'ın beşinci burcudur. Güneş 24 Temmuz-23 Ağustos devresinde bu burçta kalır.

[57] Güneş Ülkeliler kentlerini kurarken kendilerine en uygun olan göksel cisimleri, halka gibi düşündükleri gökyüzüne kendileri yerleştirmişler. Bu konudaki yorumlar için bkz. Daniel J. Donno, *a.g.e.*, s. 134, n. 36.

[58] Aslında bu "Gökyüzünün Evleri" diye anılır. Gökyüzü bir daire olarak kabul edilir ve 30 derecelik eşit on iki kısma bölünür. Her bir evin kendi özelliği vardır. Bu evlere düşen burç ve gezegenlere göre yorum yapılır.

[59] Kader: Güneş, Ay ve yükselen burcun (gökyüzü haritasının birinci evinde bulunan ve doğum saati ve yerinde Burçlar Kuşağı'nın doğu ufkunda yükselen burç ve derecesi) konumuna göre gökyüzünde belirlenen bir nokta. Medusa Başı ya da Algol veya Şeytan Yıldızı, Perseus takımyıldızında değişken bir yıldızdır.

[60] Campanella, Güneş Ülkelilerin kentlerini bu yıldız haritasına göre kurduklarını belirtiyor.

[61] Bir gezegenin yerçekimi merkezine en uzak ve en yakın noktaları.

[62] Mitolojide Mercurius, tanrıların ve insanların babası Iuppiter'in ulağıdır.

[63] Astrolojide en önemli açılardan biri. Birleşme anında iki güç birbirinin üstüne düşebilir. Bu açının hem iyi hem de kötü sonuçları olabilir. Mitolojide ticaret ve hırsızlıkla özdeşleştirildiğinden Mercurius'un yıldız haritasında güvenilmez bir yıldız olduğuna inanılır.

[64] Başak burcu Mercurius'un kötü etkilerini yok edeceğinden, söz konusu uğurlu anı bekleselerdi kentlerini kurmak için çok gecikeceklerdi.

[65] *Podagra*: ayaklarda ortaya çıkan gut; *chiragra*: ellerde ortaya çıkan gut.

[66] Sıtma nöbetleri.

[67] Karabuğdaygillerden, 1-2 m. yükseklikte, büyük yapraklı, beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki (TDK); bağırsakları yumuşatıcı etkisi vardır.

[68] Burada *oleum* olarak geçen sözcükle *palaestra* (gençlerin zeytinyağıyla vücutlarını yağlayıp çıplak olarak güreş yaptıkları spor alanı) kastedilmektedir.

[69] Sara hastalığı: Romalılar arasında tanrılar tarafından verilen özel bir hastalık olduğuna inanılmış ve *morbus sacer* ya da *morbus divus* olarak adlandırılmıştır.

[70] Çünkü Metafizikçi (Sol), yasaya göre verilmiş yargıç kararını değiştiremez.

[71] Keskin ucu açıkta kalacak şekilde sopalara sarılı balta (*securis, fascis*). Roma'da yüksek rütbeli devlet adamlarının önünden giden *Lictor*'lar tarafından taşınırdı.

[72] Güneş Ülkesi'nin her bir yurttaşı Ülke'nin kolu bacağıdır.

[73] Diğer bir deyişle kısasa kısas.

[74] *Astrolabium*: Ortaçağda, Güneş'in ve diğer gök cisimlerinin yüksekliklerini ölçmeye yarayan bir gözlem aracı.

[75] Metinde geçen *iecur* sözcüğü, karaciğer anlamına gelir ve tutkuların, iştahın yerleştiği yer olarak görülür.

[76] *Birretum* ya da *birretus*: Katolik din adamlarının giydiği köşeli şapka, kep.

[77] Yani ufka.

[78] Harun (Aaron): *Leviticus*'a göre (8.1-36), İsrail'in ilk peygamberi ve Musa'nın kardeşi (İÖ 1300-1150). Giysisi şan şeref ve güzelliğin simgesi olarak bilinir. *Exodus*'tan edinilen bilgilere göre, bu kutsal giysi göğüslük, efod (İbrani rahiplerinin ayin kıyafeti), kaftan, nakışlı gömlek, sarık ve kuşaktan oluşmaktadır (28.4); kullanılan malzeme ağırlıklı olarak altın sırma, lacivert, mor, kırmızı iplik ve ince ketendir (28.5); giysilerin her biri günahsız bir ruhu, lekesizliği ve dürüstlüğü ifade eder. Ayrıntılı bilgi için bkz. *The Law of Moses as a Rule of National and Individual Life and the Enigmatical Enunciation of Divine Principles and Purposes*, Robert Roberts, Birmingham, 1924, 17. Bölüm, (http://jeenyus.net/~budney/bible/lawmos/c1043.html. 6.1.2008)

[79] *Tropicus annus* (tropik yıl): Mevsimlerin düzenleyicisi olan tropik yıl, Güneş'in ilkbahar gün dönümünden art arda iki kez geçişi arasındaki süredir ve 365 gün, 5 saat, 48 dakika ve 46 saniye ya da 365.24219 gün olarak hesaplanır. *Sidereus annus* (yıldız yılı):

Güneş'in sabit bir yıldızdan geçişinden yine aynı konuma dönüşüne kadar geçen süredir; 365 gün, 6 saat, 9 dakika ve 9 saniye, ya da 365.2563 gün olarak hesaplanır. Buna göre tropik yıl yıldız yılından 20 dakika daha kısadır.

[80] Yerküre üzerinde, güneş ışınlarının yılda iki kez dik açı ile geldiği, sıcak kuşağın kuzey ve güney sınırlarını oluşturan ve Ekvator'un 23° 27' kuzey ve güneyinden geçtiği varsayılan iki çemberden her biri, tropika (TDK).

[81] Gece ile gündüzün eşit olması, ılım. Biri 21 Mart, diğeri 21 Eylülde olmak üzere yılda iki kez olur.

[82] Gün ve gece eşitliği dönelindeki astronomik gecikme anlamındaki "eksen sapması" yüzünden ilkbahar gün dönümü gecikir ve yıldız yılının tropik yıla göre 20 dakika kadar uzun olmasına neden olur.

[83] Ay'ın evrelerine göre düzenlenen takvim (kameri takvim) ve Güneş'in görünürdeki günlük ve yıllık hareketine göre düzenlenen takvimden (şemsi takvim) söz edilmektedir.

[84] Draco: Ejderha takımyıldızı. Ptolemaeus'un sıraladığı 48 yıldızdan, günümüzde ise 88 takımyıldızdan biri. Kuzey yarımkürede rahatça gözlemlenir. Mitolojide, Hercules'in öldürdüğü ejderhadır. Draco uzun bir takımyıldızdır, kuyruğu Büyük ve Küçük Ayı takımyıldızının arasından süzülür. Başı Cygnus ve Büyük Ayı takımyıldızının arasında kalır ve dört yıldızdan oluşan yamuk biçimdedir. Ay ilerlerken, Güneş'in izlediği varsayılan yolu yukarıya veya kuzeye doğru keser. Buna Ejderhanın Başı ya da Ay'ın Kuzey Noktası veya Kuzey Düğümü adı verilir; Ay'ın Güneş'in izlediği varsayılan yolu yukarıdan aşağıya veya güneye doğru kestiği noktaya ise Ejderhanın Kuyruğu ya da Ay'ın Güney Noktası veya Güney Düğümü adı verilir.

[85] Claudius Ptolemaeus: İS II. yüzyıl, İskenderiyeli gökbilimci, coğrafyacı ve matematikçi. Bu konuda kaleme aldığı *Tetrabiblos* adlı eseriyle ünlenmiştir. Nicolas Copernicus (1473-1543): Polonya doğumlu matematikçi ve gökbilimci. Dünyanın ve diğer gezegenlerin Güneş etrafında döndüklerini söyleyerek yeni gökbilimin

kurucusu olarak ürilenmiştir. Heliosentrik (Güneş merkezli) evren kuramı, günümüzde Kopernik Kuramı olarak bilinir. Copernicus, Yer ve diğer gezegenlerin Güneş etrafında düzgün dairesel hareketler yaptığını, gök cisimlerinin günlük görünür hareketlerinin Dünya'nın dönmesinden kaynaklandığını düşünmüştür. Aristarchus (İÖ 310-İÖ y. 230): Samoslu gökbilimci ve matematikçi. Evrenin merkezine Dünya'yı değil de Güneş'i yerleştirerek Güneş merkezli modeli ilk kez açıkça dile getirmiş; görüşleri Copernicus tarafından geliştirilmiştir. Aristarchus Yer'in ve gezegenlerin Güneş'in, Ay'ın da dünyanın çevresinde döndüğünü söylemiş, yıldızların görünen hareketini dünyanın kendi ekseni etrafında dönmesine bağlamıştır. Philolaus (İÖ y. 480-İÖ y. 385): Pythagorasçı okulun tanınmış düşünürlerinden. Evren açıklamalarında matematik ve müzikten yola çıkmıştır. Dünya merkezli olmayan bir görüş ortaya koymuştur.

86 Güneş Ülkeliler'e göre hem Ptolemaeus hem de Copernicus, matematiksel soyutlamalarla gökyüzünde görülen cisimler hakkında bilgi vermişlerdir. Hakikat karşısında matematiksel soyutlamalar neyse, altın karşısında temsili para da aynı şeydir.

87 Kıyamet gününün alametlerinin. Örneğin bkz. *Evangelium secundum Matthaeum*, 24.29: *sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stellæ cadent de cælo, et virtutes cælorum commovebuntur* [Güneş kararacak, Ay ışık vermez olacak, yıldızlar gökten düşecek, göksel güçler sarsılacak].

88 Bkz. *Epistula II Petri*, 3.10: *Adveniet autem dies Domini ut fur: in quo cæli magno impetu transient, elementa vero calore solventur, terra autem et quæ in ipsa sunt opera, exurentur* [Ama Tanrı'nın günü hırsız gibi gelecek: o gün gökler büyük bir gürültüyle yok olacak, öğeler yanarak yok olacak, yer ve yeryüzünde yapılmış her şey yanıp tükenecek].

89 Büyük boşluk, uçurum. Hesiodus'un evrenin Chaos'tan (Khaos) oluştuğu düşüncesi ima edilmektedir.

90 Campanella sadece Tanrı'ya tapınma anlamına gelen *latria* sözcüğünü kullanıyor. Bu, azizlere ve meleklere tapınmayı ifade eden

dulia ve Bakire Meryem'e tapınmayı ifade eden *hyperdulia*'dan farklıdır.

[91] İÖ III. yüzyılda Pergalı Apollonius'un tasarımladığı ve Campanella'nın burada sözünü ettiği düzenin Ptolemaeus'un gökbilim sisteminde önemli bir yeri vardır. Bu düzen, Ay, Güneş ve gezegenlerin görünür hareketlerinin hızında ve yönünde meydana gelen değişiklikleri açıklar. Bu düzende, gezegenler Yer'in etrafında *epicyclus* (merkezi bir daire çevresi üzerinde devreden küçük daire: dış çember, taşıyıcı düzenek) adı verilen küçük bir daire etrafında, bu küçük daire de *excentricus* (bir yörüngede elips meydana getirecek şekilde bir daire merkezinden sapan, merkezde olmayan: dış merkezli; dış merkezli düzenek) adı verilen büyük bir daire etrafında hareket etmektedir. Matematiksel açıdan mükemmel olan bu Yer merkezli kuram Copernicus'a kadar varlığını korudu. Ptolemaeus'un bu düzeneği geliştirmesine neden olan durum şudur: Aristoteles fiziğini temel alan bu kuramda, evren küreseldir ve Yer bu evrenin merkezinde hareketsiz durmaktadır. Ay, Merkür, Venüs, Güneş, Mars, Jüpiter, Satürn ve sabit yıldızlar Yer'in çevresinde muntazam hızlarla dairesel hareketler yaparlar. Sabit yıldızlar küresi evrenin sonudur. Ancak Yer'in merkezde olduğu ve gök cisimlerinin de onun çevresinde düzenli olarak dolandıkları kabul edildiğinde, bazı gözlemleri, örneğin Ay ve Güneş'in Yer'e yaklaşıp uzaklaşmalarını, bazen hızlı, bazen yavaş hareket etmelerini açıklamak olanaksızdır. Bu yüzden Ptolemaeus, Yer'i belli bir ölçüde merkezden kaydırmıştır. Klasik astronomide bu düzenek dış merkezli (eksantrik) düzenek olarak adlandırılır. Gezegenlerin gökyüzünde ilmek atmalarını, yani durmalarını ve geriye dönmelerini açıklamak için de, taşıyıcı düzenek (episikl) adı verilen başka bir düzenek daha kabul etmiştir. Bkz. Yavuz Unat, *Ortaçağ İslâm Astronomisinde Küre Katmanları Sistemi ve Gökyüzü Hareketlerin Fiziksel İzahı*, XIII. Ulusal Astronomi Toplantısı, 2-6 Eylül 2002, Antalya, TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi, (http://64.233.183.104/search?q=cache:5wxobocToKMJ:humanity.ankara.edu.tr/~unat/yu/T06.pdf+ptolemaeu

s,+k%C3%BC%C3%A7%C3%BCk+daireler&hl=tr&ct=clnk&cd=1&gl=tr: 8.1.2008).

92 Çünkü güneşten daha çok ısı alıyor ve bizden uzaklaşıyorlar.

93 Ay vb. gök cisimlerinin daire biçimindeki görünümlerinin yarısının aydınlık olduğu evre (TDK).

94 Ay da dahil olmak üzere bütün gezegenler Güneş'in ısısıyla çekilip bizden uzaklaşıyor.

95 Burada yıldızlar (*stellas*) dediği halde, Campanella'nın gezegenlerden söz ettiği anlaşılıyor.

96 Campanella'nın bu görüşleri Telesio kaynaklıdır.

97 Kuzey yarımkürede bahar 186 gün sürerken, güney yarımkürede 179 gün sürmektedir.

98 Yani gökyüzünde mi, yerin altında mı.

99 Cehalet ve güçsüzlükten doğan hiçbir eylem günah sayılmaz; güç ve aklın önünde olan irade günah işleyebilir.

100 *Pater, Filius, et Spiritus Sanctus*: Baba, Oğul ve Kutsal Ruh.

101 *experte*: Joseph Hall'un edisyonuna göre.

102 Vaftiz töreni ya da evlilik töreni gibi.

103 *Evangelium secundum Ioannem*, 10.14-16: *Ego sum pastor bonus et cognosco meas, et cognoscunt me meae; sicut cognoscit me Pater, et ego cognosco Patrem; et animam meam pono pro ovibus. Et alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili, et illas oportet me adducere, et vocem meam audient et fient unus grex, unus pastor* [Ben iyi çobanım ve benimkileri tanırım ve benimkiler de beni tanır; tıpkı Baba'nın beni tanıdığı gibi, ben de Baba'yı tanırım; ve koyunlarımın uğruna canımı veririm. Bu ağıldan olmayan başka koyunlarım var; onları da getirmeliyim. Bunlar da benim sesimi işitecekler ve tek sürü, tek çoban olacak].

104 Tek bir bedenin uzuvları.

105 Teleskop. Teleskop sözcüğü 1620'lerde kullanılmaya başlandı. Daha önceleri Batı dünyasında *optic tube*, *optic glass*, *perspective*, *perspective glass*, *trunckespectacle*, *trunk glass*, *perspicillum*, *conspicillum*, *mathematician's perspicil*, *occhiale*, *specillum*, *penicillium* ola-

rak anılırdı. Bkz: Grant McColley, "Josephus Blancanus and the Adoption of Our Word 'Telescope'," *Isis*, vol. 28, no. 2 (May. 1938) s. 364-365.

[106] Dişil yönleri (annelik, verimlilik vs.) en ağır basan burçlar Terazi, Boğa ve Yengeçtir. Venus ve Ay'ın etkisi altındadırlar. Eril özellikleri ağır basan burçlar ise Koç, Akrep ve Aslan'dır. Mars ve Güneş'in etkisindedirler.

[107] Nubia: Nil Nehri'nin doğusundaki eski bir krallık ve çöl bölgesi; Monopotapa: Campanella'nın Monopotapa olarak yazdığı ve aslında Portekizce Monomotapa olan Mutapa İmparatorluğu, Büyük Zimbabwe İmparatorluğu (y. 1450-1629) olup Zambezi ve Limpopo nehirleri arasında uzanır.

[108] Russa (Roxelana): Kanuni Sultan Süleyman'ın Leh asıllı eşi Hürrem Sultan (1506-1558).

[109] Bona Sforza (1494-1557): Polonya kralı I. Sigismund'un eşi.

[110] Macaristan kraliçesi (y. 1371-17 Mayıs 1395). Babasının 1382 yılında ölmesi üzerine, on yaşlarında kraliçelik tahtına oturdu.

[111] I. Elizabeth 1558-1603 yıllarında İngiltere'de yönetimi üstlendi.

[112] Catherine de Medicis (1519-1589): İtalya'nın ünlü Medici ailesinden gelir. 1533 yılında evlendiği II. Henry 1547'de tahta geçince kraliçe unvanını alır.

[113] Blanca: Bianca Cappello (1548-1587): Güzelliğiyle ünlenen ve Venedik'in en zengin ailelerinden birine mensup olan Bartolomeo Cappello'nun kızı ve Tuscania Dükü I. Francesco'nun eşi.

[114] Maria: I Mary: İskoçya Kraliçesi (1542-1587).

[115] I. Isabella (1451-1504): Kastilya Kraliçesi. Aragonlu II. Ferdinand'ın eşi. Yönetimde olduğu sırada, eşiyle birlikte İspanya'nın birliğini sağlamak için büyük çaba harcamıştır. Kristof Kolomb'un Yeni Dünya'yı keşfiyle sonuçlanan yolculuğuna maddi destek sağlamış ve Yeni Dünya, Papalığın onayıyla Kastilya tahtına bırakılmıştır.

[116] Ludovico Ariosto'nun *Orlando Furioso* adlı şiirinin ilk dizeleri.

[117] Venus tenselliği, Ay da kararsızlığı ve değişkenliği simgelemektedir.

[118] Morocco'nun dört önemli kentinden en eskisi.

[119] Sadi Şerif Hanedanlığı; Fas'ta 1548-1659 yılları arasında hüküm sürmüştür.

[120] 1502-1736 yılları arasında İran'da hüküm süren Şii Safevi Hanedanlığı.

[121] Güneş Ülkesi'nin ekvatorda, Taprobana adasında kurulmuş olduğu anımsatılıyor.

[122] İki ya da üç gezegenin birleşmesi.

[123] Gezegenin yerçekimi merkezine en uzak ve en yakın noktalarındaki değişikler her 1600 yılda bir büyük değişimleri de beraberinde getirir. Dolayısıyla Campanella'ya göre, 1600 yılı siyasi alanda büyük devrimlerin yaşanacağı bir yıl olacaktır.

[124] Campanella burada kendisini ima ediyor.

[125] Dünya'nın düzenini altüst edecek kadar etkin olan gök cisimleri, insan iradesi karşısında pek etkili değildir.

[126] Tutkularına yenik düşen kişi.

[127] Fernandus Cortesius (Hernando Cortés): Meksika Fatihi (1485-1547).

[128] Paulus, *Epistula ad Galatas*, 5.19-20.

KAYNAKÇA

Bacon, F., *Nova Atlantis: Yeni Atlantis*, çev. Çiğdem Dürüşken, Humanitas: Yunan ve Latin Klasikleri, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2008.

Barton, T., *Ancient Astrology*, Routledge, London, New York, 1994.

Blodgett, E. D., "Bacon's *New Atlantis* and Campanella's *Civitas Solis*: A Study in Relationships," *PMLA*, vol. 46, no. 3 (Sep. 1931) s. 763-780.

Campanella, T., *Del senso delle cose e della magia naturale*, Antonio Bruers (ed.), Bari, 1925.

Campanella, T., *La Cité du Soleil*, Roland Crahay (trad.), Académie Royale de Belgique, Classe des Lettres, 1993.

Campanella, T., *Le poesie*, F. Giancotti (ed.), Turin, Einaudi, 1998.

Campanella, T., *Realis philosophiae Epilogisticae Partes Quatuor, hoc est de Rerum Natura, Hominum moribus, Politica, (cui Civitas Solis juncta est) et Oeconomica*, (Appendix Politicae), Thobia Adami (ed.), Francofurti: God. Tampachius, 1623.

Donno, D. J. (ed.), *La citta del sole: dialogo poetico (The City of the Sun: A Poetical Dialogue)*, University of California Press, London, 1981.

Ferns, C., *Narrating Utopia: Ideology, Gender, Form in Utopian Literature*, Liverpool University Liverpool, England, 1999.

Firpo, L., *Bibliografia degli scritti di Tommaso Campanella*, Torino, 1940.

Gross, N., "Vocabula Civitatis Solis a Thoma Campanella Scriptae," in periodico quod est Retiarius, 1, 1998, (Retiarius: Commentarii Periodici Latini: http://www.uky.edu/AS/Classics/retiarius/ian98-gross.html: 14.1.2008.); Cultural Heritage Language Technologies, University of Kentucky, Institute for Latin Studies Colloquia Collection, (http://www.chlt.org/sandbox/colloquia/gross/page.1.a.

php: 14.1.2008.)

Hall, J. (ed.), *Mundus alter et idem, sive Terra australis antehac semper incognita: longis itineribus peregrini Academici nuperrime lustrata Authore Mercurio Britanico. Accessit propter affinitatem materiae Thomae Campanellae Civitas solis et. Nova Atlantis Franc. Baconis, bar. de Verulamio, apud Joannem a Waesberge*, Ultrajecti [Utrecht] 1643.

Headley, J. M., "Tommaso Campanella and Jeande Launoy: The Controversy over Aristotle and his Reception in the West," *Renaissance Quarterly*, vol. 43, no. 3 (Autumn 1990) s. 529-550.

Hofmann, J. J., *Lexicon Universale, Historiam Sacram Et Profanam Omnis aevi, omniumque Gentium*, Leiden: Jacob. Hackius, Cornel. Boutesteyn, Petr. Vander Aa, & Jord. Luchtmans, 1698.

Kennett, R. H., *The Epistles of St. Clement to the Corinthians in Syriac*, London, 1899.

Manuel, F. E., Fritzie P. M., *Utopian Thought in the Western World*; The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1979.

McColley, G., "Josephus Blancanus and the Adoption of Our Word 'Telescope'," *Isis*, vol. 28, no. 2 (May. 1938) s. 364-365.

Migne, J. P. *Patrologia Latina*, 1.472 (http://www.documentacatholicaomnia.eu/25_10_MPL.html: 14.2.2008).

Migne, J. P., *Patrologia Latina*, 130.57 (http://www.documentacatholicaomnia.eu/25_10_MPL.html: 14.2.2008).

Mumford, L., *The Story of Utopias*, Boni and Liveright; New York, 1922.

Negley, G., J. Max Patrick, *The Quest for Utopia: An Anthology of Imaginary Societies*, Henry Schuman, New York, 1952.

Ramminger, J., *Neulateinische Wortliste, Ein Wörterbuch des Lateinischen von Petrarca bis* 1700, Thesaurus Linguae Latinae, München, (http://www.lrz-muenchen.de/~ramminger/index.htm: 14.1.2008).

Rees, C., *Utopian Imagination and Eighteenth-Century Fiction*, Longman, New York, 1996.

Roberts, R., *The Law of Moses as a Rule of National and Individual Life and the Enigmatical Enunciation of Divine Principles and Purposes*, Birmingham, 1924; 17. Bölüm. (http://jeenyus.net/~budney/bible/lawmos/c1043.html. 6.1.2008).

Scalzo, J., "Campanella, Foucault, and Madness in Late-Sixteenth Century Italy," *Sixteenth Century Journal*, vol. 21, no. 3 (1990) s. 359-372.

Schmitt, C. B., "Aristotle as a Cuttlefish: The Origin and Development of a Renaissance Image," *Studies in the Renaissance*, vol. 12 (1965) s. 60-72.

Unat, Y., *Ortaçağ İslâm Astronomisinde Küre Katmanları Sistemi ve Gökyüzü Hareketlerin Fiziksel İzahı*, XIII. Ulusal Astronomi Toplantısı, 2-6 Eylül 2002, Antalya, TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi, (http://64.233.183.104/search?q=cache:5wxobocToKMJ:humanity.ankara.edu.tr/~unat/yu/T06.pdf+ptolemaeus,+k%C3%BC%C3%A7%C3%BCk+daireler&hl=tr&ct=clnk&cd=1&gl=tr: 8.1.2008).

Vergilius, *Georgica: Çiftçilik Sanatı*, çev. Çiğdem Dürüşken, YKY, Kazım Taşkent Klasik Yapıtlar Serisi, İstanbul, 2006.

DİZİN

Achilles, 101
Adaletten Sorumlu Memur, 127
Adli Münazaracı, 95
Afrika, 165, 167
Ahlak Bilimci, 41, 127
Akrep burcu, 163, 165
Alexander, 47, 93
Amazonlar, 93, 165
Anglia, 167
Arapça, 63
Archimedes, 41
Aristarchus, 145
Aristokrasi, 49
Aristoteles, 51, 61, 89, 145
Aritmetikçi, 127
Aslan burcu, 115, 167
Astrolog, 41, 73, 127
Astroloji, 59, 161
Asya, 165
Atina, 81, 107
Augustinus (Aziz), 51, 89
Avrupa, 167
Avrupalılar, 165
Ay, 75, 115, 117, 143, 145, 149, 163, 165, 167
Başak burcu, 75, 117, 163
Başaşçı, 127
Belçika, 165
Bilgelik, 39, 41, 57, 97, 125, 127, 139, 153, 155
Blanca, 165
Boğa burcu, 115
Boğa takımyıldızı, 113
Bona, 165
Brahman, 93
Brahmanlar, 95
Bucolica, 113
Büyük Meclis, 97

Caesar, 47, 93
Caietalı (Thomas De Vio Cardinalis Caietanus), 89
Calicutus (Kalküta), 115
Callimachus, 123
Cancacina, 115
Cappucinus Tarikatı, 169
Cassiopea, 163
Catherina, 165
Cato, 89
Chaldaealılar, 149
Cizvit Tarikatı, 169

Clemens, Romalı (Aziz), 87, 89
Columbus, 161
Copernicus, 145, 147
Cumhuriyet, 57, 97
Cygnus, 101

Çiftçi, 127
Çinliler, 47, 115, 123
Çoban, 127

Davud (Peygamber), 93
Demirci, 127
Devlet, 57, 77, 81, 91, 141
Din Görevlileri, 39
Doğa Bilimci, 41, 127
Doğum Uzmanı, 127

Eğitimci, 127
Ejderha'nın Başı, 143
Elbise İmalatçısı, 127
Elizabeth, 165
Etruria, 165
Euclides, 41
Evren Bilimci, 41, 127

Fernandus Cortesius, 169
Fez, 165
filozof, 63
Fransa, 165

Gallia, 167
Gelecek Yorumcusu, 127
Geometrici, 41, 127
Georgica, 111
Germania, 167
Gladyatör, 127
Gökbilim, 143, 145, 167
Gökbilimci, 127, 147
Gramerci, 41, 127
Gramerciler, 59
Güç, 39, 57, 63, 91, 97, 125, 127, 129, 153, 155
Güneş, 69, 73, 75, 105, 115, 117, 141, 143, 145, 147, 149, 151, 161, 165, 167
Güneş (Başyönetici) *bkz.* Metafizikçi
Güneş Kentliler *bkz.* Güneş Ülkeliler
Güneş Ülkeliler, 63, 75, 77, 89, 91, 95, 109, 115, 117, 123, 133, 137, 149, 151, 153, 157, 161, 163, 167, 169
Güneş Ülkesi, 31, 43, 87, 89, 103, 109, 135

Hannibal, 47, 93
Harun (Peygamber), 143
Hatip, 41, 127
Havariler, 87

Hayvan Terbiyecisi, 127
Hayvan Yetiştiricisi, 127
Hazinedar, 127
Hekim, 67, 71, 73, 77, 119, 127
Hercules, 123
Heykeltıraş, 127
Hıristiyanlar, 89, 139
Hıristiyanlığın Öğretileri, 87
Hıristiyanlık, 165, 167
Hindistan, 49, 95

Isabella, 165
Iudas Maccabaeus, 93
Iuppiter, 73, 113, 115, 117, 157, 165, 167
Iuppiter (Tanrı), 47

İbrahim (Peygamber), 113
İktisatçı, 127
İlahiyat, 59
İngiltere, 165
İsa (Peygamber), 47, 119, 145, 169
İskoçya, 165
İspanya, 165, 167
İspanyollar, 161
İtalya, 167

Japonlar, 85
Joshua, 93

Kader, 59, 117
Kent, 41, 65, 79, 85, 109, 111, 113, 115, 135, 141
Keşif Kolu Başkanı, 127
Koç burcu, 69, 141, 169
Koç takımyıldızı, 113
Kral, 95, 97, 113, 157
Kümes Hayvanlarının Beslenme Sorumlusu, 127

Lacedaemonialılar, 73, 93
Lehçe, 63
Lictor, 129
Lycurgus, 47

Macaristan, 165
Maguslar, 49
Mancınık Ustası, 127
Mantıkçı, 41, 127, 145
Margarita, 165
Maria, 165
Mars, 73, 75, 113, 115, 163, 165, 167
Matematik, 55, 59
Medusa Başı, 117
Mekanik sanatlar, 45, 57, 59, 71
Meksika, 169
Mercurius, 73, 115, 117, 157, 163, 165, 167
Mercurius (Tanrı), 47

Metafizik, 59, 153, 155
Metafizikçi, 39, 49, 57, 59, 61, 63, 79, 97, 99, 127, 129, 133, 135, 137, 139, 143
Minimi Tarikatı, 169
Monarşi, 49, 57, 163
Monopotapa, 165
Mor *bkz.* Sevgi
Morocco, 165
Muhammed (Peygamber), 47, 123
Musa (Peygamber), 47, 93
Mühendis, 127
Müteahhitlik, 107
Müzik, 65, 79, 139
Müzikçi, 127

Napoli, 85
Nicolas (Nicolaus de Autricuria), 89
Nişancı takımyıldızı, 113
Nubia, 165

Oğlak burcu, 69, 141, 163, 167
On iki Havari, 47
Osiris, 47

Para Basmaktan Sorumlu Memur, 127
Paulus (Aziz), 171
Persia, 167
Philolaus, 145
Piyade Bölüğü Komutanı, 127
Plato, 51, 81, 87, 89, 157
Pleiades, 113
Polonya, 165
Pompilius, 47
Pon *bkz.* Güç
Ptolemaeus, 145, 147
Pyrrhus, 47
Pythagoras, 47
Pythagorascı, 93
Pythagorascılar, 41

Rahipler, 39, 51, 143, 147
Ressam, 127
Roma, 79, 107
Romalı, 47, 97
Romalılar, 51, 99, 103, 123
Russa, 165

Sabaoth (Tanrı), 95
Sabit yıldızlar, 147
Saturnus, 73, 75, 115, 157, 163
Savaş Taktikleri Uzmanı, 91, 127
Savunma Uzmanı, 127
Scipio, 93

Scotus, 123
Serifus, 167
Sevgi, 39, 49, 51, 57, 59, 71, 97, 125, 127, 153, 155
Seyis, 127
Siam, 115
Silah Yapımcısı, 127
Sin *bkz.* Bilgelik
Siyaset Bilimci, 41
Siyasetçi, 127
Socrates, 87, 89, 123
Sofius, 167
Sol *bkz.* Metafizikçi
Solon, 47
Süvari Bölüğü Komutanı, 127

Şair, 41, 127

Taprobana, 31
Taprobanalılar, 95
Tarih Yazarı, 41
Tarihçi, 63, 103
Tatarlar, 101
Terazi burcu, 69, 141, 169
Tertullianus, 89
Thomas (Aziz), 81
Tıpçı, 41
Topçu, 127
Turchia, 165

Üçlü Birlik, 153
Üçlü yönetici, 91, 127, 129, 135
Üremeden Sorumlu Kurul, 77

Venus, 73, 115, 163, 165, 167

Yahudiler, 139, 149
Yay burcu, 115, 163, 167
Yengeç burcu, 69, 115, 141, 163, 165
Yeni Amazonlar, 165
Yeni Dünya, 161, 165
Yıldız Haritası, 75, 113, 115
Yöneticiler, 53, 55, 67, 71, 73, 75, 81, 107, 125, 131, 133, 135, 139, 141

Zamolxis, 47
Ziraatçı, 127

CIVITAS SOLIS

Güneş Ülkesi

Thoma Campanella

Calabria'nın Stilo kentinde doğar Campanella (1568-1639) ve çoğu yılları zindanlarda işkence çekerek geçen zorlu bir yaşam sürer. Aristoteles karşıtı doğabilimci Bernardio Telesio'nun etkisiyle ilk önemli yapıtı *Philosophia Sensibus Demonstrata*'yı kaleme alır. Napoli'deyken tanıştığı Rönesans'ın ünlü âlimlerinden Giambattista Della Porta'nın doğal büyüyle ilgili görüşlerinin etkisiyle kendi doğa felsefindeki doğal büyünün yerini de açımladığı *Del Senso Delle Cose e Della Magia Naturale* adlı eserini kaleme alır. Ardından çoğunu zindanlarda yazdığı *Apologia Pro Telesio, Rhetorica Nova, Monarchia del Messia, Atheismus Triumphatus, Quod Reminiscentur, Apologia Pro Galileo* adlı eserler gelir, *Theologia*'sını da büyük oranda tamamlar.

Campanella'yı *Güneş Ülkesi*'ni yaratmaya, başka deyişle bir başka kent, bir başka ulus, bir başka yaşam biçimi ve bir başka kilise arayışına götüren yolun başında, yine Telesio'nun görüşleri yer alır. Önce İtalyanca olarak 1602 yılında kaleme aldığı *Güneş Ülkesi*'ni, daha geniş kitlelere ulaşması amacıyla 1613 yılında Latince olarak yeniden yazar. Campanella'nın kilise, Tanrı, doğa, varlıklar, evren, siyaset, toplum ve en önemlisi yeniden yapılanmayla ilgili bütün düşlerinin ete kana bürünüp dirildiği bir coğrafya, bir filozofun dünya üstünde kurmak istediği, ama ancak zihninin kıyı-sında bucağında kurmak zorunda kaldığı bir sığınak olur *Güneş Ülkesi*.

www.kabalci.com.tr

ISBN 975-997-123-2

9 789759 971236

15 TL

www.kabalciyayinevi.com